Ketabton.com

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پیژندنه :

|||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم : د بنسټیزو ستونزو د حل لارې

لیکوال :ملا عبدالسلام ضعیف

کمپوز او ډیزاین : د لیکوال لخوا

خپرندوی : مستقبل خپرندویه ټولنه

د چاپ کال : د ۱۳۹۰ل.کال پسرلی

د چاپ ځای : لاهور

د چاپ شمېر : زر ټوکه

د دې کتاب ټول حقوق د خپروونکي سره خوندي دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((کمزوري)) زوروري

د ګران افغانستان سیاسي برخلیك له دیګ تېرو څه کم دریو لسیزو راهیسې دومره تت را روان دی، چې تر دیګ شېبې دافغان ملت سترګو نه پخپلو سترګیو (عینکو) ولوستای شو او نه دنورو په ککوین، ان دهغو مدعیانو په هغو هم، چې ویل یې‌ګ له فضا نه دځمکې هر څیز دیو څپك واټن هومره وینو. افغانان خواران هم اریان دریان لاس تر زنې ناست دی او نرېوال ((خواخوږي)) او ((نړیواله ټولنه)) هم ورته څوك دخیر پر غوندۍ ناست، ننداره کوي او څوك ترې خوندونه اخلي او هغه دخوشال نیکه خبره:

نوره واړه پښتونخوا په ځای مېشته ده

دا یو زه دیګ زمانې پکې منصور کړم

موږ نه دچا پر سوکالۍ رخه کوو، نه د چا ازادۍ ته په اوبو کې خولې کیږو اونه مو دچا پر سیاسي برید سترګې ښخې وي او نه پر جغرافیایې هغه دولسونو له علمي او اقتصادی پرمختك سره دسیالۍ رڼا خو مو په وچولي کې دپیدایښت او افغانښت له ورځې نه ده ځلېدلې؛ نو څه به د چا سوکالۍ ته پخسیږو؟

هن: دا یوه خبره ده، چې دځان، ټولنې او خپل برخلیك په باب اندېښنه او سوچ، مو وګړنی او سړنی (انساني) حق دی.

حق مو دی چې دخپل برخلیك په اړه او تراو هر لاسوهاندی وکړو او پرې وتوکو او داستاد الفت خبره:

تور ته سپین نه شم ویلی سپین ته تور زه

دا امید دیګ څوك له ما نه هیڅ نه کاندی

حق مو دی، چې دچا راته پر زړه چړې ګرځې، هغو ته مو پر زړه وینې پرتې وې.

حق مو دی:

چې زما دبڼ اغزي ته کاږه ګوري

ویم چې اور شوی دهغو په ګلستان

دهمدغو حقونو یو خاوند هم، افغان مسلمان او مجاهد پښتون ددیګ شننیز (تحلیلي) اثر لیکوال ــ چې پخپله له انکسار پرته ځان لیکوال نه؛ بلکې دقلم د ډګر یو خړپو څن بولي ـــ ښاغلی عبدالسلام ضعیف دی، عبدالسلام ضعیف چې له ځایه دیني طالب علم دی، تر هغه مهاله په اسلام اباد کې دافغانستان د اسلامي امارت سفیر و چې امریکایې ځواکونو دنیویارك د سوداګریزې منځۍ دنسکورېدو دکسات په پلمه د 1380 دتلې په نیمایې کې پر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان پوځي يرغل وکړ، که څه هم ښاغلی ضعيف له ديپلوماتيکو حقونو او په پاکستان کې دلس مياشتنۍ قانوني مېشتېدنې دويزې خاوند و؛ خو پاکستانيو چارواکيو د ټولو سفارتي ادابو او ارونو په ړنګولو امريکايې ځواکونو ته په لاس ورکړ، چې دباګرام، کندهار او بيا ګوانتانامو دتورو تمبو شاته يې څه کم څلور کاله ښکېل کړ، ښاغلي ضعيف د ګوانتاناموپه جهنمي زندان کې دځان په څېر له سوونو بېګناه بنديانو سره دبشرپالو امريکايانو انساني چلن دسر په سترګو وليد، تر خلاصون وروسته يې دګوانتانامو له بنديانو سره دچلن يوه بوږنوړې او زړه ويلوونکې انځور وايست، په پښتو ژبه کښلي ((دګوانتانامو انځور)) دومره کتونکي، لوستونکي او هر کليوال پيدا کړل، چې په لومړي ځل يې دپښتو کتاب دچاپ شمېر دوه ديګرش زره ټوکو ته ورساوه او يواځې په پښتو نه، په پارسي، اردو، عربې، انګليسي او فرانسوي ژبو يې هم دژباړې او خپراوي تکل وشو.

((دګوانتانامو په انځور)) پسې دښاغلې عبدالسلام ضعيف دا په لاس کې تحليلي اثر هم دهېواد او نړۍ سياسي اکر (وضعې) ته پام دافغانستان درواني غميزې دپای په هيله ديو لړ نغوتو (مشورو) او وړانديزونو ټولګه ده، چې که يې له منځپانګې نه ګټنه وشي، زما باور دی، چې زموږ دملي او سياسي ربړې دجندرې (کولپ) په پرانستو کې به مرستندوی جوت شي.

زه په داسې حال کې چې نه يواځې له هېواد، ټولنې او اولس سره د ښاغلي ضعيف تړاو کمزوری نه بولم، بلکې دده په شننو کې ځينې زوروري خبرې او دخپلې رنځورې ټولنې د درملنې لپاره اغېزمنې نسخې هم وينم، خدای دې وکا، چې دښاغلي ضعيف د ((حی علی الفلاح)) دا بلنه د ((خوار ملا اذان)) نشي او زموږ دروان ناورين عاملين پرې پر خپلو کړو دبيا کتنې (کلمه) ووايي.

دښاغلي ضعيف دزړه او قلم دزور دلازياتېدو په هيله.

محمد اصف صميم

1385-11-3

جلالکوټ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ټولو کائناتو پیدا کوونکي، پالونکي او روزونکي ته ثنا، د هغه د ګران محبوب، رښتوني استازي او د هغه ټولو رښتونو استازو او د هغو د ټولو کورنیو وګړو او پیروانو روحونو ته درودونه او سلامونه، هغه ذات چې موږ ته یې د حق او باطل لاره په خپل لوی فضل سره ښودلې ده، هغه ذات چې موږ ته یې د ښه او بد په منځ کې د عقل په ذریعه د توپیر ځواك را بخښلی دی، هغه ذات چې د انسانانو د هدایت او د خپل منځي ستونزو د حل لپاره یې د انصاف او عدل لوی کتاب د قانون په توګه د خپل رښتیني استازي په ذریعه را استولی دی، په دې کې شك نشته چې نفاق لوی خدای ته ډېرناخوښه عمل دی او هغه ټول بندګان له دې ناوړه کار څخه منع کوي هغه په خپل سپیڅلي کتاب کي خپلو بندګانو ته داسې هدایت ورکوي چې: [آل عمران:۱۰۳]

ژباړه: تاسو ټوله د لوی خدای ( ) په کلکه رسۍ باندېګ چې قرآن کریم دی منګولې ټینګې کړئ، او په خپلو منځونو کې بې اتفاقي او بېلتون مه کوی.

دلته الله دواړي صیغي که داعتصام (منګولو لګولو) ده که د افتراق (بېلتون) ده د امر او نهي په توګه یادي کړي دي الله دوه نقیض شیان په یوه آیت کې د یوه او بل په عکس کې ذکر کړي دي

د سپیڅلي قرآن دغه مبارك آیت زه دې ته اړ کړی یم چې د افغانستان په لوی کور کي د اختلاف او بېلتون لاملونه وڅېړم او په دې سره پوه سم چې دا لاملونه څه شي دي چې زموږ د تاریخي ټولنې د بربادی سبب ګرځیدلي یا ګرځي او ولي زموږ ورونه، رهبران، قوماندانان، پوهان، روشن فکران او عام مسلمانان ددې ناورین د پای ته رسیدلو په هکله پاته راغلي او تر اوسه پورې د دې مغلقي معضلي لپاره د حل اصلي لاري ته مراجعه نه ده شوي، زما سره له ډېره وخته راهیسې دا فکر وو چې د اختلاف، بې باوری او فاصلي لاملونه ومومم او وربانديې پوه شم، له ډیرو پوهانو، عالمانو، مشرانو څخه مي پوښتني کړي، مختلف نظرونه مې اوریدلي او موندلي دي چې ډېر به یې زما د فکر سره برابر او ډېر به یې ناموافق راتلل، خو بیا د ډیرو مصروفیتونو او یا د تجربې د کموالي له کبله ورته په نهایې ډول ځیر شوی نه وم، کله چې په ۲۰۰۲ م. کال د امریکایې سرو یرغلګرو د ظلم په تورو او کرغیړنو پنجرو کې ولویدم، هلته مي خپل ځان یواځې له فکرونو سره وموند. ددې فرصت راته پیدا شو چې پردې ستونزو باندي د خپل مغز د توانایی او استعداد آس وځغلوم، هغو مغلقواوپیچلو غوټوته ورشم چې زموږ برخلیك پکښې پیچل شوي اوبیاټینګ تړل شویدی.

یو بل دلیل داوو چې ما وپتېیله چې بهرني دښمنان زموږ په منځ کې د بېلتون زړي څومره ډېر ښندی. امریکایې شریرو او نفاق خوښوونکیو محققینو ته به ما ډېر زور او عمیق فکرکاوه چې دوی له موږ نه څه غوښتل او په موږ کې یې څه غوښتل، زموږ په منځ کې یې د نفاق تخم په څه تدبیر سره خپراوه. د مثال په توګه پښتون ته به یې په تحقیق کې ویل: چې تاسو خو د هیواد اکثریت تشکیلوئ، خو اقلیتونو ستاسو پر میراث قبضه کړې تاسو باید کوښښ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړئ چې خپل میراث لاس ته راوړئ. خپل میراث په خپله و ساتئ، ازبك ته به یې ویل: چې تاسي خو اقلیت یاست پښتانه غواړي تاسي له حق څخه بې برخي کړي. تاسي باید کوښښ وکړئ چې خپل حق وګټئ. موږ ستاسي سره یو ، څو تاسي له خپو حقوقوڅخه برخمن کړو، تاجك ته به یې بل څه ویل. سلفي، صوفي، مذهبې، مکتبې او طالب ته به په نورو شکلونو ږغېدل له هر یوه سره به یې ځان په غم شریك باله، په همدغو موضوعاتوکې دوی ترموږ ښه علم او پاخه معلومات درلودل

د دوی هڅو او کړنو ماته ښه الهام راکاوه چې هغو نیمګرتیاووته چې موږ یې د ټولني پر ځای ځانځاني غوښتنوته ټیل وهلي یو، زموږ دښمنانو ته طلایې چانس ورکړي چې له هغه څخه بده استفاده وکړي، زموږ د همدغه بېلتون د ټکو څخه چې کله قومي جنبه، کله ژبني بڼه، کله مذهبې بڼه، کله د مینځ لارو او سخت دریځو عناوین ورکول کیږي او د هغو بې مغزو او پوچ مغزو افغانانو په ملاتړ په عملي توګه لیدل کیږي. دا ستونزه به ترڅو وي، حل به یې کله پیدا کیږي، کله به زموږ غریب ملت او مظلوم هیوادوال د بېغمي استوګني او امنیت ساه اخلي والله اعلم.

ما خپل لنډ فکر هغو ستونزو ته متوجه کړ، چې زما په نظر زموږ د ټولنې د پراګندګي عوامل پکښي لیدل شوي او یا د ډیر وخت په تېرېدو یا د سستۍ او بېګ پروایۍ له کبله د بدمرغیو سبب ګرځیدلي، ما هغه علتونه چې ستونزي تري جوړي شوي د څیړني په شکل سپړلي، په تفصیلي شکل مي پکښي تحقیق کړي، څو جوته کړم چې دا ستونزې څنګه د بدمرغۍ لامل شوې،د ستونزي بنیادي علت او دلیل مې په ساده ډول واضح او ښکاره شي، که څه هم زما څیړنه به له علمي څیړنو سره توپیر ولري، زما فکر، اند او اد راك به له نورو روڼ اندو علماوو او علمي شخصیتونو له افکارو سره توپیر ولري، کیدلای شي دا توپیر په ځینو مواردو کې علمي توپیر وي یا د تجربې توپیر، په هر صورت زه هغه څه تاسو محترمو لوستونکو ته وړاندیګ کوم چې زما قاصرذهن درک کړي دي، زه یې تجربه لرم، زه د هغو په عواقبو پوهیږم، ټولو هیوادوالو ته په ځانګړې توګه راتلونکي نسل ته ددغه پیغام رسیدل خپل دیني او ملي رسالت او مسرولیت بولم الله دي وکړي چې د هغو مسلمانانو وروڼو لپاره د ګټې لامل وګرځي چې د ګران هیواد د ستونزو د حل په لاره کې چوپړ د ځان فریضه بولي او د ګرانو هیوادوالو په غمونو سره څوریږي آمین.

ستاسو د دعاوو هیله من ورور

ملا عبدالسلام � ضعیف�

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان بنسټيزي ستونزي

د نړۍ هیڅ دولت او ملت له ستونزو خلاص نه دی. په هرهیوادکې له ستونزو سره مبارزه او د حل لپاره اساسي لاره پیدا کول د هر ملت دنده ده چې هم هغه ملت ېبګ تر نورو ملتونو ښه درکولای او عملي کولای شي. په ټوله نړۍ کې دا یو عام رنځ دی چې د نړۍ په هرهیواد کې ساري او جوتي جرړي لري، خو د دې جرړو څېړنه د دغه رنځ د عاموالي په څیر عامه نه ده. بلکي هره څیړنه د سیمي په توپیر خپلي ځانګړتیا وي لري.

څو لسیزي پر موږ تېري سوې، څومره قرباني ورکول کیږي، څومره خلك ژوند له لاسه ورکوي، څومري اقتصادي پلانونه شاته پاته کیږي، څومره سیاسي چانسونه له لاسه ورکول کیږي، خو د موفقیت لپاره بیا هم مثبت ګام نه ښکاره شوی او نه اخیستل شوی دی. که اخستل شوی هم وي هغه حرکت دهیواد په ضرر تمام شوي دی او بالاخره د ساري ناروغۍ په څیر نړۍ په برخلیك کې راسره شریکه شوه.

د ډیرو ژمنو، ډیرو همکاریو، ډیرو هلو ځلو سره سره ددغه رنځ پوره تشخیص نه دی شوی او یاورته درمل پر وخت نه دي ورکول شوي د دې څه علت دی، موږ څه ته ضرورت لرو، خلك څنګه ډاکټر غواړي، مرض څه شي دی، علاج ېبګ څه دی؟؟؟ دا یوه پېچلې او سخته ناروغي ده چې ښه تشخیص او ښه درملو ته اړتیا لري.

د امریکایانو سره چې زه څه کم څلورکاله یرغمل وم ما د خپل توقیف په موده کې پر دېګ سختو ستونزو باندې د خپلي ذهني قوې او استعداد له مخې تحقیق کړي او همېشه به مي پر دېګ فکر کاوه چې دا ستونزي څنګه پیدا کیږي، څنګه خپریږي او بیا څنګه په ناسور باندې بدلیږي او بالاخره د هغه لپاره علاج او درمل څه دی؟ مادلته څو علتونو ته په ځیر سره خپل ذهن متوجه کړی چې زما په نظر اساسي علتونه دي او هغو ته مي د علاج او نجات لاره سنجولي ده الله تعالی دي وکړي چې زموږ دهیواد ځوریدلي او شریف وګړي تري استفاده وکړي او زموږ غریب هیواد ته څه ګټه ځني ورسیږي، زما دغه تحقیق پر اووه علتونو باندې ذهن ځغلولی دي چې په لاندي توګه یي ستاسو ګرانو لوستونکو په وړاندې ږدم:

لومړی : مدرسه او ښوونځی

دویم : قومي جوړښت

دریم: کلتوري ارزښت

څلورم : جغرافیایې اندېښنې

پنځم: کورني او بهرني سیاستونه او پالیسۍ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم: لوېدیزه دموکراسي

اوم: نشيي توکي

دا اووه هغه اساسي بنیادونه دي چې هر بنیادیې ځانته جلا باب او هر باب یېګ د جزئیاتو په تناسب مختلف فصلونه لري.

دا یوه علمي، نظری څیړنه نه ده چې زه یېګ تاسو ته د یوه پروفیسور په توګه تقدیموم، بلکي عملي او تجربوي څیړني ته ورته یوه نژدې څیړنه ده، چې د افغانستان دیوه وګړي په توګه د ډیرو ناخوالو د قرباني شویو وګړیو انځوروړاندې کوې، مګر د تجربود پړاوونو سره سره یوه علمې چاپیریال ته هم سرورننباسي. زه هیله لرم چې زما دغه وړه ډالۍ به زموږ ځوریدلو او کړیدلو وګړو ته دیوه ښه فکر په وړاندی عملي پلان ته لږ لاره ورلنډه کړي او د نورو خواخوږو او علمي کدرونو په نور زیار سره به ښه بشپړه شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدرسه او ښوونځی

مدرسه او ښوونځی دواړه د ټولنې د وګړيو د فکري او علمي ودې د لوړتيا لپاره هغه مراجع دي چې د ملت ټول وګړي بې له کوم توپيره دواړو ته اړتيا لري. همدغه علمي ارګانونه دې چې موږ د دنيا او آخرت د نېکمرغۍ لوري ته سوقوي. هروګړی ديوه کامل انسان په توګه علمی نړۍ ته ورپيژني او هر څه چې زموږ له ژوند سره تړاو لري له همدېګ ورونو څخه لاره ورته پيدا کيږي .

دا يقيني خبره ده چې ټولنه له ښوونې اوروزنې پرته يوه نيمګړې ټولنه بلل کيږي. هر وګړی چې له دغه نعمت څخه برخمن نه شي د خپل دنيايي او اخروي مسؤوليت ادااينه نشي کولای او نه هم خپل خيراو شر پيژندلای شي، زما څېړنه د مدرسي او ښوونځي په هکله د يوې ستونزې د علت په توګه نه، بلکي دهغه تفريط او افراط په هکله ده چې زموږ ګران هيواد يې له ډيره وخته راپه دې خوا په کړاو او کړکيچ کې اچولی دی. دغه مهمه ستونزه هيڅکله په بشپړه توګه حل شوې نه ده او نه ورته د وخت د واکمنو لخوا پوره پاملرنه شوې ده، له بده مرغه هر وخت دغه ستونزه په هيوادکې بابيزه ګڼل شوی او اهميت يې کم ښودل شوی دی.

مدرسه او مسجد يواځې ددينې او مذهبي زده کړو مراکز نه بلل کيږي، بلکي په سياسي او ټولنيزو مفکورو هغه سمبال مراکز دي چې ددغه هيواد بچيان پکښې حقيقي روزنه اوزدکړه ترلاسه کوي، د الله په وړاندېګ د ښه مسؤوليت او د ټولنې او ژوند په وړاندېګ د انساني مسؤوليت اوکرامت لپاره په عملي توګه ځان جوړونه ده، داسي زده کړه هيڅ ستونزه نه ده او نه دغه روحاني مراکز کومه ستونزه راولاړوي. بالعکس په ټولو روزنيزو اړتياوړ برخو کې انسان ته روزنه ورکوي چې اخلاقاً د ټولنې خدمت ګار اوسي، په ټولنه کې خلکو ته ضرر ونه رسوي، د اړتيا په وخت کې د خلکو سره مرسته وکړي د خدای له بندګانو سره احسان او لورېينه خپل يو دائمي عادت وګرځوي. د خدای او خلکو په وړاندی خپل مسؤوليت سرته ورسوي، د رسالت پيغام د امانت په توګه خلکو ته ورسوي، صورت او سيرت د خدای او د هغه د رسول پر طريقه برابر کړي؛ خلکو ته د معاملاتو د حلال، حرام، مشبهاتو، مباح او مکروه توپيرونه وښيي، په اسلام کې ټولنيز او اجتماعي عدالت هره ټولنه يوه سوکاله او سوله ييز چاپيريال ته سيخوي انسان ته ددنيا او آخرت نيکمرغي او برياليتوب ورپه برخه کوی، معروف او منکر سره بېلوي.

ښوونځی هم د ټولنې او انساني روزني لپاره مدرسي ته ورته اهداف لري، د هيواد د ځوانانو او ټولو وکړو ښې روزنې ته پاملرنه کوي يو داسې هدف ته لاره هواره وي چې د ټولنې يو سالم، ګټور او با استعداده وګړی د خپل هيواد د چوپړ لپاره رشتونی خدمت ګار اوسي، د ټولنې له کلتوري او عنعنوي ارزښتونو خبراوسي او د ټولنې د وکړيو د عصري اړتيا وو په پوره کولو کې د هغوګ لارښوونه او مرسته وکړي. د نړۍ د سيالۍ په ډګر کې د يوه ښه سيال نقش پر ځای کړي. د نړۍ له نويو پرمختګونو څخه هيواد برخمن کړي، د ساينس او نوي ټکنالوژۍ په لويو نعمتونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هیواد ټول وګړي برخمن کړي ترڅو اقتصادي پرمختګ د هیوادوالوګ په ټولنیز ژوند کې ښه والی راولي، د خلکو د سوکالۍ لامل وګرځي. ددفاع او امنیت په لاره کې د خپلو خلکولاس نیوی او مرسته وکړي.

د هېواد هر وګړی په دې ښه پوهیږي چې په هره ټولنه کي ښوونکي، عالم، قاضي، حقوقپوه، انجنیر، اقتصادپوه، ساینسپوه، سیاستپوه، پیلوټ، ډاکټر او د بل هر هنر څښتن ته اړتیا سته، له هنر څخه زموږ هدف علم او پوهه ده، نه د هغه هنرخاوندچې په بله ژبه ډم ورته وایي. موږ وینوچې زموږ ټولنه تراوسه په سید جمال الدین (افغاني)، احمد شاه (ابدالي) خوشحال خان،میرویس خان، محمود (غزنوی) او نورو علمي او تاریخي شخصیتونو په علم او پوهه ویاړي. خو له بده مرغه ددغي اړتیاد پیژندلو سره سره له ډیره وخته د ښوونځي او مدرسي تر منځ یو ډول توپیر لیدل کیږي، د دغو دواړو مراکزو په منځ کي رقابت تر سترګو کیږي. همدغه رقابت د وخت په تېرېدو سره د یو ډول فاصلې او په بل عبارت د یو ډول نفرت لامل ګرځي چې ټول هېواد دیوي لویي بدمرغۍ کندي ته ورغورځوي. ځکه چې زموږ د هیواد ټول وګړي د متعلمینو او مقلدینو حیثیت لري او مقلد په هر وخت کې د یوه رهنما په لاربښوونه پسي روان وي، همدا دوه مراکز مدرسه او ښوونځی دي چې د هیواد لارښود او خلکو ته لارښونه کوی، که خدای مه کړه د مشرتابه د مراجعو تر منځ د تضاد او رقابت نخښي پیدا کیږي، نو په اوتوماتیک ډول ټول هیواد د مخکښانو پر پله پرغبرګ مشرتابه وېشل کیږي او دا بېلتون د وخت په تیریدلو سره د انفجار پولي ته رسیږي. دا چې دا انفجار به په خپله کیږي یابه د دویم ګړي لاس په لمسون سره کیږي دا بیا بیل علتونه لري چې په هغو کي لوی علت د نظرونو بیلوالی دی.

دویم د دغوارګانونو د اهمیت نه پیژندل دی. له بده مرغه د ښوونځی ښوونکي ته دا مفکوره ورکول شوې یا هغه همداسي مفکوره پیدا کړې چې د مدرسي یا مسجد ښوونکي د زاړه کلتور یا عنعناتو پالونکي دي. په نظر کې افراطي او ساده ژوند کوونکي دي، له عصري تمدنه ناخبره دي او یا پام نه ورته کوي، په فقیرانه ژوند کې عزت لټوي، د سیاسي او اقتصادې رقابتونو مخالف دي او یاپې په اهمیت نه پوهیږي. نو له همدې کبله باید ده ته په خواره سترګه وکتل شي. په ټولنه کي باید ظاهري عزت ونه لري او د منصب اومقام څخه بیل وساتل شي، یوازي د مړي د غسل، تکفین او تدفین، د ماشوم په غوږ کې د اذان، د اسقاط او خیرات، په مسجد کې د ماشومانو د لومړنیو زده کړو او د خلکو د امامت لپاره د زکات او ورځني ټوك په عوض مصروف وساتل شي او بس، بالعکس د مسجد او مدرسي د ښوونکي په فکر کې د ښوونځیو ښوونکي او زده کونکي د یو بدعتي، فاسق، فاجر نااهل، ددین او مذهب پرېښوونکي، د اسلامي او کلتوري دودونو پایمالوونکي د لوېدیزو او غیر اسلامي هیوادونو د کلتورونو پلویان او د پردیو کلتور ته وده ورکونکي ګڼل کیږي چې د دغو دواړو سیالیو لپاره په پوره دلائلو په هرډول حالاتو کې بیلابیل تبلیغات شوي چې د هغو پوره بیلګي هر وخت لیدل شوي دي. موږ وینوچې دوخت په تیریدو او د مختلفو انقلابونو په راوستلو سره ښه روښانه شوي دي، دلته عمده او بنیادي انفصالونه راغلي هغوی په شربلوسره ښه وده کړې ده. هر غلیم په خپل وخت کې تري ښه ګټه اخستي ده. په همدغو نظرونو باندې دهیواد هرڅه ته زیانونه رسیدلي دي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخت حکومتونو تردې مهاله د دغو دوو تربیتي مرکزونو توازن نه دی ساتلی، یاهغو ورته پاملرنه نه ده کړې یاله دغه حقیقت څخه دهغو سترګې پټې شوې دي. د وخت واکمنانو ښونځیو ته زیاته دولتي بودجه وقف کړې، هغو ته یې عصري تجهیزات او نور لوازم پر خپل وخت برابر کړي، د ښوونکو لپاره یې ګ عزت، کور، موټر او تنخوا، تخصیص کړې، ددغه ارګان دودې لپاره یې د تبلیغاتو له هري وسیلې څخه ښه کار اخستی دی. خو له بده مرغه ددیني او مذهبي زده کړو لپاره یې ګ یوازې فقر کافي بللې د ی، سره له دې چې دواړه زده کوونکي د ملت بچیان دي او ددغه ملت په حقوقو کې بې له کوم توپیره مساوي حق لري. یو د هیواد په ګډه بودجه هډوکي کلکه وي، خپله اوکورنۍ د اصراف سره سره په دغه بودجه باندې ساتي. مګر بل وګړی باید فقروکړې او د هیوادوالو په سږه اووچه ډوډۍ په نیم نس ژوندوکړی .

د دغو دوو سکتورونو په مینځ کې نه انډول یاد یوه سکتور له پامه غورځول د یو ډول بېلتون لامل ګرځي. چې په تدریجي توګه د دې بېلتون او انفصال او د دغو سکتورونو په اهمیت نه پوهېدل نورهم په دغه بېلتون کې زیات والی راولي، د مثال په توګه: ملا د انجینر په اهمیت نه پوهیږي، او انجینر د ملا په ارزښت نه پوهیږي، یا یوڅه پوهیږي، یا پوهیږي خو د بېلتون په ډیروالی سره د تعصب غوټه پیداسوې ده. همدغه تعصب ددغه حقیقت د اهمیت په باب د هغو پر سترګو پرده غوړولې وي، دا هغه ستر علت دی چې دوخت په تیریدو سره یې د خلکو کړاوونه ګزیات کړې دي، د دې لپاره چې د خلکو لپاره ښه روښانه شي د مثال په توګه څو بیلګې د لوستونکو په وړاندې ږدم.

کله چې امان الله خان په ۱۹۱۹ میلادې کال د فبروري پر ۲۳ مه په لغمان کې د ناڅرګندوکسانو لخوا د خپل پلار تروژنې وروسته قدرت ته ورسید او له انګریزانو څخه یې د هیواد خپلواکي بېرته واخیستله.او د ده په وختو کې په هیواد کې عصري ښوونځې را ووتل له همدغه وخته د ښوونځې او مدرسې تر منځ درز نورهم مخ په ډیریدو سو، د ښوونځې او مدرسې زده کوونکي د مقابلې په بهیر کې د عقدې حد ته ورسیدل، دا مقابله د محمدظاهرشاه او محمد داود خان په وخت کې نوره هم ګرمه شوه، د حکومتي چارواکو توجه یوازې ښوونځیو ته ځانګړې وه، مسجدونه او مدرسې ګ چې د مذهب او اسلام ښه زده کړه پکښې کیدل اوکیږې یوازې د فقر په کچکول پورې وتړل شول، همدا لوی علت وو چې د افغانستان طالبان یاددیني پوهې زدکونکي د زدکړې لپاره له افغانستانه بهر وتل. د هیوادنه د باندې به یې دیني زدکړه کول، هغوی په بشپړه توګه له مکتب څخه بیل او لیرې روزل کیدل.

دویم مثال د ثور په اوومه د کمونستي رژیم کودتا یا خونړی انقلاب دی. د افغانستان د هلاکت دغه تخم د ظاهرشاه او داود خان د واکمنیو په وختونو کې پیدا شو، وکرل شو او وده ېګ وکړه، د دغو ګوندونو یا عقیدو خلك د ښوونځیو او پوهنتونو له غیږو راوټوکیدل، په ټولنه کې دغه مکروب په ډیره بېړه دهېواد تر هره ګوټه ورسیدی د هیواد د شاهي نظام د کورنۍ په غیږ کې یېګ نفوذ و کړ د هغو ملاتړ یي خپل کړ، هغو به په ډاګه او بربنډ ډول سره د مسلمانانو او اسلام پر مقدسو هدفونو ګوزارونه کول. دغو عناصرو په هیواد کې په مختلفو نومونو تبارز وکړ، کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هغو د خپل زاړه ملګري داود خان پر سر ماله تیره کړه ، نوبې د هغو په عقیده بریالی انقلاب وکړ، دغو کمونستانو سمدلاسه په هیوادکېګ د علماء کرامو او دهغو د پلویانو په نیولو پیل وکړ. محبسونه یېګ ځني ډك کړل آن تردې چې په ژوندونې یېګ پرهغو هدیري جوړي کړي. دغه وخت وو چې ښوونځي د اسلام پر ضد د مبارزې ستر مرکزونه وګرځیدل، د اسلام او مسلمانانو پر ضد به پکښې پلانونه جوړیدل د کمونیستي ایډیالوژۍ کفري شعارونه به د ښوونځي د ښوونکي یازدکونکي لخوا خلکو ته رسیدل، د علماء کرامو، مسجدونو، مدرسو او اسلامي مقدساتو پر ضد تبلیغاتو د لومړي ځل لپاره په دغه هیوادکې عادې بڼه غوره کړه. دکمونستانوداسي ناوړوکړونو په هیواد کي د ټولو مسلمانانو د صبر کاسه وچړپول. مسلمانان له خپل خواږه هیواده هجرت ته اړ ایستل سول، په هیوادکي عامو مسلمانانو ته هم دا احساس پیدا شو چې د د غو کرغېړنو څیرو په وړاندې د ملي قیام هڅه وکړي او د اسلام د دفاع په لار کي د خپلو زړونو نفرت دکمونستي پرمختګ په وړاندې ښکاره کړي.

دلته بیا هم مدرسه او ښوونځی په یوه مخامخ ټکر کې سره ښکیل شول. بیا هم ملا ساده وګڼل شو. د دیني زده کړو د ښوونکي حیثیت کم وپیژندل شو، د هغوی د نابودی یاورکاوي هڅي وشوي، که څه هم په پوهنتونونو کې دشرعیاتو پوهنځي شته او محصلین د فراغت سند تر لاسه کوي ، خو د دیني زده کړو لپاره کافي نه دی ګڼل شوي. او یا دا چي د نورو عصري مضامینو لټان چي په شرعیاتو او دین بېخي خبر نه وي په اوتوماتیک ډول د شرعیاتو پوهنځي ته کامیابیږي. بیا دا خلک اثره قاضیان او څارنوالان جوړیږي چي د لېوانو دي هم پلاور باندي وګرځي .

که څه هم د کمونستي رژیم بیخ او بنیاد د خلکو په نظر له منځه ولاړی مګر بدبختانه د کمونستي نظام تر نسکوریدلو وروسته بیا هم هغه کمونستی ډلي د ژبې یا سیمې له مخې د مجاهدینو په ځینو جهادې ډلوکې تنظیم شولي. هغو په ډیرمهارت سره د خپلو ناوړو او نا اسلامي کړنو، د اسلام او وطن سره د خیانت جبران ګ د مجاهدینو په بدنامولو کې ولټاوه، هغو خپله مجاهیدینو ته د ځینو مجاهدینو په پلوي یاد مجاهدینو په نوم اولباس کې یوځل بیا ملت ته ګوزار ورکړ، زموږ د هیوادوالو د وینو تویولو ته یې ادامه ورکړه، په هیواد کي یي دبې اتفاقۍ او بې اعتمادۍ فضاء ګ نوره هم په ټینګه سره خپره کړه، د تعصب او نفرت زړي یېګ په ټولنه کې وشېندل، همداراز د طالبانو په نظام کې هم ځیني ناپیژندل شوي کسان ننوتلي وه. هغو به بې ځایه ګ

د خلکو ځورونه کوله، د طالب په نامه به یېګ طالبان بدنامول، که څه هم طالبانو په پوره غور سره کوشش کاوه چې کمونستي څېري بربنډې کړي او له خپلو لیکو یېګ لیري کړي خوطبعی خبره ده چی سل په سله کې دا مخلوط کړل شوی تخم نه سوای بدلیدلای، لاتراوسه دالړۍ روانه ده. دا چي ترڅوبه وي خدای تعالی ښه پوهیږي.

خبره د مدرسي او ښوونځي وه، د طالبانو اسلامي نظام بیاتر ډېره مدرسو اومسجدونو ته پاملرنه وکړله. د ښوونځیو سره یې دومره لیوالتیانه ښودله څومره چې مناسب وه یاخلکو له هغوڅخه غوښتنه درلوده. له بده مرغه اوسني

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظام بیا په پیل کي مدرسو ته په یواړخیزه توګه شاوګرځوله مګر ښوونځیو ته یېګ نسبتاً ډیره پاملرنه وکړه دا افراط او تفریط دواړه د پیدا شوي واټن سره ښه مرسته کوي، د بېلتون ډیروالی راولي او نورو بدبختیو ته لاره هواروي.

موږ وینو چې دا اوس هم دمدرسو او ښوونځیو ترمنځ ښکاره مقابله روانه ده، د ښوونځیو قوت د مدارسو کدرونه بیواکه او بېګ صلاحیته کول غواړي، لوړې زده کړې چې د هیواد د اوسنی اداري اساسي قانون د ځینو مقاماتو لپاره مناسب ګڼي د مولوی فضل الهادی (شینواري) غونډې شیخ الحدیث له مخې لیري کوي که څه هم هغه د خپل مسرولیت په دوره کې ګد شریعت ټول حدود د اوسني نظام د رضامندی او خوشحالولو لپاره ناعملی پریښودل. په دغه هیواد کي د شریعت د یوه حد اقامه ګ هم عملي نه کړای سوه،دلته ښه معلومیږي چې پټ رقابت وجود لري. د هیواد په هرګوټ کي د مدرسي طالب او استاذ د کفارو د سازشونو له امله په مختلفو نومونو وژل کیږي، توهینیږي، بندی کیږي او..... ترڅو په دغه نوم سره ټوله اسلامپالي ښه وټکول شي، آن په غربې مطبوعاتو کې خو لاخبره تر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم پوري ورسیده، د رسول اکرم په نوم کاریکاتورونه خپاره کړل سوه او د پاپ په لمسونکو خبرو یې د اسلام توهین ته لمن ووهله، نور نو زموږ لپاره اصلي عامل ته لاره پیدا کول او پیژندل او د حل لاري لټول پکار دي. موږ باید یوازي د خلکو له احساساتو، صداقت، فقر او مجبوریت څخه استفاده ونکړو که چیري په رښتوني ډول هڅه او کوشش وشي چې په ښوونه اوروزنه کې بنیادي او بنسټیز مشکلات حل کړای شي نو څو ټکي باید په نظر کې ونیول شي.

١ -په ښونیز نصاب کې باید له لومړي څخه تر دوولسم ټولګي پوري نغښتي تعلیمات په اوډلي ډول ځای کړل شي.

٢ - اسلامي ښووني د هر ټولګي د زده کونکي د ازمویني او بري مهمه برخه وګرځول شي.

٣ - اسلامي ښوونه د هېواد د ښوونیز نصاب داسي مهم رکن وبلل شي چې د ښوونو او لوړو زده کړو د ملا د تیرحیثیت ولری.

٤ -ښوونکي باید په دیني او عصري تعلیماتو باندې ښه سمبال کړاي شي.

٥ - د زده کوونکو یونیفورم د نظام په شکل خاص خو ملي شکل ولري داسېګ نه چې د پتلون او نکټایې پر دی کلتور په زور تحمیل کړای شي.

٦ -په ښوونځیو، لیسو او پوهنتونونو کې پر اسلامي صورت او سیرت ټینګار وشي.

٧ -د اسلامي تعلیماتو سند او بریلیك د نورو تعلیماتو د سند سره معادل وپیژندل شي، څو د هیواد ټول وګړي له یوه منظم اسلامي نصاب سره لیوالتیا پیدا کړي او اعتماد پر وشي او ورتیا ته لومړیتوب او ارزښت ورکول شي.

٨ - د شخصي ښوونیزو مراکزو او مدارسو په زده کوونکیو کې دي د سیالی د احساس د پیاوړتیا لپاره رغنده پاملرنه وشي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ـ په پوهنتون کي بايد د هري رشتې انتخاب د هغې رشتې د زده کوونکو خخه وسينه داچي د نورو مضامينو ټمبلان د نورو زده کوونکو ځای ونيسي. وړاندي مو وويل چي مدرسې د مکاتبو موازي ارگانونه ديخو په مسلکي توگه په پوهنتون کي يوازي د حقوقو او شرعياتو رشتې لري که دا رشتې نور زده کوونکي له دوی څخه اشغال کړي نو بيا د ديني مدارسو زده کوونکو ته کومه لاره سته چي خپله رشته انتخاب کړي؟

۱۰ -د نارينه او ښځينه تعليماتو د نامخلوط تعليم لاري چاري بايدبيلي وساتل شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم او قبيلوي جوړښت

افغانستان د مختلفو قومونو له ترکیب څخه جوړ شوی، د بېلابېلو ژبو او کلتورونو درلودونکی هېواد دی. د دي توپيرونوگ سره سره تر ټولو ښه خبره داده چي ټول قومونه یېګ کاملاً د یوه دین پیروان دی. ټوله د یوه ملې پيژند او هويت افغان په نامه وياړي. که څه هم د مذهب له پلوه په خپلوکي څه توپير لري، لکه سني شيعه او...مګر د هر قوم ګټې او زيانونه ديوه بدن د غړيو په توګه سره تړلي دي. له بلي خوا که يو قوم په يوه ستونزه اخته کيږي ټول قومونه ورسره زيانمنيږي، همدارنګه د يوه قوم نيکمرغي د ټولو قومونو نيکمرغي ده که خدای مه کړه يو قوم په مشکلاتو کې ښکيل وي نور قومونه يې په غم ځان خبر نه کړي د ستونزو په حل کې ورسره مرسته ونه کړي نو دا ستونزي به د وخت په تيريدو سره ټولو قومونو او حتی ټول هېواد ته سرايت کوي او که بالفرض خدای مه کړه د يوه قوم په بدبختي کې د يوه بل قوم وګړي ياقوم خپله ګټه او ښيګڼي لټوي دا ډيره ناپوهي او يا په بل عبارت د تعصب مانا لري.

په هر صورت د هيواد د خپلواکۍ او ملي ګټو پر بنسټ تل يو موټی کيدل يو له بل سره پخلا کيدل، مخالفتونو ته د پای ټکي ايښودل د ټولو هيوادوالو او وطن په ګټه دي.

په افغانستان کې هر قوم په خپل دننه کې يو ترکيبی جوړښت لري د هغه جوړښت په چوکاټ کې ځانګړی ملي اعتبار لري. هرکله چي دستونزو سره لاس او ګريوان کيږي هغه وخت خپلو ستونزو ته د حل لاره پيدا کولای سي. بهرني قوتونه، اشخاص يا پردي عنعنات ددغه قوم ستونزه نه سي هوارولای دا عادي خبره ده چي په هرقوم اوهره سيمه کې ډير کړاوونه اوستونزي پيدا کيږي يا وارديږي ياواردي سوي دي مګر ملي يووالی يې په هواري او سوله ييز ډول له منځه وړلو کې ښه رول ادا کولای شي، خو دامهمه خبره ده چي ملي وحدت ته د کړاونو وړاندیينه وشي اويا ورته پوره احترام وشي که څه هم څو لسيزي ددغه جوړښت د ختمولو لپاره کار شوی دی. تراوسه پوري هم په يوه او بل نامه د دغه بنسټ د ختمولولپاره کار کيږي او ترډيره حده تاوان هم ورته رسيدلی دی.

لکه څنګه چي وړاندي يادونه وشوه داچي هر افغاني قوم مختلفي ځانګړتياوي لري او عنعنات يېګ نسبتاً تر سيمي پوري توپير لري مګر د دي سره سره هم پرته له يو څو اشخاصو چي پردي ډول ته نڅا کوي د يوه افغان نوم او واحد هدف لري. دلته به خپل هدف ته را شو او خپل پښتون قوم به وڅيړو، پښتون قوم د افغانستان د خاوري او نفوسو اکثريت تشکيلوي چي د افغانستان په ثبات، امنيت، اقتصاد اوسياست کې عمده رول لري. دا يقيني خبره ده چي د دغه افغاني هډ او جز درد د هيواد د ټولو وګړو درد دی،د دغه قوم نيکمرغي او بدمرغې د ټولو قومونو شريکه ده، ثبات يې د ټولو قومونو لپاره ثبات او بې ثباتي يې د ټولو لپاره بي ثباتي ده، که خدای مه کړه د دغه قوم په منځ کې هره ستونزه لاينحله پاته کيږي نو د دغي ستونزي ضرر به په تدريجې ډول عاموالی خپلوي او ټولوقومونو ته به دهغه توښ رسيږي. که چيرته د دغه قوم په غم کې خوشحالي وښودل شي، نو دا به د ملي وحدت پر وجود د کلک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوزار مانا ولري، که خدای مه کړه یو وګړی یا شخص په دې عقیده وي چې د دوی له کړاوه ګټه واخستلای سي یا بېګ د ځان په ګټه تعبیر کړي، نو دا به د ملي نیکمرغۍ پر لوري مخته تګ نه، بلکي شاته تګ وي،که خدای مکړه یو شخص په دې عقیده وي چې د دغه کړاو په اور به ځانونه تاوده کړي نو باید انتظار وباسي چې دغه اور به یو وخت د هغه کور هم سوزي. پښتون قوم اسلام پاله، پاکزړي، صادق او خوشباوره قوم دی. دغه قوم پر خپل فرهنګ او دود، خپلواکۍ، میلمه پالنې او غیرت مین دی او په ویاړي، د ښه ګومان او احسان تابع وي، همیشه پر نورو د نیکو ګومان ساتي، پر صداقت او باور قرباني ورکونکي دي، د پښتنو قومي جوړښت ترډېره پر جرګو باندې ولاړدی، د خپلو پریکړو پالونکي دي د لویېګ سینې او زغم درلودونکي دي، په خپل کورکي د کمزوریو او نانواتو ښه دود لري، له ملا، سید او پیر سره پوره مینه او اخلاص او د هغو بې ساری احترام کوي. د اسلامي معتقداتو، شرائعو او شعائرو پالونکي او ساتونکي دي. هر وخت جرأت، وفا او قربانۍ ته ژمن دي، مګر د دې ټولو نیکو صفاتو سره سره یوه ډېره لویه نیمګړتیا هم لري. دغه ستونزه د دغه قوم ساده ګي او خوشباوري ده، داسې خوش باوري چې ترحد او اندازې اوچته ده. له بده مرغه چې له همدې صفت څخه یې تل ځینو اشخاصو ناوړه استفاده کړې او لاتر اوسه دغه لړۍ توده روانه ده.

ترډېره د پښتنو د قومي جوړښت اهمیت په دې کې دی چې په هر مهال کې د غلیم په وړاندې منظم پوځ لري داسې فوځ چې نه اعاشه او نه تنخوا غواړي. د دین او وطن دفاع د خپلو زلمیانو په وینو کوي، د شخړو په وړاندې ښه ساده او عادلانه قضاوت کولای شي .

د قضاوت د پریکړو تر شا دربېدلای شي، په میړانه او پوره شهامت بېګ پاللای شي، خو دا ټوله په هغه مهال کیدلای سې چې په خوله اوزړه له هغو سره صداقت او وفاداري وشي، کله چې د قومونو او قبیلو ترمنځ یوه ناوړه او ناکاره پیښه رامنځ ته کیږي قومي جرګي بېګ په قومي دود سره هوارولای شي. د حکومتونو په چاروکې لاسوهنه ډېره کمه او لږه کوي، پرخبره بېګ باورکوي،د هغوی د اوامروګ اطاعت کوي، د اړتیا پروخت ورسره مرسته کوي، خو له خپلو روایاتو او دودونو سره له لیونۍ مینې سره سره پر اسلامي ارشاداتو او ارزښتونو باوري او سرښندوی قوم دی .

پښتانه د دې نیمګړتیا سره سرهـ چې د سیاسي ارادې او اداري واکمنۍ سره ډېر تړاو او مینه نه لري خو د سیاسي نظامونو برې او پایښت هم د دوی له ملاتړ پرته اسانه کارنه دی، دلته باید په خواشینۍ سره هغه څه په ګوته او روښانه شي چې د څو لسیزو را په دې خوا د دغه قوم د قومي جوړښت د پراګندګۍ کوشش شوي او کیږي

د خود خواهانو پر هغو غوښتنو چې له اسلامي، ملي منافعو سره سمون نه خوري سترګې پټې شوي دي. دا خورا مهمه ده چې ولي له دغه جوړښت څخه د ملي فرهنګ، دود او عنعني پر خلاف ګټه اخستل شوې ده. د دغه قوم پر حقوقو،چې په اولسي او قومي نظام کې ستر نقش لري له ډېره وخته سترګې پټې شوي دې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګ ځوان کهول مذهبې علمای کرامو، ساداتو او قومي سپین ږیرو ته تر ډېره د عزت او مشرۍ په سترګه ګوري، د هغو خبرګي مني، د هغو احترام کوي. ملا او عالم د دوی په هره جرګه کې اړین غړی وي، خپلې جرګي د شرعي اصولو له مخې وړاندي بیاېي، د هرکار ثواب او عذاب خلکو ته ښیې. د ښو موفقیتونو، د دنیا او اخرت ګټې او تاوانونه خلکو ته بیانوي، په ټولنه کې کاملاً بې طرفي ساتي. یوازي د مصلحت راوستل، د شر او فتني رفع او دفع ګ په پام کې نیسی، همدارنګه سادات او پوهان هم په دغسي مواردو کي خپل نقش لوبوي او د ښه موقف او درانه مقام څښتنان او با عزته څیري بلل کیږي. جرګه د دغه قوم هغه مهم ارګان دی چې د ټولو ناروغیو لپاره دوا او درمل کیدلای شي، د هرې ستونزې علاج کولای شي، هغې ته د حل لاره موندلای شي، خو دغه اهمیت هغه وخت خپلولای شې چې کاملاً د بې طرفۍ اصل په پام کی نیول شوی وي، په بشپړه توګه د اعتدال رعایت شوی وي، د سولي، ثبات او ملي ګټو اهمیت په نظرکې ونیول شې، جرګه په خپلواکي سره د پرېکړي توان ولري د خپل تصمیم د پوره پلی کولو واك ورسره وي او دواړو ښکیلو لوروته د باور اومنلو وړوې یا غالب ګومان ورباندې د ښو اونیکو وې. ځکه نو په ډېر غور سره باید هڅه وشي چې د دغو مهمو ارکانو حیثیت او اعتبار وساتل شي.

که خدای مه کړه د دې هڅه وشي چې دغه ارګان د سیاسي یا شخصي ګټو لپاره د فشار، اعتبار یا پیسو په زور د ملت له ارادې پرته استعمال شي او یا په سیاسي دام کې ښکیل شي دا به نه یوازي د ټول ملت له ارادي سره خیانت وي، بلکي په راتلونکي کې به هم د خلکو په وړاندی له بدګومانۍ او بې باورۍ یا بې اعتمادۍ سره مخامخ شي، بل دا چې دغه ارګان هغه وخت په ناپېیلتوب سره موثر تمامیږي چې د خلکو د باور له امله د خلکو په منځ کې ټوکیدلي ستونزي په عادلانه توګه حل کړي. که چیري د جرګې غړي یو طرف ته منسوب کیږي په هغه صورت کې به دوی خپله د اختلاف له امله د نورو ستونزو سره مخامخ کیږي چې له همدې کبله به بیا هم د خلکو په منځ کي د نورو مشکلاتو سبب کیږي دا ډیره اړینه ده چې دغه ارګان په ټولوتحولاتوکې حق پالنه حق وینه او بې پرې توب او ناپېیلتوب وساتي اوخپله بې طرفي حفظ کړي.

د مثال په ډول که یو عالم د پیسو له ورکړي یا له کوم فشار څخه پرته دې ته وهڅول شي چې د ښځو د تعلیم او تربیې په اړه شرعي دلایل وړاندې کړي او په خلکو دا ومني چې هغوی خپلې خویندې او لوڼې ښوونځیو ته واستوي، په دې هکله نبوي حدیث د دلیل په توګه ووایې چې دا د هرچاحق دی چې زده کړه وکړي، نو دا ښه خبره ده. که د دغه عالم (ملا) خبره یوازي د همدې هدف لپاره وي او ښځې د شرعي حجاب او د ښځو د تعلیم د شرعي حدودو په پام کي نیولو سره ، شرعي زده کړي وکړي او د نارینه وو سره یې د ډکو وهلو احتمالات نه وي او د هغو سره یو ځای د کښیناستلو خبره چې د کبیره او لویو ګناهونو سبب ګرځی نه وي، هم د ښځو لپاره او هم د ټولني لپاره ګټور تمامیږی، مګر که د ښځو په زده کړه او ښوونه کي د مذهب او اسلام سپکاوی وي یا پر هغه باندي تجاوزونه وي،او د اخلاقي او کلتوري فساد سبب وګرځي، لکه اوس چې دلته ځیني کورسونه، ښوونځي او پوهنتونونه نارینه او ښځي پر یوه میز کیښنوي ، اخلاقي فساد ته یې تشویقوي، د بې حیایی او بې سترې لور ته یې وربولي، نو دلته معلومیږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې عالم بې ځایه استعمال شوي دی، د الله ﷻ له طرفه ورکړه سوی مسرولیت یېگ نه دی پر ځاي کړي او یوازي او یوازي یېگ مادیات په نظر کې نیولي دي.

دویم مثال : که بالفرض یو عالم یا علما د بهرنیانو یا حکومت د خوشحالولو لپاره خبري کوي چې تریاك او بنگي او د هغو کښت اوکاروبارگ په شریعت کې حرام کار دی، خلك دې دا کار نه کوي او د امریکایانو یا انگرېزانو سره دې په دغه کارکي مرسته وشي او له بلي خوا په هیواد کې د زنا په وجه د ایډز پراخیېدل او ډېرېدل او دا رنگه په ډاگه د شرابو څښل، خرڅیدل، رواجېدل په نظر کې نه نیسي سره له دېگ چې په اسلام کې د شرابو او زنا لپاره حد او سزا شته او د تریاکو لپاره په ظاهره نص او دلیل نسته، خو قیاس ته به تگ کیږي یا دا چې د تریاکو لپاره به اختصاصي محکمه جوړیږي، خلکو ته به قید او د اعدام سزا ورکول کیږي، خو د زنا، شرابو او نورو غیر شرعي فاحشو چارو لپاره لکه بربنډ عسکونه، نیمه بربنډ فلمونه او دا چې د فحاشۍ عادې او بربنډو زنا کارو ټلویزیوني فلمونه او عکسونه چې کاملاً ټوله ټولنه په ځانگړې توگه نوي نسل په حتمي اخلاقي فساد اخته کوي. شراب، زنا، د ښځو او نرو ښکاره بداخلاقي په ټولنه کي عادي گرځي، کیدای شي په راتلونکي کې دغه اعمال خلکو ته دعاموالي په خاطر د گناه حیثیت ونه لري که څه هم د نشيي توکو بندیدل ښه کار دی، د افغانستان په گټه دی، مگر پر داسې شیانو خاموشي دا ثابتوي چې عالم استعمال شوي دی، کنه نو د زنا او شرابو لپاره چې د قرآن په صریحو آیتونو ثابت دي ولي نه اختصاصي محکمه شته او نه ورته علیحده تبلیغات. له عالم څخه د سیاسي گټو په خاطر داسې استفاده به د هغه پر تندي باندي یو تور داغ باله سي. ځکه په ټولنه کي د عالم حیثیت کمول او د هغه وقار او بې طرفۍ ته صدمه رسول ډېره بده خبره ده چې د هغه مستقبل ته ډېر لوی تاوان رسوي او د خلکو د نیکو گومان وربانديې خرابیږي. د یوه عالم لپاره لازمه ده چې په ټولنه کې د ناپېیلتوب دریز ولري، په مطلقه توگه د حق پلوی او د باطل پر ضد واوسي، نه د حکومت او قوت د ناسمو پالیسیو تطبیقوونکی. که رشتیا حکومت او خارجي یرغلگر د علماوو خبره مني باید د هغو د قول درناوی په هرڅه کې وکړای شي. خو موږ وینو چې کله یو عالم د شریعت سره سم څه مطالب بیان کړي، هغو ته د طالبي قوانینو رنگ ورکوي د قول یې تقبیحوي. اما که د دوی په گټه خبره کوي هغه دومره تقدیروي چې د نړۍ هرگوټ ته د هغه ږغ ورسوي .

باید ملا طبقه د دښمن د داسي سازشونو څخه ځان وژغوري ، څو د هغو د لومو ښکار نه سي. همدارنگه عالم، سید او د قوم مشر باید د مشر په توگه وساتل شي، نه دیوه لوري په توگه د مثال په توگه : که یو عالم دولت یا مقاومت ته د عامو دولتي خلکو د وژلو لپاره فتوی ورکوي او د منفي اړخونو څخه یې صرف نظر کوي، لکه د عامو خلکو په منځ کی پټاو کول، په هغو کي د ماشومانو وژل، بې محاکمي د خلکو وژل، د کلو بمبارول، د انسانانو د جسدونو سوزل او پرلارویانو باندي د ړانده انتقام ډزي او.... نو بیا هم عالم یو ناحقه طرف واقع شو .

د هغه په دې طرف سره هم د ده ناپېیلتوب ته تاوان رسیږي او هم د خلکو اعتماد وربانديې کمیږي. یا دا چې نیك گمان یا حسن ظن وربانديې خرابیږي چې په دې کار سره بیا هم په خلکو کې د اختلاف جرړي قوي کیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه که په سيمه کې يو قومي سپين ږيری او مشر دې ته تشويق شي چې د حکومت او پرغلګرو ضد خلك د حکومت يا امريکايانو سره همکارۍ ته دعوت کړي، خو له بلې خوا پر خلکو د بمباريو،د بيګناه خلکو د نيولو او وژلو، د بهرنيو يرغلګرو له ناسمو کړنو څخه، لکه د وګړو توهينولو، په کورونو ورننوتلو، د ښځو تلاشي کولو او داسي نورو څخه ځان ناخبره ښيي اويا ورڅخه دفاع کوي نو دلته هم د قومي مشر له حيثيت او اعتماد څخه ښه ګټه نده اخستل شوي، ځکه د هغه اعتماد ته صدمه رسول د هغه پر تندي باندي د تور داغ ايښوولو حيثيت لري.

اوس به اصلي ستونزي ته راشو لکه چې وړاندي وويل شوه چې عالم، سيد، حضرت او قومي سپين ږيري په افغاني ټولنه کې هغه مخکښان دي چې دهيواد ټول وګړي ورباندې اعتماد کوي،د هغو خبروته غوږ نيسي او د هغو احترام کوي. د هر داخلي او بهرني ځور ياستونزي په وخت کې ورته مراجعه کيږي. له همدې کبله ډيره اړينه ده چې د هغو د حيثيت ساتنه وشي، غوږ ورته ونيول شي، احترام يې وشي،د هغو په نيکو مشورو عمل وشي. که د دوی له نيکو نظرونو استفاده وشي زه په دې يقين يم چې زموږ بې حسابه ستونزو ته چې ټول هيواد يې ګ له غم، تشويش او نهيلۍ سره مخامخ کړی دی، د پای ټکی کښيښودل شي او د حل لاره به ورته پيداشي. مګر بدبختانه چې د دغو مخکښانو د افکارو او عقيدو پوره درناوی د څو لسيزو راپديخوا نه دی شوی. د هغو له پخو اسلامي کلتوري تجربو څخه پوره ګټه نده اخستل شوي، بلکي د يوسمبوليک رکنيت په توګه هغو ته دوکه ورکړه شوې ده. په ډيرو مهمو فيصلوکي ناديده نيول شوي دي، نو همدا علت دی چې د افغانستان بد بختي نه يوازي پيچلې شوې ده، بلکي په يوه ناسور بدله شوي، يوه ساري او خپريدونکي ناروغي ځينې جوړه شوي ده. زما په نظر تر ټولو څرګند حقيقت دادی چې اوس له هر دخيل پلوه او ټولو سياسې کوړيو څخه د نجات لاره ورکه ده. که څه هم دوی هميشه په دې فکر دي چې څنګه به ورته د حل لاره پيدا شي چې خلك سوکاله ژوند وکړي.

زما په نظر جنګ ګټل اسانه کار او اسانه لار نده. همدا رنګه جنګ کول يوه داسې لوبه نده چې د کابل نجونې او هندې تنري نام پکښي رقابت وکړي. خلك خوشحاله په فسق او نورو د چا خبره په هنرونو کي جائزې وګټې. جنګ يو خطرناکه لوبه ده چې د هري ورځې په تيريدو سره د وينو سيلاب ته نوي ويني ورګډوي، په هيوادکې کونډې او يتيمان زياتوي، خلك دغربت او فقر په لوري بيايې،د ملتونو او مذهبونو ترمنځ تاريخي دښمني راخوټوي. که په ډير مهارت سره دغي ستونزي ته دحل لاره پيدا نشي نو يو وخت به د نااټکل سوي بدبختۍ زيږنده شي، چې بيا به يې جبيره او علاج دهر چا او هر افغان له وسې وتلي خبره وي، که خدای مه کړه څوك په دې عقيده وي چې په نيولو، وژلو او دکور کلي په ورانولو به داستونزه حل پيدا کړي نو دابه يو ښکاره حماقت وې. په بل عبارت دابه جهل مرکب وې. که څوك په دې عقيده وي چې کفري نړۍ يابهرنيان به ورته په زور او جنګ د حل لاره ومومي زما په نظر دا هم ناپوهي اوبې ځايه تيروتنه ده، زه په دې عقيده يم چې زور او وژل، د کورونو ړنګول يوازې په دښمنۍ کې ډيروالی او سخت والی راولي انتقام ته خلك هڅوي او بس. که څوك په دې عقيده وي چې بهرنيان به په سياسي لحاظ ورته د حل لاره پيدا کړي نو دا د تصوراتو يو خوب دی. دهغه خوب لرونکی په عمر به رښتيا نشي، ځکه چې بهرنی ستا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دين او كلتوره جلا اوسيدلی، هميشه ستا د ځپلو او دښمنۍ پلانونه جوړوي، په اسلامي ټولنه کې د توپیرونو تخمونو شيندي، هغوی تل د خپلو اهدافو لپاره فکرکوي، که ته په زړه کې مسلمان يې، نو هغه څوک ستا واقعي دوست نشي کيدلای، که خدای مکړه ته په دې باور يې چې هغه به دې دوست وي، ستا دين او دنيا ته به وده ورکړي، نو پوه شه چې د الله د ارشاد څخه پرته دې بله لاره نيولي ده.

نو دا خبره بايد ومنو چې بهرنيان ورته د حل لاره نشي موندلای او جنګ هم د وينو په څپو بدليږي. البته که دا د ستونزې د حل لاره هم وې، نو د ډيرې قربانۍ او ډير ځنډ وروسته به نتيجه ورکوي.

نو څه په کار دي؟ څه بايد وشي؟ څه به راسره مرسته وکړي؟ زما په نظر بيرته خپل فرهنګ او خپلې عنعني ته مراجعه کول پکاردي. چې هغه عالم، سيد، او د قوم سپين ږيري دي. کيدای شي هغوی ورته د حل لنډه اواسانه لاره پيدا کړي، هغو ته بايد واك ورکول شي چې د افغانستان منافع، ملي استقلال، د اسلامي قانون په چوکاټ کې پوره په نظر کې ونيسي، د عالم، سيد او قومي سپين ږيري څخه زما هدف هغه کسان نه دي چې له ورايه خوڅ سوي دي او دغه عنعنوي فرصتونه يې د ځان ميراث بللي دي. کوم چې د افغانستان په تولو ورانيو کې د پرديو د لاسونو د آلې په توګه استعمال سوي دي. هدف مې د کلو او بانډو هغه سپيره صادقه او سپيڅلي کسان دي چې هر وخت د خپل ملت سره پاته سوي دي. موجوده اداره او سياسي واکمنان بايد بهرنيو يرغلګرو ځواکونو ته قناعت ورکړي چې د افغانستان مسئله يوازې په اسلامي او افغاني دود اواسلامې رواياتو او په کامل استقلال هواريدلای شي او بس، نه د کاپي سوي غربي ډيموکراسی په زور سره. نور دغو بي رحمو دښمنانو ته د دې وخت او فرصت ورکول چې خپلو وحشي کړنو ته دوام ورکړي په هيڅ ډول د زغملو نه دی. هغه کسان د ځان بقا د پرغلګرو په وجود کي ويني ، هغوی بايد له دغه فکره ځان شاته کړي او د خپلو خلکو سره په غم او ښادي کي ځان شريک کړي .

موږ د دې تاريخ ژوندي شاهدان يو چې د دغو معصمووګړو د وژلو، توقيفولو، د کلو او کورونو د ورانولو نه شلېدونکي لړۍ لس کاله ترشا پرې ايښي دي. دا لړۍ او د يرغلګرو د مرګونو بيړۍ په يوولسم کال کي هم د غريبو او بي وزلو افغانانو په وينوکي روانه ده خولا تر اوسه زموږ د وينو څپې د نړۍ ولسونه ننداره کوي. نور بايد دغه مسئله خپله افغانانو ته پريږدي چې پر خپلو مشکلاتو غور وکړي. افغاني جرګه بايد له سياسي اغېز نه بېخي مستقله وي، افغانانو ته هيڅ ناسمې بهرنۍ مشوري او جنګي تجهيزات د منلو وړ نه دي. زه په دې تاسف کوم چې اوس هم بهرنيان په دې فکر کې دي چې نوري وژونکي وسلې او پوځي چورلکي او الوتکي زموږ د خلکو د وژلو لپاره راغواړي او د ترهګرۍ بي مفهومه تور يېګ د ځان لپاره پلمه ګرځولي. د دوی نظر دادی چي دا چاري به له دوی سره مرسته وکړي؟! او خلك به هغو ته د غلامۍ سرونه تيټ کړي؟! خو هيڅکله نه سي کېدای. دا فکر د دنيا د اوسني پرمختګ سره مطلق ټکر لري، زه په دې عقيده يم چې وطن دوست او خواخوږي افغانان به د برتانيي، ناټو او نورو شرخووښونکو حکومتونو د داسې اوږديګ دښمنی سره هيڅ موافق نه وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې طالب څوك دی؟ افغانی عسکر څوك دی؟ ملكي وګړي څوك دي؟ هر يو مسلمان افغان دی. هر افغان بايد د خپل افغان ورور په وژنه، په بندي كولو او ځورونه خفه شي. زه بيا هم پر دې ټينګار كوم چې دغه بهرنيان هيڅ وخت زموږ دوستان نه سې كيدلای، هغوی د خپلو ګټو لپاره كار كوي، د دوی شتون او پوره واک به كله هم زموږ درد دوا نكړي، كه موږ خپل هيواد پخپله ديووالي پر لور روان نه كړو نوموږ بايد د نورو بدبختيو انتظار وكړو.

فرهنګي ارزښتونه

افغانستان له فرهنګي پلوه د ډير ساهو او سپيڅليو ارزښتونو درلودونكی هېواد دی، ګڼلای شو چې دودونه مو اسلامي شريعت او نبوي فرهنګ او سنت ته نژدې دودونه دي. د مثال په ډول لنګوټه تړل چې تقريبا په عربې هيوادونو كې چې ترډېره د رسول الله ﷺ په نسب پوري اړه لري اوږد تاريخ لري، مګر متاسفانه چې په دې وروستيوكې په دغو هيوادونوكې آن په مكه مكرمه اومدينه منوره كې هم د لنګوټي رسم او رواج بيخي په ختميدو دی. هلته سړی هيڅ فكر نه كوي چې دلته يووخت دغه سنت موجود وو. تر دې چې په علماووكې دغه سنت ډير لږ ليدل كيږي، لنګوټه تړل بې له كوم شكه د رسول الله ﷺ سنت دی چې د ځينو علمای كرامو په نظر د لنګوټې د نه تړلو په وجه كه سړی معذور نه وي او قدرت ولري د لمونځ كوونكي لمونځ مكروه كيږي. غوره داده چې د لمانځه دادا كولو پر وخت لمونځ كوونكی پر نبوي سنتو ټينګ واوسي، الله لره دې ډيرحمدونه وي چې د رسول الله مبارك فعل يېګ زموږ لپاره يوه فرهنګي برخه ګرځولې ده.

همدارنګه ږيره مباركه لرل چې زموږ د وطن عام خلك د ږيري نه خريل او وهل د پتمن سړي نخښه بولي آن په ښو او نيكو كورنيو كې د ږيري خريل يو د شرم او عار خبره ګڼي، زموږ د ملت اكثره وګړي د ږيري(نبوي سنتو) درلودونكي دي او كلتوري بڼه يېګ نيولې. همدارنګه د نارينه وو او ښځو جامې تر ډيرهـ د شريعت سره مخالفت نلري، كه څه هم اوسنيو غربې ډولو افغانانو د غربې نااسلامي كلتور جامې، نكټايې او پتلون راته په تحفه كي راوړي خو بيا هم ډيری وګړي د خپل كلتوري اسلامي لباس په اغوستلو نه شرميږي، بلكي مسلمانان په وياړي، لكه وړاندې چې مو يادونه و كړه چې افغان طبعي اسلام پاله قوم دی. اسلام يېګ خوښ او د خوښی انتخاب دی او د اسلام په احساس هميشه ژوند كوي. كلتور يې د اسلامي غيرت سره پوره سمون خوري، په ځان متكي او باور لري په قومي مشكلاتو كې زغم او حوصله كوي، صداقت يېګ طبعي عادت دی، د بل له كلتور سره كمه مينه لري، له همسايه سره په ځان و مال مرسته كوي، په لږ څه قناعت لري، دالله ﷺ په وركړه راضي وي، پر ناموس او ځاني عزت باندې تر هر څه تيروي، لكه چې وايې (مال مې تر سر جار او سر تر ناموس) د سپين ږيري، ملا او سيد په بې عزتي سخت خفه كيږي او په ننګه تر هر چا پياوړي او غښتلي دي، د توهين او تكبر د فعل او قوله بد مني، مسكنت، لوږه، تنده،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احتیاج ، بیکوري، مرگ هرڅه مني، خو د غلامۍ پړي په غاړه کې نه پرېږدي او نه غلامۍ ته ورته ژوند کوي. کلتوري ارزښتونه چې اکثره د اسلامي قوانینو سره سمون خوري د افغاني ټولني رنګ جوړه وي.

فرهنګي ارزښتونه اصلاً په قومي جوړښت کې نغښتي دي. ډیر هغه څه چې ما په قومي جوړښت کې یاد کړه فرهنګي بڼه لري. ځیني فرهنګي پرمختګونه چې اوسنۍ کلتوري اداره یې مخته بیایې او د افغانستان د مومن او مسلمان ملت د کلتور په نامه ترسره کیږي، او د کلتور برخه بلل کیږي او کلتور ته وده ښودل کیږي، اصلاً دکلتور او فرهنګ سره ټکر دی.

د مثال په توګه د هند، پاکستان، امریکا، لویدیځ او نورو هیوادونو فاحشو او ناروا کړنو ته وده ورکول، لکه ناروا او فاحش فلمونه او پرله پسې سریالونه چې په نتیجه کې یې تقریباًد مشرکینو یانورو نااسلامی مذهبونو او ایډیالوژۍ ته وده ورکول کیږي او هغو ته د احترام په سترګه کتل کیږي .

که موږ د کابل په لارو کوڅوکي د نوي نسل او ماشومانو ورځنیو افعالو، اعمالو او ویناوو ته ځیر شو لیدلای سو چې د هغو په ډیرو حرکاتو کې هندي فلمونو څومره اثر کړي، دا معلوملای سو چې زموږ نوی نسل څومره دافغانستان د اصلي کلتور متابعت کوي او څومره د هندي اوغربي کلتور عادات اورواجونه خپلوي، په نوي نسل کې د دې پر ځای چې کوشش وکړای شي د هدایت او اسلامي عنعناتو په چوکات کې راوستل شي. ادبې، اسلامي او انساني اخلاق په ځان کې راولي سیرتاً او صورتاً په اسلامي ډول جوړ شي داسې کاراو فعالیت خو د کلتوري ودو د ادارو لخوا ډیر کم شوی. بالعکس په لارو او کوڅو کې نوي نسل سیرتاً او صورتاً د پردیو کلتورونو په وده بوخت دي او په یو ډول کلتوري یرغمل کې راغلي دي. حرکاتو یې د فلمونو د حرکاتو څخه رنګ اخستی، اخلاق یې د فساد او نااسلامي رسوماتو پر لوري درومي.

تردې دمه زما په یاد کې راځي چې یو وخت به د مسلمانانو ماشومان طالب علمان په لارو او کوڅو کې په داسې حرکاتو کې لیدل کیده چې یا به یې د قرآن مبارك تلاوت کاوه او یا به یې د اسلام او رسول اکرم ﷺ په صفت کې نعتونه ویل، د رسول الله ﷺ پر عاداتو به یې چلند کاوه، د افغانستان دودیز اسلامي لباس به یې په تن لیدل کیده چې د سړي به یې په لیدلو سره سترګي خونکېدلې او خوند به یې ورکاوه، سړي به ورسره د راحت او خوشحالی احساس کاوه، خو اوس هماغه ماشومان یا ځوانان دي چې د غربی دموکراسۍ له برکته په اسلامي لباس اغوستلو باندې شرمیږي، د لارې په اړدو کې د هندي او انګریزي فلمونو په لیدلو نڅاوي کوي، دکوڅې له یوه اړخه بل اړخ ته په ډیره بې ادبې او ډیره بې حیایې سره ټګ او حرکات کوي، نه یې له ملا، سید، سپین ږیري پروا اوحیا کیږی او نه د ښځو مراعات کوي، آن تردې چې ځیني ځوانان د کوڅو او واټونو په اړدوکې په نشه او مستی سره لیدل کیږي، شراب یې څښلي وي او سترګي یې سري راختلي وي. نو اېا افغاني کلتور همدا کلتور وو؟ افغاني رسم او رواج همدغه دی که څنګه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم: دا چې د اطلاعاتو او کلتور اداره د افغانانو د هويت نمايندګي کوي، نړۍ ته د افغانستان د کلتور حقيقي انځور وړاندې کوي، په دې لاره کې د تبليغاتو او نشراتو وسايل په واك کې ورکول شوي دي. داچې څومره توانيدلي دي چې د دې هيواد حقيقي انځور نړۍ ته وړاندې کړي؟ګ زه يو ځل په ١٣٨٤ل.کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت د غونډو تالار ته دعوت شوي وم. په دغه تالار کې د حضرت مجدد الف ثاني صاحب ☒ لمانځ غونډه جوړه شوي وه. په دغه غونډه ياسيمينار کې حضرت صبغت الله مجددي اونورو ملايانو هم برخه درلوده. دا ښه خبره وه چې د داسې اشخاصو د علم، روحانيت، شخصيت او هڅو ستاينه او يادونه وشي، مګر هغه سالون يا د سيمينارځای داسي جوړسوي وو چې شاوخوا په ځوړندو شويو عکسونو تياره بت خانه ښکاريده، د لمانځه په وخت کې دومره ځای نه پيدا کيدی چې موږ پکښې لمونځ کړي وای، هر لوري ته عکسونه او رسمونه جوړ شوي وه، پردېګ سربيره د ډوډۍ خوړلو په وخت کې د حضرت صاحب د استقبال لپاره د ډوډۍ د ميزونو سره ځوانې افغاني ښکلي نجوني يا ښځې درول شوي وې چې ځانونه يې هم د واده د شپې د ناوي غوندي جوړ کړي وه او د خوش آمديد او سلام په اچولو سره يې مراسم پر ځای کړل. زه هيڅکله په دې عقيده نه يم چې د افغانستان د خلکو فرهنګ دې داسي وي چې نامحرمي ځوانې ښځې دېګ د پرديو نامحرمو خلکو استقبال وکړي، دا نه غيرت دی، نه اسلاميت دی او نه د خلکو کلتور دی، کوم چې د کلتور وزارت يې نړۍ ته د افغانستان د کلتور په نامه ښيې. خو تر دې عجيبه لا داوه چې ناستو ملايانو د دې منکر په خلاف هيڅ ونه ويل او چوپه خوله وه.

ديته ورته ښه مثال پر ټلويزيون، وي سي آر، يا ډيش، کيبل، او انټرنيټ باندې د نړۍ د نورو کلتورونو فلمونه خپرېدل دی چې تر ډيره افغانان او افغاني ټولنه د فحاشۍ او اخلاقي فساد لوري ته سوقوي. په هغو کې د ښځو سره ياري يااشنايې کول، د ښځو سره ګډه نڅا کول، د يو بل خولي سره رودل، يو بل په غيږوکې سره نيول، په افغاني تلويزيونو کې همداسې شيانو ته وده ورکول، نيمه عادی او بربنډ تصويرونه ښکاره کول، د اخلاقي فساد لپاره جلبول، په ډيش او انټرنيټ کې خو هغه څه ته هم اجازه ورکول شوي ده چې له اسلام سره لاڅه بلکي له انسانيت سره هم ټکر لري، لکه بربنډ تصويرونه، زنا، د يوي ښځي په څو تنو استعمالول، له حيواناتو سره بد فعلي کول، همجنسبازۍ او داسي نور ناوړه اعمال تر سره کول، ټول هغه څه دي چې مستقيماً د خلکو په تېره د ځوان قشر پر اخلاقو باندې منفي تاثير غورځوي، د ناروااوو سره يې مينه ډيروي، د بدو شيانو او کارونو سره عادي کيږي آن چې حرام او ناوړه کارونه بيا هغو ته د حرامو او ناجايزو په څير نه معلوميږي، که څه هم ځينې چينلونه دا اعمال د ځينو عربې دولتونو او عربې الفاظو او عربې نرو او ښځو په څېره کي ښکاره کوي، څو داسي ناوړو دودونو ته يو اندازه اسلامي صبغه او بڼه ورکړي، چې موږ ټول په دې پوهيږو چې په ځينو عربي هيوادونو کي لکه مصر، لبنان، اردن او سوريه کي اخلاقي فساد او فحشا نهايت ته رسېدلي ده. هغه څه چې هلته کيږي ياتمثيليږي کيدای شي په ځينو نااسلامي هيوادونو کې هم نه کيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ټول هغه څه دي چې کلتوري اداره يې دودي او پرمختګ په لټه کي ده خو حقيقت دادی چې دا ټول زموږ کلتوري ارزښتونو ته زيان رسوي. داسي او دې ته ورته اعمال چې د لويديزوالو په مصرف او زيار د ځينو افغانی کړيو په مرسته د تمدن په نامه کيږي دين او کلتور ته يو سخت ګوزار ورکول دي. يقين لرم چې افغانان دغسي اسلام ضد شيان کله هم نه شي زغملای، که څه هم فقر، مسکنت او بې وزلي په دغه هيواد کې اوج ته رسيدلي، خو بيا هم اسلام مسلمان ته ترهرڅه محترم دی، دا يقيني خبره ده چې اسلام او اوسنۍ غربي دموکراسۍ يو له بل سره ټکر کړی دی. که موږ اسلام ته په پوره غور سره ځير شو کولای شو په دې باندي ښه پوه سو چې اسلام يو چوکاټ او محور لري، حدود لري چې دا هرڅه د هغه چوکاټ په واسطه رامحدود شوي دي. دغه بې حده او بې سرحده دموکراسي د اسلام دغه حدود له منځه وړي. که څوك په دې عقيده وي چې بې حده او بې سرحده غربي دموکراسي به زموږ هيواد او خلکو ته ښيګڼي راوړي داسي خلک بايد تر ټولو وړاندي خپل ځانونه په اسلام پوه کړي چې د الله ﷻ په دغه اسلامي قانون کې څومره نيمګړتيا وجود لري چې هغه دي په غربي دموکراسي پوره کړای شي او دغه نظام په ټولنه کې له ټولنيز او اخلاقي پلوه څومره بدلون او پياوړتيا راوستلي ده؟ که څوک د دې کار توانايې ولري بايد موږ او نورو اسلام پالو ته هم قناعت ورکړي. مګر دا يقيني خبره ده چې دغه سوال ته هغوی داسي ځواب نشي موندلای چې خلکو ته قناعت ورکړي.

همدارنګه په بهر کي هغو نړيوالو لوبو ته چې د نړۍ نامسلمان وګړي پکښې ګډون کوي او سيل او تماشا يې کوي، د افغانستان د ښځو ليږل او هلته د ښځو ګډون کول، لوبه کول، بې ستري کول، يا د نړۍ د ښکلا په سيالۍ کې چې د نړۍ نجوني د ځان ښکاروني او لوڅوني لپاره پکښې ګډون کوي، د هغو د بدن هره برخه د ښکلا د متخصصينو لخوا کتل کيږي ، څو د ښکلا ټول صفات پکې ولټوي دا هغه څه دي چې په مطلقه توګه د اسلام او شريعت چوکاټ ماتوي او اسلام ته سپکاوی بلل کيږي. د دغسي ښځو بيرته هيواد ته د راستنيدو پر مهال په مطبوعاتو کې ښه استقبالول، رشد ورکول، ډول ډول امتيازات ورکول په ټولنه کي د يوه منکر او ناروا کار خپرول او عامول دي. داسې اعمال له افغاني فرهنګ او غيرت سره هيڅ سمون نه خوري، بلکي يوه متضاده برخه تشکيلوي.

څه مهال مخکي د ښځو يو پلاوي اروپا ته تللي وو چې هلته يې د فرانسي د ولسمشر او پارلمان د غړو سره ليده کاته کول. بې له دې چې د يوي ښځي سره دې خپل محرم ورسره وي اويا د هغو د ضرورت په هکله خبري وشي مطبوعاتو دا د افغانستان لپاره يو يو ښه پرمختګ وباله او ښه يې استقبال کړ. هر منکر ته رشد ورکول که د مصلحت په نامه وي او که د چا پر ضد وي، د مادياتو لپاره وي او که خدای مه کړه د نړۍ نامسلمانو ته دا ښکاره کول وي چې دادی موږ هم د ښه استعداد او وړتيا له مخې د غربي دموکراسۍ پر لور د اسلام له چوکاټ څخه څو ګامه در ووتلو او دا د دي سبب ګڼي چې هغوی خوشحاله او راضې وساتي فکر نه کوم چې دغه هيوادته دي کومه ګټه ولري. د دې پر ځای چې ملي کلتور ته ګټه ورسوي تاوان کوي، د دې پر ځای چې سوله اوثبات راولي، نور هم حالت خرابوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تېر ۱۳۸٦ کال د جوزا پر ۱۷ مه د کندهار ښار د ناحیو په ډېرو مسجدونو او د علمای کرامو پر کورونو باندې چاپې ووهل شوې، علمای کرام په نیمو شپوکې په بې عزتې سره له کورونو څخه وایستل شول، په مسجدونو کې میشت طالب العلمان ونیول شول، که څه هم حکومت د سلو تنو د نیولو مسوولیت ومانه، خو محلي وګړو د سلګونو علماوو د نیولو خبرې کولې، داسې عمل یو منفور او ناوړه عمل دی چې دافغانستان پر کلتور باندې مستقیم یرغل بلل کیږي. که څه هم افغانستان د بلوسه ګرو ترواك لاندې دی لږ وړاندې مو یادونه وکړه چې عالم په ټولنه کې هغه ستر شخصیت دی چې د هیواد هر وګړی د زیږیدلو له نېټې څخه بیا تر ګوره ورسره تماس لري. په دنیاکې ورته احتیاج لري، حتی دعقیدې په لحاظ په آخرت کې هم د یوه شفیع په صفت ورته اړ دی، په جومات یا مسجد کې طالب العلم اوسیدل یا ساتل د ټولو آسیایي ملکونو د مسلمانانو کلتور، رسم او عنعنه ده. خلك په خپلو مسجدونو کې طالبان د الله د رضا ، د خپلو بچیانو د دیني روزني او د محل د خیر او برکت لپاره په ډېره مینه او محبت سره ساتي. د خپلو اولادونو په رزق کې هغو ته برخه ورکوي او د خپلو کورونو په ډوډۍ یې ساتنه کوي، عزت یېګ د ځان عزت بولي او بې عزتي یېګ د ځان بې عزتي ګڼي. په داسې اعمالو کې جرأت کول او د دغسې خلکو پر عزت تیری کول د ټولو خلکو پر عزت تېری او سپکاوي دی. زه فکر کوم چې له کلتوري پلوه داسې خطرناکو کړنو ته اقدام کول د ګټې پر ځای څو چنده تاواني دی.

هر کله چې د مسرولو اشخاصو تقاضاوې او شهوات د اسلام د جایزو او روا څیزونو تر حده محدود نشي او د اسلامي حدودو دننه پر حرامو او حلالو صبر ونه کړي، هغوی بیا ډېرو خطرناکو کارونو ته زړه ښه کوي او ور ته لیواله وي. له بده مرغه دغه اشخاص یوازي او یوازي پر ځان حساب کوي، د ټولني د ټولو وګړو فکر ناقص بولي. داسې فکر کوي چې زما روا او ناروا مفکوره د خلکو لپاره ګټمنه ده. دی داسي ګڼي چې لکه څنګه چي له دې فکره سره دی اشنا دی، نو نور خلك هم اشنا دي. د داسي اشخاصو ځانځاني د دې سبب شي چې له ټولنې سره یې نه جبرانېدونکې ټکر راشي. د مثال په توګه یوه سړي له خپل هیواد څخه بهر ژوند کړي وي. هغه د بهرني کلتور تراغېز لاندې راغلي وي، آن چې په هغه کلتوري چاپېریال کې کوچنۍ لوی شوي وي، کله چې هغه خپل هیواد ته راستون شي، په خپل هیوادکي خپلوسپیرو اوزیږو خلکو ته ګوري فکر کوي چې دا ټول خلك جاهلان دي، ناپوهان دي او د دنیا له تمدن څخه ناخبره دي. که څه هم دغه قوم ګ له دېګ امله د ده درناوی کوي چې په بهر کې یې د تخصص او مهارت لپاره کوښښ کړی دی او هلته یې زده کړه کړې ده او په دې هیله وي چې خلك د ده له پوهي څخه استفاده وکړي، مګر له بده مرغه د هغه سره دا فکر ډېر لږ وي چې خپلو خلکو ته خدمت وکړي، بلکي د توقع خلاف غواړي په ټولنه کې غربي کلتور ته خدمت وکړي او خلک هغه ته سوق کړي او نور داسې بد رنګه څه ټولني ته راوړي چې بیایې جبران نه کیږي. دلته مي د یوه افغان ورور کیسه را یاده شوه چې د ښاغلی کرزي د حکومت د یوه مهم وزیر په کور کې د هغه د دوو سپیو مزدور وو. هغه راته داسې کیسه وکړه چې ښاغلي وزیر صاحب دوه بهرني سپي په خپل کور کې ساتلي وه. د هغو د ساتلو لپاره یې یوه مزدور ته یوولس زره (۱۱۰۰۰) افغانۍ معاش ورکاوه، یوه کیلو یې سري کړي یا پخي غوښي ورکولي او یو کیلو یې هم پاکټي شیدې وربانديې خوړلي. د هغو د معاینې لپاره یې له یوه ډاکټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هغو د بیمې قرارداد هم کړی وو، خو دغه وزیر صاحب له دې کلتور سره سره، په داسې حال کې چې افغانان له لوړې کوچه سوه بیا هم افغاني علمي بهیر ته جاهلان ویل او ځان یې یو موډرن او متمدن انسان ګاڼه.

زما د فکر او نظر خلاصه داده چې د کلتور په ساتنه کې د ټولني ساتنه راځي او د کلتور د ړنګولو سره د ټولني وراني تړلې ده، د کلتور ساتنه او درناوی په هغه چاسره کیږي چې د کلتوري ارزښتونو په غیږ کې ستر شوی او روزل شوی وي او له خپلو دودونو سره بلد او ورسره عادت وي. د دې سره سره ورسره د زړه خواخوږي او درد ولري، په هغه چا باندې نه کیږي چې خپل اولس او خلک جاهلان بولي، که څه هم ظاهراً د خلکو د نفرت د نه پیدا کولو په خاطر کلتوري ارزښتونه تریوه وخته په پام کې نیسي. خو دا یوه موقته استفاده ده د زړه دکومي او دردمندانه خواخوږي نده، په داسې رمزونو کې چې څومره کوشش هم وشي بیا هم د زړه پټ راز یو وخت راڅرګندیږي. هغه مهال په اتفاقي ډول له کلتور سره ټکر پیدا کوي، داسې یو غربې کلتور پلوه شخص چې له منکراتو، زنا، شرابو، سود او نورو منهیاتو سره بیخي بې احساسه شوی وي که څه هم د لوړو زده کړو درلودونکی وي کله چې وطن ته راځي د دې پر ځای چې د خپل ملت وګړي چې د ګڼ ژوند، عفت او عزت د زرګونو کلونو تاریخ لري جاهلان وبولي، علمای کرام چې له څوارلسو سوو کلونو راپه دې خوا یې د اسلام سپیڅلی دین ساتلی دی، وده یې ورکړې او مشري یې کړې جاهلان وبولي ښه به داوای چې لومړی یې خپل ځان مطالعه کړی وای، خپله کورنۍ یې مطالعه کړې وای چې ده خپله او د ده کورنۍ له اسلام او اسلامي کلتور سره څومره واټن او فاصله نیولې ده، او څومره له خپل ملي کلتور نه پردی شوی دی؟ چې د هغه په نتیجه کې یې عزت او کلتور ته څومره صدمه رسیدلې ده. ترکومه ځایه چې سړی د دغو غریبانو او خوارانو له حالت نه خبریږي هغه مهال ویلای سو چې ځینو داسې کسانو خو هر څه له لاسه ورکړي، اسلامی کلتور څه چې د خپل کور واك، مېرمن، لور او زوی یې یو هم په اختیار کې نه وي، د خپل وطن راوستلو ته یې نه شي چمتو کولای. له منکراتو څخه یې نه شي منع کولای. په معروف سره یې نه شي امر کولای. کله چې یو سړی د خپل ځان او اولاد اداره نه شي کولای، د الله له بغاوت څخه ځان او کورنۍ نه سي ژغورلای زما په نظر هغه زموږ د هېواد په سنتي او اسلامي اداره کې خامخا پاته راځي، که څه هم د لوړو زده کړو او ځینو ښو تجربو درلودونکي وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافیايي اهمیت

افغانستان د تاریخونو په شهادت ترډیره خپلواك هیواد پاته شوي دی ځکه چې د دغه هیواد خلکو د زرګونو کلونو په تاریخ کې د خپلي خپلواکۍ لپاره ځانونه د تیرو تورو ځوکو ته ورکړي، د خپلواکۍ، پت او عزت جنډه یې هسکه ساتلي ده. د هر مسقیم نړۍ خور استعمار داړي یېګ ورماتې کړې. هغو ته یې اجازه نده ورکړې چې د هغو شوم اهداف د هغو د داخلي پوچ مغزو لاس پوځو ګوډاګیانو په مرسته پردېګ سپیڅلي خاوره پلي شي، په دې اړه تیر تاریخونه په بشپړه توګه روښانه دي، آن په ۱۸۹۳ میلادي کال خو د افغانستان همدې اوسنیو خواخوږو، یعني شیطان صفتو انګریزی واکمنو د برچې په ځوکه د افغان د یو موټې قوم پر زړه د ډیورنډ په نامه ناولي اوکرغیړنه کرښه تیره کړه او په خپلو بې رحمو تیرو چړو یېګ د افغان یو زړه دوه ټوټې کړ، چې تر اوسه پورې یېګ لا د تاوتریخوالي له زوبلن پرهره وینې څاڅي. خو بیا هم افغانستان د سر ټیټول د ځان د عزت زیان وباله.

د سره نړۍ خور ښامار مستقیم او مخامخ یرغل مو د سر په سترګو ولید. زموږ له مجاهد ملت څخه یې هم ډیري محترمې څیري ترخاورو لاندی کړي، سرو سړي خورو او نړۍ خورو ځناورو تر دې وړاندېګ په خپل استکباري قوت سره د نړۍ د خوړلو اراده وکړه. پر دې بنسټ یې د منځنۍ آسیا ډیر اسلامي هیوادونه په بري او کامیابي سره تر ستوني تیر کړه، ټیغ یې پروکیښ او هضم یې کړه، مګر افغانانو په غښتلو موټو او د خپلو مبارکو وینو په بیه بیا هم خپل استقلال وګاټه، یوازي دانه چې افغانانو خپل استقلال وګاټه، بلکي د دوی د سر ښندنو په پایله کي د منځنۍ آسیا ټول هیوادونه له دغه استعمار څخه آزاد سول. ختیزي اروپا ته یې آزادي وروبخښل. د برلین تاریخي د ېوال ونړېد او د هند د سمندر څخه یې د سره سیلاب مخه ونیول، ټوله نړۍ یې د دوی له شره وژغورله، کمونستي ګوډاګیو ته یې عفو وکړه. دا چې اوس د نړۍ خورو استعماري قوتونو په پالیسیو کې بدلون راغلي دی او د مستقیم استعمار پر ځای یېګ شاپرشا استعمار ته ترجیح ورکړېده، سیاسي تګلاره یېګ د بلی موخی په رنګ هماغه دودیز هدف ته متوجه کړي ده، دا یوه بدغوني ستونزه ده چې تودوښه یې زموږ تر هیواد پوري راورسیدله.

دافغانستان لرغوني خاوره تردې لانور زیات د سیاسي جغرافیایې سترتوب او لومړیتوب اوږد تاریخ لري. دا سیمه د ختیځ او لویدیځ ترمنځ او په جنوب لویدیځ کې د هند د نیمي وچې خواته چې اوسنی پاکستان یېګ احاطه کړی د سوداګریو او کوچیدنو څلور لارې یا پل ګڼل شوی. ډیر یرغلګر تردې څلور لاري تیر شوي او خپل زور ازموینه یې کړي ده. فارسیان (دوه ځله)، یونانیان، عربی مسلمانان، ترکان، مغول، انګریزان او روسان دلته د بېلو بېلو مقاصدو د تر سره کولو لپاره راغلي دي. او بالاخره وروستی ځل بیا متحدو انګریزانو په یوه بل چوکاټ کې د یهودو د پلانونو سره سم خپل ناوړه مخ او د تعصبونو ډک ناولی سر راښکاره کړ، ډیر ځله افغانستان د یوي واکمنۍ د واکمنو لخوا د داسې ګوښه مورچل او سنګر حیثیت غوره کړی چې له هغه څخه د بلي واکمنۍ پر حدودو یرغل شوی یا کیږي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر ځله دا د دوو امپراتوریو یا قوتونو تر منځ یوه بې ځښتنه ځمکه ګڼل شوي چې پراختیا غوښتونکو ګاونډیانو له سیاسي خلا څخه استفاده کړي چې د چا څومره اوځه لاس ته ورغلی پر هغه یې خپټه اینښې ده.

افغانستان اوس په هغه جغرافیایي موقعیت کې ندی پروت ګچې پرون یې موقعیت درلود. د روس د ګډې پولي پر ځای په شمال کې دري هیوادونه چې پخوانی اعتبار یې بایللي بیا رامنځته شول، چې عبارت دي له ترکمنستان، ازبکستان، او تاجکستان څخه. دغه هیوادونه د دغه هیواد د شرقي اوشمالي پولو سره نښتي دي. په بل طرف کی یې چین، نوی پاکستان او ایران پراته دي چی د دې هیواد د شرقي، غربي او جنوبي پولو سره نښتي دي. نن د افغانستان پخواني سیاسي ارزښت اقتصادي مسایل او ارزښتونه راسپړلي دي چې په کې د منځنۍ آسیا نړیوال تجارت او د تیلو او ګازو له سرچینو څخه ګټه اخیستل دي. بډایې او ځواکمني واکمنۍ د سونګ موادو د ترلاسه کولو په هیله له هري وسیلي کار اخلي او ځانونه تر نورو وړاندې کوي. مظلوم او بي غاوره افغانان بیا د سر په ژغورنه پوري حیران دې چې چاته وژاړي، چاته فریاد وکړي، چیري ولاړشي او د چا لمن ونیسي. پخوا د لیري امپراتوریو ترمنځ چې لمني یې تر افغانستان پوري را اوږدې شوي وې، د رقابت خبري کیدلي، خو اوس د هغو د موجودیت سره سره د ګاونډیو تربګنۍ ګرمي شوي، سختي شوي او بالاخره یې وده موندلي ده. داسي فرض سوې او پټېیل سوې وه چي پخوانی افغانستان به چې تر ۱۸۹۳ م.کال وړاندې افغانستان وو تر کال ۱۹۹۳م. کال وروسته بیرته هم هغه پخوانی افغانستان وي. د دغه هیوادبیل شوي قومونه به بیرته لکه بیل شوی المان یوله بل سره نښتی وای. خو له بده مرغه چې د دغې مفکوري پایښت پاته قوم هم په ناتارکي ښکیل کړ. آن د دغه اورتوښ تر هغي بلي خواهم ورسید. د هند، پاکستان تاریخي تاوتریخوالي په ستراتیژیکه توګه نور هم پر وچو بوټو تیل شیندلي، څو څوك پکښې لوګی شي او څوك ځانونه پري ګرم کړي او خوند تري واخلي. دلته دري موضوعات د څیړني وړ دې، چې د سیاسي او جغرافیایې پلوه موږ له ننګونو سره مخامخ کوي او د ډېر وخت راپدې خوامو ځمکنۍ بشپړتیا ګواښې.

لومړی: ځمکنۍ بشپړتیا.

دویم: تجارتي لیوالتیا.

دریم: د تیلو، غازو او د نورو توکو زېرمو ته د زبرځواکونو رسېدل.

زموږ ځمکنۍ بشپړتیا ته هغه وخت خطر پیدا شو چې کله د انګریزانو او روسانو ترمنځ د سیمي او واك د پراخولو لپاره رقابت او هڅي ښې ګرمي وي. انېرزان چې پر ډیرو خپلواکو هیوادونو یې خیټه اچولې وه او د هغه وخت او تاریخ تر ټولو ستر ځواك وو، په نولسمه پیړۍ کې د هند تر تودو اوبو پوري ورسیدل آن د افغانستان ځیني سیمي یې تر ستوني کښته کړي. په ملیونونو انسانان یې ورک او تر خاورو لاندې کړل، روسانو چې د هند تودو اوبو ته یېګ سترګي ختلي وي د افغانستان بل اړخ ته د مستۍ وزرونه تر پول، هغو به د افغانستان واکمنان د انګریز یا پرنګي مقابلي ته هڅول، د مرستي وعدې به یې ورسره کولې، مګر د سختی په وخت کې به یې لاسونه لیری تر شا ونیول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بې وسه افغانان به یې د انګریز د طوفان مخې ته یوازې پرېښودل. خو بیا هم انګریزان په دغه هیواد کې په ارامه پاته نشوه. د هغو سترو یرغلونو ته په زغرده جواب ورکول شو. د هغو هدف ته ښه راغلاست ونه ویل سو. افغانانو د خپلو وینو په بدل هغو ته ماته ورکړه. مګر له بده مرغه چې کله امیر عبدالرحمن خان په ۱۸۸۰ میلادي کال د انګریزانو په توافق او په شرائطو منلو سره د افغانستان ګوډاګی ډوله او خاین آمر پاتیږي، هغه د مرییتوب ځینو توافقاتو ته زړه ښه کوي، د هیواد د زرګونو شهیدانو پرسرونو پښه ږدي او نورهم افغانستان د دښمنانو په دامونوکې ښکېلوي.

عبدالرحمن خان په لاندې موادو قرارداد لاسلیک کړی وو

لومړی: دا چې د هېواد دننه ماتې خوړلي انګریزان به دافغانستان له خاوري سالم هندوستان ته ستنیږي. افغاني مجاهدین به په هغو باندې حملې نه کوي.

دویم: افغانستان به پرته له برتانوي استعمار څخه له بل هیڅ هیواد سره سیاسي اړیکي نشي ټینګولای.

دریم: لوی کندهار او د هغه مربوطات به د بل واکمن تر واك لاندې راځي.

څلورم: د جنوب ځیني هغه سیمي چې د اوسنۍ کرښي په هغه بله خواکي پرتي دي خپله د انګریزانو ترواك لاندې پاتیږي.

پنځم: کوم تړون چې وړاندې له امیر محمد یعقوب خان سره د ګندمك په نامه شوي دی د راتلونکي لپاره به د اعتبار وړ وي.

دا هغه بدمرغه موافقه وه چې افغانستان یې پر څو ټوټو باندې وېشلو ته برابرکړی وو، چې په هغه کې د افغانستان زړه کندهار هم شامل وو. خو کله چې انګریزانو د خپل پلان مطابق عملي قدم واخست له نیکه مرغه د لوی کندهار د میوند په سیمه کې د طالبانو له مذهبې مقاومت سره مخامخ شول او د درنو تلفاتو په ورکولوسره یې ماته وخوړه. که نه اوس به لوی کندهار هم د عبدالرحمن د موافقې پر اساس د افغانستان برخه نه وای. مګر د انګریزانو د ماتي سره سره بیاهم ځیني سیمي د انګریزانو ترواك لاندې پاتي شوي.

له وخت څخه په ګټه اخستلو سره په ۱۸۸٤ میلادي کالکې روسانو د افغانستان په شمال ختیزو سیمو کې بریدونه پیل کړل، چې د هغو په نتیجه کې یې مرو او د پل خاتون سیمې لاندې کړې. د دویم ځل لپاره یې په ۱۸۸۵ کال یې ایماق، پنجده، اق تیپه، چمن بید او چشمه سلم په زور ونیول چې تر اوسه پوري دغه سیمي د افغانستان له واکه وتلي پاتي دی. همدارنګه انګریزانو په ۱۸۸۵ کې هژده ناو او د ایوبې پراخي سیمي او کاریزونه، په ۱۸۸۸ کې نمکسار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سیستان زیاتي سیمي، په ۱۹۰۵ کې د هلمند د اوبو د سیستان دریمه برخه له افغانستان څخه بېله او ایران ته یې ورکړه، همدارنګه یېګ خپله د ډیورنډ د ناولي او ناروا تړون له مخي په ۱۸۹۳ کې پاته افغانستان پر منځ دوه ټوټې کړ، د ډیورنډ د کرښي جنوب او جنوب شرقي ټولې سیمي یې په خپل قلمرو ورګډې کړي او اوسنی نیم افغانستان همداسې د جنجالونو پیټی پاتي شو.

تر څه لږ ارام وروسته بیاهم د افغانستان او نوي پاکستان ترمنځ لانجي رواني وي. د پښتونستان خبره د ډیورنډ د کرښي پر سر نانډرۍ، مصارف او مشاجري تر حده تیري شوي. دا موضوع لاسره سوې نه وه چې د برتانیې یاانګریزانو د وحشت زخمونه جوړسي په ۱۳۵۷ لمریز کال سره پوځ او سره ښامار افغانستان ته غاړه اوږده کړه، داخلي مزدورانو ورسره مرسته وکړه. د لږ وخت لپاره یې د افغانستان پر ټوله خاوره منګولي ټینګې کړې، د کریملین د پلان له مخي افغانستان د انحلال په صورت کې د شوروي اتحاد شپاړسم جمهوریت بلل شوي وو، افغاني ملحدو ګوډاګیانو چې په دې هکله د دوی په راوستلو کې مرسته کړې وه دیته ډېرلیواله وه، خوشحاله وه، انتظار یې کاوه چې د شوروي ملحدي اداري په عقیده کې ورګډ شي او افغانستان د شوروي اتحاد یوه برخه وګرځوي داچې په نتیجه کې یې څه بدرنګي دوی ته پیښه شوه او څه غمیزه یې افغانستان ته راوړه، ډېر مجاهدین او هیوادوال لا اوس هم ددغه حالت شاهدان دي.

له بده مرغه د روس ترماتي وروسته افغانستان یو ځل بیا د یوي لویې لوبې ډګر وګرځید، پاکستان، ایران، ازبکستان، تاجکستان، هند، ترکیه اوروسان د لوبو په ګټلو او بایللو کې ښکیل شوه. د لیري او نژدې پټو او ښکاره لاسونو ښکیلتیا یو ځل بیا د هیواد ځمکنۍ بشپړتیا او ملی وحدت ته ګواښ شو، د دغه هیواد د اولسونو په منځ کې د ژبې، سیمي او قدرت لپاره بېلتون ته لمنه ته ووهله شوه، د لږکیو او ډېرکیو خبره جوړه شوه، ایتلافونه او اتحادونه تقویه کړل شول. په مستقیم ډول د ویش او تجزیې خبري د میز سر ته راغلي، د راتلونکې افغانستان د تجزیې او ټوټه کیدو نقشي په بهرکې جوړي شوي، د مځکي پر ویش لا خبره سرته نه وه رسیدلي، چې یو ځل بیا د امیر عبدالرحمن خان غونډي د قدرت د ساتلو لپاره د افغانستان پر ځمکنۍ بشپړتیا د سودا او پېر او پلور خبره توده شوه. له نیکه مرغه په کال۱۹۹٤م.کي د طالبانو په ناڅاپي راټوکیدلو سره خبره پر بل مخ واوښته اود افغانستان له سیاسي خلا څخه ناروا او ناوړه استفاده په ټپه ودرول شوه.

له بده مرغه چي په دغه پاڅون سره هم افغانستان ته کامله سوبه په برخه نشوه، د کفري نړۍ لخوا د ملګرو ملتونو په مرسته افغانستان کاملاً په انزواکې واچول سو. اقتصادي او سیاسي پرمختګونه په ټپه ودرول سوه، څو د پاکستان په مخلصانه مرسته افغانستان د ۲۰۰۱ کال په دسمبر کي یو ځل بیا د یهودو د پلان مطابق د متحدو انګریزانو منګولو ته ولوید. سیاسي او اقتصادی پرمختګونه د بهرنیو هیوادونو په منافعو پوري وتړل شول، د افغانانو د وژلو، توهینولو او بندې کولو هنګامه په یوه او بل نامه سره توده او ګرمه روانه شوه او لاتراوسه دا هنګامه هماغسي ګرمه روانه ده. افغانستان او افغانان دغشو تر تیرو څوکو تیرشول او تیرېږي. د کلستر او کروزو بمونه مولا اوس هم کلي اوکورونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بیخه باسي، هم مره اوهم پره بلل کیږو. هیڅوک مو فریاد او ژړاته غوږ نه نیسي. خپل د رمو سپي مو د پردیو لیوانو په خدمت کې راغلي دي، وژل کیږو موږ، خوند بل څوك تري اخلي. دا چې دا بي رحمه میچنه به ترکومه زموږ سرونه میده کوي الله ته معلومه ده.

دویم تجارتي لیوالتیا:

لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه داچې افغانستان د ختیځ، لویدیځ، جنوب او شمال ترمنځ د اړیکو د ځمکني پیوستون څلور لاري یا په بله اصطلاح د پله حیثیت لري له همدې کبله د دغې سیمي اهمیت د څلورو خواوو پر اقتصادې ارزښتونو باندې مثبت اثر غوځوي. همدارنګه د دغه هیواد بې ثباتي د څلور خواوو پر اقتصادې ازرښت یاتړاو منفي اثر غوځوي، لکه څنګه چې د دغه هیواد منفي او مثبت اثرات د ټولګ سیمي لپاره ارزښت لري همدارنګه دا ارزښت څو برابره دافغانستان لپاره ارزښتمن جوتېدلای سي چې د اقتصادي او سیاسي پلوه تري په پراخه پیمانه ګټه اخستلای شي. په نړیواله توګه د تجارت پیاوړي کیدل افغانستان د یوه ښه کریدېټ ښښتن کولای شي او د دې پر ځای چې د تل لپاره د ګاونډیو محتاج اوسي او همیشه یېګ تر ژوبلي ګوتي ونیسي برعکس اوښتلای شي چې دا به د افغانستان لپاره په ملي استقلال او ځمکنۍ بشپړتیا، متقابل احترام او د کورنیو چارو په نه لاسوهنه کې مثبت رول ولري، له بلې خوا به نړیوالي تجارتي ځانګي او دفترونه د افغانستان دننه فعالیت پیل کړي. له دې سره به افغاني تجاران په بین المللي معیار د اعتبار وړ وګرځي. د دې سره سره کیدلای شي چې په تدریجي ډول افغانستان په نړۍ کې د بین المللي تجارتي مرکز په توګه وپیژندل شي. همدارنګه کیدلای شي ګاونډي هیوادونه ورسره د پیاوړي اقتصاد ښښتنان شي او دا سیمه به یوه ارامه امینتي سیمه وګرځي.

سره د دې چې ګاونډیان او نړۍ د دې خبري په ډېګ اهمیت ښه پوهیږي او په ارزښت یېګ ترموږ هم ښه خبر دي مګر ځیني اندیښني، انساني حرص او تمایلات پکښي شته چې د ډېګ پرمختګ په وړاندې ستونزي راولاړوي ترڅو دغه کریدېټ د افغانانو په برخه نشي. همدارنګه د افغانستان د استقلال پر سرلوبه روانه وساتل شي.

افغانستان چې دامهال د وچي ځمکي کور دی اوبو ته د رسد او تجارت خپله مستقله لاره نلري. له همدې کبله له نړیوالو تجارتي اسانتیاووڅخه بې برخي پاته دی. دغه هیواد خپله اړتیا په لنډ بازار کې له پاکستان او ایران څخه پوره کوي، په لوی بازار کې هم په ترانزیتي توګه د دغو هیوادونو له بحري حریمه استفاده کوي. که څه هم په دې تجارت، راکړه ورکړه، ټیکس او ټرانسپورټ کې به ټولي سیمي ته ښیګڼي په لاس ورځي، خو د ګاونډیو ځیني ترینګلتیاوي هر وخت افغانستان په انحصار کې ساتل غواړي چې کله کله سیاسي بوختیا هم د دغه پرمختګ سبب ګرځي.

افغانستان لکه څنګه چې له ډېره وخته د کوم قوي سیاسي قوت خاوند نه وو او نه اوس د یوه سیاسي قوت وړتیا لري، نو له دې امله د ښه مارکیټ د اوړده احتیاج تر تاثیر لاندې راوړل کیدونکي هیواد پاته کیږي. له بلې خوا د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنۍ مارکیټ په اصالت کې همیشه ستونزي لري. زما په یاد دي چې د پاکستان حکومت زما د سفارت په وخت کې چې ۲۰۰۰او۲۰۰۱ میلادي کال په بر کې نیسي د وه ځلي پاکستان د افغانستان د سوداګرو پر ترانیزیټي مالونو بندیز ولګاوه، یو ځلي پر اوولس قلمه او بل ځل پر شل قلمه باندې داعمل پلی شو چې په هغه کې تیلفون، ایرکنډیشن اونور برقي الات او اجناس شامل وه، ایران هم څو ځلي خپل بندرونه د تجارانو پر مخ وتړل د پاکستان او ایران د دې ناقانونه اعمالو په نتیجه کې د کراچي او بندرعباس په بندرنوکې افغانې سوداګروته د ۱۸۰۰ میلیونو امریکایې ډالرو په ارزښت تاوان ورسید. ځکه د هغو مالونه یاخراب او ډیمرج سوه یا د وخت په تیریدو سره ایکسپایر شوه. سره د دې چې د بین المللي اصولو او قوانینو له مخي باید د داسې پیښو تاوان ورکول سوی وای باید کله هم د ګاونډی هیواد له جغرافیایې نیمګرتیاوو څخه استفاده ونه شي او تر ژوبلي ګوتې ونه نیول سي. د دې هیواد سره د ظلم نور ډېر موضوعات پیښ شوي دی. بیا ورته هیڅ التفات نه دی شوی. ایران هم د افغاني تجارانو پر مالونو خو خو ځله بندیز ولګاوه ، څو څو ځله یې د افغانستان د روابذو په ترینګلتیا سره خپل سرحدونه په ټپه وتړل چي په دې سره د خلکو مالونه یا خراب او یا بېخي ډېر تاواني سول.افغانستان په داسې کمزوری او ضعیف دریځ کې خپل اعتبار ته وده ورکوي چي له پیړیو راپه دې خوا د افغانستان په فرهنګي او کلتوري برخو کې د دغو ګاونډیو له سرچینو الهام اخلي، د سیالۍ اورقابت په ډګر کې بې له زوره له بل هر څه څخه بې برخي پاتیږي. د دغه هیواد تجارتي ارزښت بیا هم له سیاسي جغرافیې سره تړلی دی، چي ترډیره یې شنل اړین دي. دا چې اقتصادي کمزوري د ښوونې او روزنې او مسلکي روزنې په کچه کې کمښت راولي، منفي اثرات یې له ورایه تر سترګو کیږي. دغه منفي اثرات هېواد منفي لور ته ټېل وهي. د تعلیم او اقتصاد په نیمګړتیا کې هیواد پر خپلو پښو ولاړښي پاته کیدلای. تل باید په یوه ناورین اخته اوسي په داسې حالت کې سیمي ته د جغرافیایي له کبله د خلکو لیوالتیا کمه وي چې تر ډیره یې اټکل کیږي، کوم چې د ګاونډیو د ترینګلتیاوو سبب هم ترډیره دا کېدلای، چې کله کله د پراخ قومي جوړښت په غیږ کې د حقوقو او فرهنګ په څیر د تورو لمبو پیلوځې په جغرافیایې ارزښتونو کې استعمالیږي.

د تیلو او غازو شخوند اوس نورو خوړوته اړتیا لري عربې هېوادونو په تېره سعودي عربستان د ختیزي اروپا او امریکا لپاره ځانګړی اهمیت درلود. د دغو هیوادونو یا سیمي پر سر له تیرو دوو سو کلونو راپدې خوا سیاسي رقابتونه ډېرګرم شویدي، خو امریکا بیا هم د سعودي عربستان د تیلو پر زیرمو خپټه اچولې وه. دوړي ژوی غوندي یې نس په ډك کړ. تر ډیره یې تر ایران او عراق ګ په تیټه بیه د تیلو اخیستلو ښه استفاده کوله، کله چې په عراق او ایران کې د امریکا د غرور او غلطي پالیسی او د هغو وختونو د حکومتونو د بي وسۍ له امله د دوی پر ضد د استقلال په نامه انقلابونه اړین وبلل شول. همدا کار سرته ورسید، د ایران او عراق له تیلو څخه د نا امیدۍ په سبب امریکا له دغو هیوادونو سره طولاني دښمنۍ ته په یوه او بل نامه سره لمنه ووهله، آن تردې چې پر عراق باندې یې د مستقیم یرغل لاره پیدا کړه. د ربدره یي کړ. هرڅه یې ورتبا کړه. د بي اتفاقی تخم یې د تل لپاره پکښې وشیندی. خو د تیلو زیرمي یې ښه ورته تشي کړلي. مګر ایران لا اوس هم د انتظار په حالت کې اوسي. خو د ډېر استعمال او یا د ډېر وخت په تیریدو سره اوس داسې ښکاري چې د خلیج تیل د لویدیځ لپاره د صادراتو د نه پوره کولو اندېښني پیدا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي اويالوړو نرخونو هغوی دوارخطايی سره لاس اوګريوان کړي آن چې دساينسپوهانو او د تيلو د ماهرينو په نظر له ۲۰۲۵څخه تر ۲۰۳۰زيږديزکال پوري کيدای شي د خليج تيل يوازي د خليجې هېوادونو د اړتيا لپاره وکارول شي، او لويديز ته به د صادراتو لپاره کافي نه وي. له همدې کبله بايد د لويديز د اړتياوو لپاره نوي زيرمي وموندل شي همدا علت کيدلای شي د ختيزو او لويديزو هېوادونو د تيلو د کمپنيو چټکتيا او ليوالتيا د قزاقستان، ترکمنستان او افغانستان خواته ګړندۍ کړي وي. د ترکمنستان د صادراتو نل ليکه چې د هند تر سمندره يې د تېريدلو لاره کتلې شوي د افغانستان پر سهيل ډېره لګوي. دغه نل ليکه په ترکمنستان کي(۱۲۰) کيلو متره، په افغانستان کي (۱٦۳۰) کيلو متره او په پاکستان کي (۱۷۰) کيلو متره غځيږي. له هم هغه ځايه بيا د بېړيو د تم ځايونويا ګودرونو څخه د هند پر لور حرکت کوي. افغانستان په دغه پروژه کې له ګازو څخه پر استفاده سربېره د ټيکس وړيا ګټې په لاس راوړي او د ګازو د صادراتو آسانتياوي او وړتياوي هم ترلاسه کوي او د دې باوجود د ترانسپورتي عراده جاتو په کار لوېدل، ساختماني بوختياوي، د کارګرو لپاره د کار فرصتونه هم رامنځ ته کيږي چې د افغانستان په اقتصاد کې مهم رول لوبوي، خو دا پروژه د دغو ګټو سره سره د خنډ او ځند لپاره لاملونه هم لري، چې هغه هم د جغرافيايې سياست سره کړۍ اوځنځيرونه تشکيلوی، هغه کمپنۍ چې په دغو زيرمو کې پانګونه غواړي د ډير لوی نفوذ درلودونکي دي چې عمدتاً په لويو حکومتونو او په څارګرو ادارو کې اعتبار لري .

د تيلو او ګازو تجارت که څه هم په اروپا او امريکا کې د شخصي شرکتونو تر نامه لاندې مخته بيول کيږي، خو په حقيقت کې حکومتونه په مستقيم ډول په دغه کاراوبارکې رول ترسره کوي. هغه څه چې د کمپنيو مطلب دی د استخباراتو او څارګرو ادارو په مرسته ورته د حکومتونو لخوا لاره هواريږي. د تيلو يا ګازو په نامه نه بلکي په يوه او بل نامه. په مستقيم اوغيرمستقيم ډول سره،کيدلای شي چې مصارف يې مستقيم د کمپنيو لخوا ورکول کيږي. د دغو هيوادونو په لويو تجارتي کمپنيو کې سياسي قوت او اغيز په کامله توګه مطرح دی چې د قوي سياسي قوت ملاتړي په برياليتوب سره مطلب ته نژدې کيدلای شي. همداسبب دی چې پوځي قوتونه هم د دې کار او ګټې لپاره خوځيدلي دي.

په دغه سياسي لوبه کې داسې معلوميږي چې اوس هم ځينو کمپنيو چې سياسي ملاتړ يې کمزوری وي ماته منلي وي که څه هم تر اوسه د دې کار پايله معلومه نده ، خو اوس هغه څه ډير زيات مهم دې چې د پردې شاته د سيمې د هيوادونو پټې انديښني دي چې په درو مرموزو جالونوکې پټ غوندې نغښتي دي چې سپړل يې اسانه کارنه دی.

زه غواړم په مختصر او بې تفسيره ډول هغه ته ځغلنده نظرواچوم کيدای شي نور څيړونکي ورباندې ترماښه پوهيږي.

لومړی: د تجارت انحصار چې په سياسي فشار سره منځ ته راځي .

دويم: درغلې کول چې په اصل کې له سياست سره تړاو لري.

دريم: مذهبي او کلتوري پرمختګ ته زيان رسول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: په ټولوعربې هېوادونو کې په ځانګړې توګه په سعودې عربستان کې د تجارت د انحصار پر سر ډېرې نانډریزې لوبې ترسره شوې، چې هر وخت د سیاسې قوت څخه په استفادی د خلکو او شخصې تجارانو حقوق تر پښو لاندې شوې، د ملت او حکومت ترمنځ بې اعتمادې اوبې باورې پیدا شوې، د پردې شاته هغه څه روان دې چې نه یې حکومت اظهارکولای شې او نه یې خلك زغملای شې، مګر په ډېره چالاکۍ سره داسې کړنو ته د بغاوت یا شرارت ټکې اسانه الفاظ دې چې له قدرت او وخت نه پکې ګټه او بده استفاده کیږې.

دویم : درغلې کول: کېدای سې داسې ډېرې بېلګې تر لاسه شوې وې. هغه کمپنۍ چې د تیلو د قراردادونو ذمه وارې لرې اوس مهال د کمپنیو پر ټولو عایداتې منابعو کنټرول لرې، د صادراتو پر وخت د کنټرول میټرونه د هغو په اختیار کې وې، د صادراتو کچه نه حکومت او نه هم خلکو ته معلومیږې. همدا ډول د تیلو د صادراتو پیسې له هغه هېواد څخه د باندې په بهرنیو بانکونو کې تحویلیږې. ویل کیږې چې تر ډېره د دغو پیسو استعمال د حساب د واکمن په اختیار کې هم نه وې چې په عربې نړۍ کې د وروستیو تحولاتو د دې ثبوت لپاره په درځنونو اسناد را وسپړل.

همداسې د ځینو واکمنو په درغلۍ سره د هېواد د عامه عایداتو له پیسو څخه څه اندازه یا فیصدی د بډو(رشوت) په توګه شخصې حسابونو ته انتقالیږې، چې له همدې کبله د ځینو واکمنانو په بانکې حسابونو کې له هېواد څخه د باندې په ملیاردونو ډالر یا په لسګونو ملیاردونه ډالر جمع شوې وې. دغه زیاتې پیسې چې بانکونه استفاده ځنې کوې یوازې د دغه واکمن په حساب کې د هغه په نامه باندې وې. که چیرې هغه وغواړې خپلې پیسې له دغوبانکونو څخه بل ځای ته انتقال کړې بیا هم باید د هغه د مصرف او تادیګ لپاره لومړی پیشنهاد ورکړې. که دغه انتقال د هغو له نظر سره سمون درلود بیا به یو څه ورکوې او که یې سمون نه درلود بیا له حساب درلودونکې څخه د تحقیق امکان هم لرې چې د خپلو پیسو د لګښت پوره توضیحات ورکړې.

دریم: له ډېرو وختونو را په دې خوا په نړیواله کچه د غربې دموکراسۍ د پلې کولو هڅې روانې دې. غربی دموکراسې هغه نظام دی چې په حقیقت کې د مسلمانانو لپاره وژونکې زهرجنه دوا غوندې ده چې که یې د استعمال سره ډېر احتیاط ونه شې پخپله وژونکی یادرمل کاروونکې هم ورسره وژلای شې. دغه تقلید شوې دموکراسې هغه یوازنی نظام دی چې د مسلمانانو په لاسونو باندې د اسلام جرړې باسې او د خدای پر ځمکه باندې د خدای نظام ناکافې او د اجتماعې ژوند د اړتیا وو سره ټکر تعبیر وې.

دغه بې جلوه دموکراسې داسې یو نظام دی چې د فحش او منکراتو په تدریجې تعمیم سره د اسلام سره مقابله کوې. هم دارنګه د داسې دموکراسۍ عاموالې او اعتیاد د ځینو مسلمانانو لپاره د ارتداد او د اسلام سره د نه مینې او فاصلې سبب ګرځې. له ډېره وخته راپدیخوا، د رسول الله ﷺ له زمانې څخه تر اوس مهاله اسلام او مسلمانانو ته په یو او بل نامه سره د اسلام د مخ نیولو، بدنامولو، کمزورې کولو هڅې په زور، پیسو، تبلیغ، شهوانیت او نورو وسیلو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره رواني وي او يا رواني دي. په هغو کې تر ټولو لوی سازش چې مثبته نتيجه يې ورکړې ده دغه ناولې نامقيده دموکراسي ده، چې د قومونو ملتونو او حکومتونو تر منځ د مذهبې درنو اختلافاتو سبب کيږي. په اوسني افغانستان او عراق کې د اشغال سبب هم په مسلمانانو کې د غربې دموکراسۍ د پلي کولو امتحاني دوره او کړکيچنه بېلګه ده چې د همدې هدف لپاره د ملتونو حکومتونه له منځه وړل کيږي، نظام او شتمنی له منځه ځي، پر کلتور، خاوره، نواميسو باندې تيری کيږي، په لکونو انسانان په بمونو او باروتو وژل کيږی، زندانونو ته ليږل، توهينول خولاعادي خبره ده، خو د دې دموکراسۍ نتيجه هغه ناتار او غم شو چې جبيره يې ناشونې بريښي او نه کيږي.

څلورم) :د دغې صادرېدونکي دموکراسۍ غوښتونکي (غواړي چې دغه ډول ناولې دموکراسي په سعودی کې هم پلي کړي. دغه عناصر په ډيره بې صبری سره غواړي دغه هيواد ته چې د نړۍ د مسلمانانو مرکز دی د فحش او فساد لاره خلاصه کړي.

په ۱۹۹۰ ميلادي کال کې د سعودي عربستان په هکله د غربې دموکراتانو سروې روانه وه، څو معلومه کړي چې څومره نفوس د غربې ناولې دموکراسی پلوي کوي، د سروې له مخې هغو څرګنده کړې وه چې په سل کې اويا فيصده خلك د سعودي د اوسني شاهي نظام سره مخالفت لري او ناراضه دي. نو د خلکو د حقوقو د ورکولو لپاره بايد انتخابات وشي، مګر تر ډيره دا کار د سعودي د پخواني پاچا ملك فهد تر مرګه پوري وځنډول شو، ځکه چې هغه له امريکايي واکمنانو سره ډيري نژدې اړيکي درلودي. د امريکايي واکمنانو ګټه پدې کې وه چې بايد د هغه له دغه ضعيفه حالت څخه چې کوما ته ورته حالت وو استفاده شوې وای.

په ۲۰۰٤ ميلادې کال کې د دويم ځل لپاره بياسروی وشوه. دويمه سروې ښيي چې د سعودی اوسيدونکي په سلو کې شپيته برخه د اسامه او د هغه د ورته نظر پلوي کوي. له همدی کبله دا سروې او په افغانستان او عراق کې د جنګونو او تربګنيو له کبله وځنډيده خو بيا هم د دی پروژې د پر مخ بيولو لپاره پانګونه روانه ده. دا چې کله به هغوی خپل هدف ته رسيږي والله تعالی اعلم .

پنځم: غربې دموکراسۍ اخلاقي فساد ته دومره وده ورکوي لکه

د پسرلي باران چې ښيرازي مځکې او کرلي کښت ته وده ورکوي، د اسلام د بشپړ چوکاټ د ماتولو لپاره دا ترهرڅه موثر انتخاب دی چې د بشر او بيان د آزادۍ په نامه منکرات او شهواني فواحش په قانوني توګه مروج کيدلای شي. له بلي خوا د الهي احکامو حدود چې د زنا، شرابو، لواطت، تبرج او داسې نورو د مخنيوي لپاره وضع شوي په بشپړه توګه له منځه وړلای شي.د دې ترڅنګ د نورو غير اسلامي اديانو لپاره د فعاليت لاره هوارولای شي، څو مسلمانان د عزت، مال او نورو امتيازونو په ورکولو سره ارتداد ته وبلل شي، چې د يهوديت او نصرانيت او نورو اديانو شعائر په اسلامي هېوادونو کې په تدريجي ډول خپاره شي. د بشري او انساني حدودو څخه پر هغه لوري پرمختګ وکړي چې د هغو داوږدې مبارزې ستر هدف دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ورځې وړاندې مې په یوه اخبار کې د یوه ځوان هلك کیسه ولوستله کوم چې د ایډز په ناولې ناروغي اخته سوی وو. هغه د خپل رنځ د ورپیښېدو علت روښانه کوي او وايي چې ده په هغو دوو نجونو باندې باور کړي وو چې ده ته یې ګ اطمينان ورکړي وو چې ګواکې هغوی له ده نه پرته د بل چا سره جنسي علاقه نه لري. هغه وايې ما هغو ته زړه ورنژدې کړ او بې دریغه مې له هغو سره زنا کول، خو کله چې زه په دغه مهلکه ناروغي اخته شوم هغه وخت راته معلومه شوه چې دغه دوې نجوني بدلمني او فاحشې نجوني وې. همدغه د دوی کاربار وو. نو ځکه ده پر دې ناوړه کار ارمان کاوه او پیښمانه وو. خو د ده دغې پښېمانۍ هغه ته هیڅ ګټه نسوای رسولای.

په یوه بل اخبار کې مې ځو مرکې د شرابو له معتادينو سره ولوستې چې هغوی څنګه په شرابو روږد شول، چیرې شراب پیدا او ومونډل شول او بالاخره اوس څه کیفیت ورته پیښ شوی وو. یو تن د عبدالهادي په نامه د خپل ځان کیسه روښانه کوې: د هغه په قول د ده پلار به هر وخت له ځانه سره یو بوتل راوړی.د هغه شربت به یې ځښښله، خو زه به یې د دغه بوتل څخه منع کولم. کله چې مې یوه ورځ په کور کې پلار او مور دواړه نه وه، ماله دغه غیابت څخه استفاده وکړه، هغه بوتل مې پیدا کړ او له هغه څخه مې څه شربت وځښل، خو هغو شربتو زه دومره بې هوښه کړم چې په ځان باندې نه پوهېدم. کله چې پر هوښ راغلم په یوه کلینیك کې بستروم. زه تر روغتیا وروسته بیا د هغه بوتل په لټه کې شوم چې یو ځل بیا د هغو مزه وڅکم. هغه زیاته وي چې ما به تردې وروسته همیشه خپل پلار ځاره چې له کومه ځایه شراب اخلي او په څه ډول یې تر لاسه کوي او د چا سره کښيني؟ په هر صورت د وخت په تیریدو سره مي د شرابو د پلورلوګ ځای پیدا کړ او اوس دادی دغسې معتادیم. له دې څخه څرګنده سوه چې دده د روږدیدو علت د ده د پلاراعتیاد وو.

یوه بل کابلي ځوان د یوې مرکې په جواب کې ویلي وه، چې د ده په قول طالبان ډیر بد خلك وه. له موږ څخه یې آزادي سلب کړي وه، خو له کله څخه چي طالبان تللي دي د هغو د نظام په بدل کې د موکراسي راغلي او موږ ته خپل حق راکول شویدی. موږ اوس بشپړ آزاد یو د هیچا پروا نه لرو، زه اوس د خپلې انډیوالي یاګرل فرینډ سره پارك ته ځم. کله ناکله د هغې سره یو ځای پغمان، قرغې او د سالنګ لورې ته ځم، یو له بله مینه سره کوو، په میلو کې خوند سره اخلو، میلې او تماشې کوو. په دې توګه هغه په خپل دغه فاحش او منکر عمل خوښ وو.

داسې او دې ته ورته ډیر شیان د اوسنۍ دموکراسی له امله په افتخار سره په مطبوعاتو کې لیدل کیږي چې هم خلکو ته پر فساد، فحشا او منکراتو جرئت ورکوي او هم ناخبره خلك ورسره روږدیږي چې د داسې هر عمل سره مذهبې او دیني حیثیت ته تاوان رسیدلای شي. دلته چې اوس په خورا لوړه کچه د داسې قصدي اعمالو بیلګې ښکاره کیږي وړاندې وهم اوشك یقین ته رسوي چې په نتیجه کي له داسې عمل څخه یوه مغلقه او لا ینحله ستونزه جوړیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم: دا چې په غربې نظامونو کې دموکراسۍ له هغه څه سره مطلق توپیر موندلی دی چې په اوسنیو اسلامي هېوادونو کې نوي اوتازه راټوکیدلې ده. د بشر ازادې په منجمد انحصار کې راغلي، په انتخاباتو کې درغلي کیږي خلك په پیسو رانیول کیږي، هغه څوك چې د غرب د نظریاتو تایید کوي د پیسو په زور او یا په کمو رایو سره بریالی کېدلای شي او هغه څوك چې د غربې نظرونو سره مخالفت لري یا په انتخاباتو کې حق نه ورکول کیږي یا که چاته حق هم ورکول شي، نو د هغه د بریالیتوب چانس به ډیر کم وي، دموکراسي چې د خپلو پالونکو لخوا د بشپړې ازادۍ په شعار سره بدرگه کیږي تر ډیره د غربې نظریاتو تابع ده. که ضرورت پیدا کیږي نو د معصومو انسانانو وژل او ترورول هم دهغو د تعریف له مخې د آزادۍ مانا لري او د هغو په اند یوه مباحه لاره بلل کیږي. اوس چې ناوړه او ناروا دموکراسي د غربې نظریې د پلي کولو لپاره د افغانانو د وینو په بهیدلو عملي کیږي، هره ورځ د دغه نظام د راوستلو لپاره په سلگونو مسلمانان وژل کیږي، په جوپو جوپو نور مسلمانان د وطن پریښیودلو ته مجبوره کیږي. د داسي امریکایې دموکراسۍ به څه مانا او څه به یې گټه وي؟؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندنی او کورني سیاستونه او پالیسۍ

له بده مرغه ویلای سو چې د افغانستان کورني او بهرني سیاستونه ډیر وخت متضاد سیاستونه وي. په ډیرو مواردو کې د تفریط او افراط سیاستونه روښانه کوي. تر ډیره بهرنی سیاست د افغانستان په اوږده تاریخ کې د مختلفو اشخاصو لخوا منحصر تاریخ لري، ځکه چې د بهرنیو مستکبرو امپراتوریو له مزاج سره په سترتوب کې د لیوالتیا او بشپړتیا په سبب د حریت چانس ډیرکم لري، یو معتدل سیاست چې د افغانستان د ټولو حقوقو رعایت په نظر کې ونیسي ډیر کم تر سترګو کیدلای شي. که څه هم په لومړي او دویم نړیوال جنګ کې د افغانستان بهرني سیاست پر عدل او انصاف ولاړ او مستقله پالیسي یې درلودله، مګر تر ډیره دغه دریځ په اعتدال پاتي نشو.

د دې کار یو عمده او لوی دلیل د افغانانو بې حده او بې اندازې خوشباوري ګڼلای شو چې هر وخت د افراط خوا تعقیبوي. کله چې یو افغان که څه هم د لوړو زده کړو او تجربو درلودونکی وي یا له لوی مسلك سره اشنا یا د افغانستان د یوه لوی پوسټ مسؤولیت لري. بدبختانه کله چې د بهرنیو هیوادونو په سیاست کې ورښکیل شي له دومري خوشباورۍ څخه کار اخلي چې نژدې د یوه هیواد له رسمي پالیسی سره په ټکر کې را شي او که چیري د یوه بهرني هیواد په ښو روابطو کې ورداخلیږي نو د روابطو په وړاندی چې متقابل احترام دی د دوستی په وړاندې ډیر ښوییږي ان تردې چې دیوه هیواد په ښو اړیکو کې خپل توازن له لاسه ورکړي. داسې بې اندازې خوشباوري او خوړتیا چې بالاخره یې‌ګ د خوړلو سبب ګرځي او ګرځیدلي، داسې خوشباوري او خواخوږي چې د خپلو هیوادوالو د ارادو او هیلو پرخلاف د پردیو رضا لټوي ، داسې خوشباوري او خوړتیا چې هغه دوست یې‌ګ په دې لټه کې شي چې پر هیواد او خلکو یې د یرغل لاره هواره کړي.ګ

که د افغانستان پر اوږده تاریخ ځغلنده نظر واچوو بیاهم په نژدې تاریخونو کې د لیري تاریخونو بېلګې او تیروتني موندلای شو چې لا تر اوسه پوري زموږ هیواد او هیوادوال یوازې نه چې د تیروتنو جبران نشي کولای، بلکې تر اوسه پوري یې د قربانۍ هدف ګرځیدلي دي د مثال په توګه انګریزان د افغانستان تر پولو پوري په ګرندي بریالیتوب سره راورسیدل د خلکو په وینو کې یې د خپل غرور بیړۍ د هدف تر ساحله په چټکتیا سره روانه وساتله، دلته د ملتونو اراده، د جهاد او استقامت په لوري ښه ننګونه وه چې دري ځلې یې د خپلې مبارکې ارادې په اظهارولو سره خپلواکې ونه بایلله، حکومت په بشپړه وفادارۍ د افغانستان د ځمکني بشپړتیا او استقلال په هیله په نه ستړي کیدونکي توګه قرباني ورکړه. له خپل هیواده یې دفاع وکړه، په خپلو وعدو او وظائفو کې رشتیني پاته شول، انګریزان یې‌ګ د درنو تلفاتو په ورکولو سره مات او وشړل. شرمیدلې یې له خپله هیواده وایستل. مګر بدبختانه د حکومت د بهرني سیاست واکمنو دشهیدانو مبارکې ویني هدر او په اوبو لاهو کړي، په لږ رشوت او بډوییګ چې د هغه ۱۲ لکو تر ۱٤ لکو کلدارو پوري ورکول سوي دافغانانو په وینو ګټلي افغانستان یي یوځل بیا د انګریزانو په واك کې ورکړ، د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انگریزانو د ناوړو ارادو او قوي ښکار په دام کې ولوېدل، هر څه يې پر ځانونو ومنل هرڅه يې له لاسه ورکړل. ترڅو د محدود وخت لپاره د قدرت او فحاشۍ په هوس او نوش کي مست اوسي، شراب او کباب تر کومي تير کړي، له ډيرو او ښايستو ښځو خوند واخلي، په عياشۍ ژوند وکړي، د شهيدانو قرباني، د خلکو کلکه اراده، د کونډو او يتيمانو کړاوونه هير کړي.

دويم مثال د بېلګي په توګه د کمونستي ښامار په منګولو کې ښکيلتياده، کله چې امان الله د خپل پلار تر مرګ وروسته د افغانستان د استقلال د استرداد دعوه وکړه د هغه په دغه ميړانه سره افغانانو ګڼله چې هغه د استقلال او خپلواکۍ په ګټلو سره د دغه هيواد د خلکو او شهيدانو ارزو پوره کړه او نور يې ګواکي افغانستان خپلواك هيواد کړ، له بده مرغه لږ وخت وروسته بياهم د مذهبې او کلتوري پلوه بې پروايۍ، غربې کلتور ته ګړندی رجحان د خلکو د ارادو سپکاوي د هغه د قدرت ټغر هم ورټول کړ. بهرنۍ سياست د خلکو له احساساتو سره په ټکر کې راغی، چې په تدريجي ډول يېګ لويو غميزو ته لاره پرانستل.د بهرنی سياست مانا او مفهوم څه دی؟ دلته د دغه سياست په کولوسره پنځه عمده څيزونه د بنسټونو په توګه په نظر کې نيول کيږي.

لومړی: د ګاونډيو هيوادونو سره ښې اړيکي او متقابل احترام ،

دويم د بهرنيو ستونزو له معيارونو څخه پوهاوی او خبرتيا ده ترڅو ټول ملت ويښ او باخبره وساتل شي.

دريم: د نړۍ د نوو او زړو انکشافاتو څخه په بشپړه توګه استفاده کول.

څلورم. په بهرنی سويه باندي د خپل هيواد د استقلال له ساتلو سره سره د کلتور او مذهب سالميت ته پوره پاملرنه.

پنځم: په بهرنيو هيوادونو کې د خپلو اتباعو د حقوقو دفاع او

د هغو د سر او مال ضمانت کول، داسي نور جزئيات چې په تجارت، قرارداد، تعليم او تربيه،کدري روزنه، قرضه او کمك، پوځي عسکري روزنه او لاس ته راوړنه ټول تر يوه قانوني چتر لاندې په هغو پنځه څيزونو کې همږغي ده، دا او دې ته ورته سياست او پاليسي د هر هيواد لپاره اړينه ده چې پري ملامتيا نشي ويل کيدلای، دلته دا خبره ډيره ضروري ده چې د هر بهرني تماس په ترڅ کی ټول کورني ملحوظات او ارزښتونه په پام کی ونيول شي تر ټولو ضروري داخلي همفکري اوننګونه ده چې ټوله هيواد له هغه سره په بدمرغي اوښتلای شي، په ټولو بهرنيو پاليسيو کې دومره احتياط پکار دی چې له هري کړني سره د اولس اراده په نظر کې ونيول شي ترڅو ښه پاکه لاره په وړاندې صفا وبريښي هم هغه تګلاره عملي کړای شي مګر زموږ په بهرني سياست کې څو عمده مشکلات دی چې موږ يې هميشه قرباني ګرځيدلي يو:

لومړی: ښوونه او روزنه

دويم : د بهرنيو سازمانونو رنګ او ډول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېم: د هیواد دننه د بهرني کلتور وده

څلورم: د مسرولو اشخاصو خوشباوري

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یوه بل هیواد سره په کلتوري شکل نارښتیني چلند .

لومړی: تعلیم او تربیه تر ټولو مهم عنصر دی چې په هر وخت کې د هیواد او نوي نسل مستقبل ورباندې ولاړ وي او د ښه او سوکاله ژوند لپاره غوره پرمختګ ورباندې کیدلای شي، د تیر څه په تعقیب د راتلونکي لاره ښه څارلای شي او دا تر ټولو ضروري ده چې د یوه ښه بنسټ سره نوي انکشاف بې خطره رامنځته شي، د تعلیم او تربیې ننۍ ستونزي مو په لومړي څپرکې کې ذکر کړې. د یادوني وړده چې بهرني هیوادونوته د زده کونکو د لیږلو ستونزه یوه عمده ستونزه ده دا ستونزه کیدای شي لائقو استاذانو یا د عصري او نوو تجهیزاتو د نشتوالي له کبله وي. د نویو تجهیزاتو په بشپړتیا سره د لوړوزدکړو دپوهنتونو نیمګړتیابشپړه کولای شي دغه نیمګړتیازده کونکوداړتیا لاره پیدا کوي چې شاګردان یا زده کوونکي دلوړوزده کړو لپاره خپل هېواد ته د خدمت په موخه نورو هېوادونو ته په رسمي یا غیر رسمي ډول استول کیږي چې د افغانستان اساسي ستونزي له همدې ځایه راولاړیږي. د وخت په تیریدوسره پاړسوب پیداکوي.

دغه ستونزي څو برخي لري. زه دلته غواړم د هغو دري برخي راوسپړم: لومړی هغه ځوان زده کونکی چې په اسلامي روزنه سره پوره نه وي روزل شوي هغه خالي ذهن وي په لږ وخت کې د خپل ځان لپاره د بل هېواد مفکوره او د ښوونکي عکس خپلوي زده کونکی په دغه تقلید سره له اسلامي مفکوري سره نور په واټن کې راځي.

دویم: زده کونکی تر ډیره د هغو مفکورو سره اشنایې پیدا کوي چې اسلام ورسره ټکر لري. هغه به د بهرنیو سازمانونو له مېلمستیاوو څخه خوند اخلي بالاخره هیواد ته د راستنیدو سره سم یونا اشنا فکر ته کارپیل کوي. البته موږ د داسي ډیرو بیلګو شاهدان یو.

دریم: هغه زده کونکي چې د بهرني تعلیم وس او توان نلري په خپل ځان کي د مایوسۍ اوکمی احساس کوي که څه هم د هغه لیاقت ترهغه بل ډیرښه وي.

د تعلیم او تربېې جرړي (ریښي) خو لا تر هغه څه پوري ډیره ځانګړتیا لري چې د هغه هیواد د مفاداتو او کلتور وده په نظرکې ونیسي. په بهرنیو هیوادونو کې په لویه پیمانه د شتمنو کورنیو زده کوونکي روزل کیږي یا د لویو منصبونو د درلودونکو اولادونه وي، طبعاً د داسې اشخاصو اولادونه په سیاسي زده کړو کې ډیره برخه اخلي یا د هغو پلرونه او میندي هغو ته دغه انتخاب کوي یا د میراث په ډول د هغوی لیوالتیا د سیاست سره وي. په هرصورت کله چې په بهرنیو هیوادونو کې د بریالي سیاست په لټه کې شي، نو د ټولو سازمانونو سیاستونه مطالعه کوي. د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایډیالوژي يې په دماغ کې ځاي نيسي، يا د کوربه هيواد له روان سياست نه رنګ اخلي چې په همدي توګه د خپل مستقبل لپاره د خپلي خوښي انتخاب کوي،

د مثال په توګه که يو زده کوونکی په روسيه کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هيواد لپاره کمونستي ایډیالوژي انتخابوي، که چا په چين کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هيواد لپاره د کمونستۍ نظام بل ډول انتخابوي،که چا په اروپا يا په نورو لويديزو هيوادونوکې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هيواد لپاره پانګوالي، نړيوالي او کپيټالستي يا غربې دموکراسۍ انتخاب کړي وي او که چا په يوه اسلامي هيواد کې او په يوه اسلامي چاپيريال کې زده کړه کړي وي هغه بيا د ځان اوهيواد لپاره اسلامي نظام انتخاب کړی وی چې د دغو مختلفو مفکورو بيلوالی يو ليدلای هم نه سي او ترکيب يې بيابيلي ستونزي لري.

دويم: د مسرولو اشخاصو نژديوالی يا دوستي ده چې په ټاکلي ډول نتيجه له ځانه سره راوړي، خو د ناکافي تجربې او د کمي پوهني له امله د هيواد د ټولو وګړو، کلتور او عنعناتو اهميت يې له نظره غورځولی وي چې په همدي توګه د توپير خوځنده بهير لا پسي اوږديږي.

د بهرني کلتور وده او پايښت، لکه څنګه چې مو وړاندي د هغه ارزښت په نظر کې نيولی دلته بايدووايوچي د نړۍ هر هيواد د خپل کلتور د ودي لپاره په نه ستړي کيدونکي توګه کار کوي په نورو هيوادونو کي خپل کلتور خپروي او هغه ته رشد ورکوي، خو له بده مرغه چې زموږ خپل کلتور د ځينو خپلو خلکو لپاره شرم او عار بلل کيږي. د دې پر ځای چې خپل کلتور رسم او رواج ته وده ورکول شي هغه شاته غورځوي. د دې دوه مثاله زه د يوه شاهد په توګه په ګوتو کولای سم. يو دا چې ما خپل زوی مکتب ته د زده کړي لپاره په خپلو کلتوري او ملي جامو کې استاوه، خو د ښوونکي لخوا په څو ځله د اخطار په ډول ورته ويل شوي چې پتلون او نيکټايې د زده کونکي لپاره اجباري کار دی. که نه نو له مکتب نه به يې اخراج کړي، دلته د کلتور پر ضد عمل کول په رسمي چوکاټ کې کيږي. د دي سره سره چې نيکټايې او پتلون اصلاً د هيڅ مسلمان او افغانانو اصلې کلتور ندی چې دومره ټينګار ورباندې وشي چې يو زده کونکی يې له کبله د زده کړي له نعمت څخه محروم پاته شي دا خو لا بيل سوال دی چې افغانستان د مسلمانانو کور دی.

درېم : د اوسني جمهوري رياست ادارۀ امور ته يو چا د دندي غوښتنليك ورکړي وو. هغه نفر ښه لياقت درلود، په اقتصادی زده کړو کې يې ماستري درلوده. د دي سره سره هغه ته ويل شوي وه چې دلته پتلون او غربې لباس اجباري دی، که نه نو د ده لپاره په افغاني کلتوري لباس کې ځای نشته. ځکه هغه سړي مسنونه ږيره اوسنتي جامي اغوستي وې. دا د چارو په اداره کې د افغانستان د جمهوري رياست لپاره مرکزي حيثيت لري.

داسې ډېر مثالونه شته چې د ږيري خريل، د بوغرې يا حجاب ليري کول او نور داسې غير شرعي افعال پکښې حتمي بلل شوي دي. همدي ته ورته اعمال او افعال د بهرني کلتور برخه ده چې زموږ په هېواد کې زموږ کلتور ته صدمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوي او له بهرني کلتور نه رنګ اخلي. له بده مرغه چي زموږ د غربي کلتور پلوي افغانان يې په نه ستړي کيدونکي او نابللې چوپړ کې ځانونه په کلتوري نيواک کي اچوي.

د مسؤولو اشخاصو خوشباوري : لکه څنګه چې مو مخکي د دې خوشباورۍ تفصيل د عامو افغانانو لپاره ياد کړ، همدا خوشباوري په افغاني خواصو کې هم سته چې ډېر خطرناکه عواقب لري، د عامو خلکو خوشباوري تر چارواکو او مسؤولو اشخاصو پوري محدوده او ليوالتيايې هم دومره مهمه وه. مثلاً ظاهرشاه چې اوسني اساسي قانون ورته د ملت د بابا لقب ورکړی دی. د ده تر شخصيت پوري داوو چې ظاهرشاه پر ځمکه د خدای د رحمت سيوري دی يا دا چې هغه د اووه وليانو مرتبه لري. د هغه اطاعت فرض او مخالفت يې ګناه ده، سره د دې چې هغه ته د ملت د بابا لقب هم ورکول شو مګر هغه د مرګ تر وخته پوري د الله جل جلاله فرض حج ته هم زړه ښه نه کړ .

د کابل په ښار کې يې تر مسجدونو سينماوو ته ښه خدمت کړی د هېواد تر نورو ودانيو يې د عياشۍ حوضونه د خپلي عياشۍ لپاره ډېر جوړ کړي وه او په مساجدو کې لکه د پل خشتي په مرکزي جامع کي د اوداسه د اوبو انتظام هم نه وو داچې ده غريب خپله د لمانځه سره څومره ليوالتيادرلوده دادده ذاتي مسؤوليت وو. همداسې نور مثالونه ډير سته. مګر د خواصو خوشباوري بيا داسې نده د هغو خوشباورې ډيري خطرناکي پايلي لري لکه د تره کي، کارمل او کرزې غوندې کړني چې هيواد او ټولنه يې له نه جبرانېدونکو ستونزو سره مخامخ کړه، بهرنيانو ته دومره ورنژدي شول چې د هيواد د يوه وګړي وژل يايه تورو زندانونو کې د هغو اچول د هغو حق بولي. له مغرورو، ظالمو، سرټمبه وو او وژونکو بهرنيانو څخه د توقيف يا څېړنو حق هم د افغانانو په واک کې نسته. د دغو بې وارثو مظلومو افغانانوويني ورته مباح ګڼل شوي. دومره خوشباوري چې په هغه چا باندې باور وکړي چې څو ځله يې افغانستان له ورکاوي اونابودۍ سره مخامخ کړي او لوی افغانستان يې په کوچني کهول بدل کړی، دومره بياهم پرهغه چا باندې خوشباوره شي چې د افغانستان پر بدن يې د قصاب غوندې د پريکيدلو تيره چاړه په لاس کې نيولې ده دومره خوشباوره شي چې د ديني او تاريخي دښمنانو لانور هم په هيوادکې زياتوالي او دايمي اډې غواړي، دومره خوشباوري چې د الله له لاري پرته غواړي پر بله لاره ثواب ته ځان ورسوي، هسي خوشباوري چې ناروا وو ته په اسلامي ټولنه کې قانوني بڼه ورکړي، داسې خوشباوري چې د خپلو خلکو ارادې په نظر کې ونه نيسي د پرديو ارادو ته د لومړيتوب حق ورکوي.

پنځم: د ښو اړيکو په خاطر له يو بل هيواد سره په کلتوري بڼه نا رښتين چلند کول:

د دې اړيکو بيلګي اوس هم ډيري دي او ډيري وړاندې تيري شويدي چې ډير پراخ تفصيل ته اړتيا لري، زه دلته د لږو بيلګو په په راوړلو اکتفا کوم، دلته په ناسمه توګه بهرنيان تشويقول او هغو ته اطمينان ورکول يوه غولونه ده، چې خپل هيواد پکښې راښکيل کړي او يا دا چې د ملت د وګړو له اعتماد څخه ناوړه استفاده او يا معامله کول چې د ملت وګړي ترې ناخبره اوسي، د مثال په توګه له بهرنيانو سره تړون کول، خپلي خاوري ته راوستل، يا رابلل د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جزئياتو هيوادوال نه پوهول، يو ناسم او نارښتين عمل دی. يا دا چې بهرني يرغلګر تشويقول هغو ته اطمنان ورکول چې د هيواد وګړي د دوی د راتګ خنډ نه ګرځي. يا دا چې د دغه هيواد اوسيدونکې ورباندې خوشحاليږي. يا دا چې ټول هيوادوال د دوی د راتګ غوښتونکي دي، دا هم يوه ناسمه او نا رښتينې کړنه ده چې په نتيجه کې د ملت ارادې ته په ډيره سپکه او بې احترامۍ کتل کيږي، د خلکو عزت او کلتور پکښې پايماليږي يا دا چې خلکو ته په دې سره اطمينان ورکول چې ګواکې بهرنيان د دوي د ارادي، مذهب او کلتور درناوی کوي، دلته د يوه مستامن په صفت اوسيږي، د هيواد په کورنيو او بهرنيو کړنو او پاليسيو کې لاسوهنه او مداخله نه کوي، يوازې د هېواد د اساسي قانون په چوکاټ کې د حکومت په چارو کې ورسره مرسته کوي، د حکومت پريکړو او د اولس ارادی ته په بشپړه توګه احترام کوي، په اصطلاح د افغانستان د اساسي قانون په چوکاټ کې عمل کوي ، داهم يو ناسم او نا رښتينی عمل دی چې د شبهاتو او شکونو په توليد کې ښه زيات والی راولي، يا دا چې په اقتصادي او پوځي تړونونو کې د انحصار په شکل درغلي کوي يا داچې خپل ولس تري ناخبره ساتي يا دا چې قرضي او پورونه همداراز مرستې اوکومکونه دهېواد د ابادی په نوم اخلي بيا هغه پر نورو بې درکه مدارکو لګوي او بار او حساب يې پر اولس اچوي. دا هغه څه دي چې په حقيقت کې ناسمي او نارښتيې کړنې بلل کيږي. د دې يوه بله نژدې بېلګه د کمونستانو ناروا پاليسۍ وي چې پخواني شوروې اتحادته په خورالوړه کچه خوشباوري وه، کمونستان چې شمېر يې تر ۱۵۰۰۰پوري رسيدلي وو په نابېره توګه په ۱۳۵۷کال د ثور پر اوومه د کودتا په ډول قدرت ته ورسيدل دا چې څومره وخت دغه چرګوڼې د افغانستان په غيږ کې د بل په ايډيالوژي ستر شويوه هغه به تاريخ ته پريږدو، دلته به ددغي کودتا منفي ټکو ته ورشو.

لومړۍ داچې کمونستانو په داسي وخت کې کودتا وکړه چې هيواد نسبتا د پرمختګ پر لورې ګامونه اوچت کړي وه. په اقتصادي لحاظ د دغه هيواد په تاريخ کې ډير ښه پلانونه جوړسوي وه هيواد او هيوادوالو په سوله او سوکالی کي ژوندکاوه همداوخت د افغانستان د خپلواکۍ بيرغ ښه رپانده وو. که څه هم هغه وخت په نظام کې ډيري نيمګړتياوي موجودوي وې او د هغو اصلاح پکاروه. ځکه په نظام کې هغه ايډيالوژۍ نتوتلي وې چې د ځينو خلکو ياشخصيتونو احساسات يې راپارولي وه. دغه نيمګړتياوي په اسلامي افکارو باندې پوره کيدلای شوې، خو په يوه کفري او غيراسلامي نظريه او فکر سره د نظام راپرځول يوه لويه فاجعه او نه جبرانيدونکی جرم وو چې په هيڅ توګه د دغي خونړۍ او ناروا کودتا ضرورت نه وو.

کمونستانو د خپلې واکمنۍ د ساتني لپاره له پخواني شوروي اتحاد څخه د مداخلې غوښتنه وکړه چې د دوی ريږديدلي او کړپيدلي پښې د هغو په مټو ټينګې کړي، څو د دوی قدرت ته بقا ورکړي او د افغانستان د مسلمان ولس د پاڅون سره خپلې ناروا دښمنۍ ته پياوړتيا ورکړي. دلته کمونستانو دوه څيزونه چې بيخي ډير مهم وه له نظره غورځولي وه: لومړی د مذهبې علمای کرامو او مذهبي چارو اهميت او ارزښت وو دويم د ملت د وګړو اراده: ځکه هر واکمن ته پکار ده چې تر ټولو وړاندې د خپلو خلکو اراده په نظر کې ونيسي او د هغو سره د ډيرو لويو او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهمو اقداماتو په اړه سلا مشوره وکړي او د هیواد د سترو لاربښوونکو هم فکري او همکاري را جلب کړي او د هغو نظرونه په غور سره مطالعه کړي. خو کمونستانو د دې پروا ونکړه او په ډیره بې پروایۍ سره یې د مذهب او د خلکو د ارادې سپکاوی وکړ.

افغاني کمونستانو په دوو ناسمو او نارښتینو ټکو بهرني یرغلګر وغولول، لومړی د کمونستۍ بدمرغ نظام سره د افغانستان د وګړو مینه اولیوالتیا. دویم: د هغو د راتګ په اړه د افغانستان د خلکو د اکثریت توافق. د مثال په توګه هغو کریملین او برژنیف ته ډاډ ورکړی وو چې د افغانستان خلك له کمونستي نظام سره مخالفت نه لري. خلک ټوله د شاهي کورنۍ له انحصار څخه تنګ شوي دي، په ځانګړې توګه بي وزلي او غریبه طبقه خلک لکه بزګر، کوچیان او داسي نوري کورنۍ. د همدغو څو ګوډاګیو په مرسته د کمونستي نظام د ټینګولو لپاره د پخواني شوروي اتحاد زورځواکو سرو لښکرو په ډیره بي رحمۍ پر افغانستان باندې یرغل وکړ د دغو ناولو اشخاصو مفکوره په دغه یرغل کي مهم او مثبت رول درلود. د دې پوچ مغزو په نظر له یوه نه ماتیدونکي ځواك سره زیاته مرسته کول د افغانانو هیله ده او ډیر افغانان د شوروي اتحاد د سرو پوځونو له راتګ سره مخالفت نه لري. په همداسې بلنه کې ناسم او نارښتین ویلو عمل وشو ځکه نو د سرو لښکرو راتګ او د هغو یرغل په دغه اسلامي اوسنتي هیواد کي ښه استقبال نه شو او نه خلکو ته د قبول وړ عمل وو چې کمونستانو پري اقدام وکړ چې په نتیجه کې هم دوی او هم سري نرۍ خوري لښکري په غم واوښتي. استکباري قوت یې ټوټه ټوټه سو. په شرمونووشرمیدل زموږ ښکلی افغانستان یې هم د ویرونو او غمونو په سیلابونو لاهو کړ.

دویم مثال د افغانستان د اسلامي امارت دوره ده. د افغانستان اسلامي امارت د افغانانو لخوا ښه استقبال شو، پیاوړی شو اوسترتوب ته ورسید، که څه هم واکمن د ناسم او نارښتین بهیر مصداق نشي کیدلای، خو په بهرنی سیاست کي یې نمیګړتیا ډیره وه. په عامه توګه خوشباوري چې په ټولو افغانانو کې ډیره ده، په دغه نظام کې هم د صداقت باوجود ډیره وه، چې هغه د یوه لوی مشکل سبب وګرځیده. دلته دوه لوی عاملونه باید تر څیړني لاندي ونیسم. لومړۍ خوشباوري د اسامه بن لادن او د هغه د شبکې(نیټ ورك) په هکله وه. دویم د ګاونډې هیواد پاکستان او نورو مسلمانانو په هکله. اسامه بن لادن که څه هم د رباني صاحب د حکومت په وخت کې افغانستان ته رادعوت سوي او راغلی وو، خو طالبانو ته یې د ورنژدې کیدو پر وخت یو ښه باوري ټاټوبی خپل کړ. ښه کوربه ورته په خپل کورکي د میلمه پالني ټېر پرانستی، که څه هم اسامه مجاهد مسلمان او د افغانستان د خلکو میلمه وو؛ خو تر ډیره یې د افغانستان د خلکو، په تیره د اسلامي امارت د محترم زعیم له خوشباورۍ او خوا خوږۍ څخه استفاده وکړه.

پاکستان که څه هم د افغانانو لپاره د هجرت د دویم کور مانا درلوده، په سخت مشکل او ډیر بد حالت کې یې د هغو لاس نیوی کړی وو، خو بیا هم پر افغانستان باندي د انحصار په لټه کې وو. پاکستان نه غوښتل چې افغانستان د یوه معتدل سیاست په رڼا کې له نړۍ سره سترګي وجنګوي. پاکستان په ډیر زیات زیار سره هڅه کوله چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان اسلامي امارت اړیکي د نوري نړۍ سره د پاکستان له لارې ترسره سي. په همدغه چوکاټ کي يې له افغانستان سره دوستي او همکاري دواړه ښودل. افغانستان هم د ګاونډي او اسلامي هیواد په توګه تر ډیره ورباندې ښه باور درلود. دویم مذهبي علمای کرامو او نورو تنظیمونو چې په افغاني معتدل نظام کې يې د سر ننه ایستلو هڅي کولي، په افغانستان کې هغه څه غوښتل چې په پاکستان کې يې‌ګ نه غوښتل او یا ورسره دومره حساسیت نه ښيي. چې د غه ډول پالیسیو هم د افغانستان په وړاندی د ډيري خوشباوری انګیرنه درلودله. له بلي خوا د پاکستان هغه حکومت چې د مشرف خبیث په مشري يې د افغانستان د اسلامي امارت د له منځه وړلو لپاره د مسلمانانو په ورکړه او خرڅولو هم صرفه ونکړه، د پاکستان حکومت خپلي اډې د افغانانو او افغانستان پر ضد د امریکا په واك کې ورکړي. په حسن ابدال، تربیله ډیم، جیکب آباد او ډالبندین کي يې هوایي فضا د هغو په اختیار کي ورکړه ان تر دې لیکلو پوري چې په۲۰۱۰کي بشپړه سوه د امریکایانو ټول بمونه، ټانکونه، ګولۍ او د وژلو او ژوبلولو نور څه هم د پاکستان له لاري افغانستان ته د مسلمانانو د وژلو لپاره راځي چې تر اوسه پکښي تر یو سل او دېرش زره کسان په همدغو موادو په شهادت رسيدلي دي. داچي څومره کورونه او کلي وران سوي دي دا لا بېله خبره ده. هر هغه څه يې وکړه چې مسلمان افغانان ووژني، هیواد يې خراب شي، خلك يې بې عزته شي بیا هم ورباندې د يوي ذري اعتماد کول دخوشباوری مانا در لوده؟؟.

دریم مثال د غربي دموکراسی روان دوردی.

د اوسنۍ غربي دموکراسۍ په څواکمني کي هم د ناسم او نارښتین سلوک اعمال لیدل کیږي. د لته هم ډېري ډېري منفوري ښېلګي ترسترګو کیږي. غواړم څو ښېلګي د مثال په توګه راوسپړم: لومړی د دموکراسۍ سره د خلکو مذهبي او ملي لیوالتیا او مناسب وخت. دویم له بهرنیو یرغلګرو قواوو سره د خلکو توافق. دریم بهرنۍ نړۍ ته د باور اطمینان او د ستونزو له منځه تلل.

لومړی: دابه څومره حقیقیت وي چې د افغانستان هغه ولس چې

د اسلامي سپېڅلي شریعت او اسماني نظام په هیله يې په میلیونونو انسانان او ښکلي ځوانان قرباني ورکړیدي، هجرت يې کړي او د خپل ښکلی هېواد ټولي شتمنۍ يې قرباني کړي، موافق وي چې د هغو د ټولو هیلو پر خلاف غربي ډول دموکراسي پلي شي، که څه هم افغانان له مشروع ازادی سره تاریخي لیوالتیا لري، خو د اسلام د سپیڅلي مذهب په وړاندي هیڅ ډول قانون ته لیواله نه دي. اوس به د دموکراسۍ نظام ته راشو. که په ښه غور سره وکتل شي چې د اسلام چوکاټ د احاطي په توګه درزمن اوداغي نشي نو بیا هرڅه مباح دي هیڅ مشکل نشته چې د مباحاتو پر پرانستې لاره ځانته لاسته راوړنه ولري، خو که د دې په خلاف کاروشي نو بیا به بدبختي رابخښي، هر هغه نظام چې امنیت پکښي تامینیږي، د خلکو حقوق پکښي ساتل کیږي، شرعي نیمګړتیا ونلري، په اصولو کې له اسلام سره ټکر ونلري هغه ته شرعي صبغه ورکول کیږي. که د دموکراسۍ ماناداوي چې حکومت د ولس په عامه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخاب سره وټاکل شي هم دا قانون په اسلام کې د ډېره اوږده مهاله پلي شويدی، خلفای راشدين رضوان الله تعالی عليهم اجمعين د صحابهٔ کرامو رضوان الله عليهم اجمعين په انتخاب سره د اسلام د لوی خلافت دندې ترلاسه کړيدي. مگر ښکاره فرق يې دا دی چې د غرا محمدی شريعت سره به د بدعت او يا منهي او منکر ښکارندوی نه وي. اسلام په حقيقت کې د نصرانيت او يهوديت له اديانو سره توپير لري. ځکه په تورات او انجيل کې له احکامو او ابلاغو پرته د يوه حکومتي نظام قانون وجود نلري، نو له همدې کبله په غربې نړۍ کې حکومت او مذهب بېل ساتل شوي، مگر اسلام د انسانانو اجتماعي او شخصي ژوند ټول احاطه کړي او د ژوند د ټولو چارو لپاره که حکومت وي او که تجارت، دعوی وي که د بشر حقوق کافي تگلاره لري. نو په داسې شرائطو او امتيازاتو کې د دې ضرورت نشته او نه هم مذهبي علمای کرام د دې اجازه ورکوي چې د سيکولر نظام په ډول حکومت او مذهب بيل وساتل شي.

بيا هم راځو امريکايې تقليد ته.

دغه امريکايې ميتود يا دموکراسي په هېواد کې په داسې نوم معرفي شوه، چې گواکې د هرچا حق، د بشر حق، مذهبې حق، کلتوري حق، د ښځې او نر حق پکښې خوندي ساتل شويدي، په نهايې شکل سره به د عدل او انصاف فيصلي کيږي، هيواد ته به امنيت راځي، پر هيچا به ظلم او تيری نه کيږي. بهرني يرغلگرقوتونه به له خلکو سره د افغانستان په ابادۍ کې مرسته کوي، مذهبي او کلتوري عنعناتو ته به پوره درناوی کوي، خو دغه ژمني د عمل په ډگر کې هيڅ پلي نه شوي. دلته بيا هم د ناسم او نارښتيا ويلو عمل شوی دی. البته دا د دې لپاره چې بهرنيان دېته ليواله شي چې افغانستان د اسلام ضدغربي دموکراسۍ لپاره په ليوالتياسره اماده گې لري او يا دا چې خلکو ته په بې مفهومه تبليغ ذهنيت ورکول شوي چې دغه دوديزه غربي دموکراسي له اسلامي او ملي کلتور سره هيڅ تضاد نه لري. يو بل علت داهم کېدلای سي چې له بهرنيو يرغلگرو قوتونو سره له ډېره وخته د افغانانو حساسيت موجود دی او موجود به وي همدارنگه زاړه زخمونه لاهم تراوسه د وينو بوی ورکوي. په داسي شرائطو کې بهرنی يرغلگر تشويقول چې گواکي د هيواد اکثريت وگړي دوی ته خوشبين او ليواله دې او هيچا ته به اجازه ور نه کړي چې د بهرنيو يرغلگرو په وړاندې لاس، پښه او خوله وخوځوي، داهم د نه رښتيا او ناسمو ويلو ناکامه پاليسي وه چې د ملت د ارادې په مخالفت کې لټول شوي وه.اړينه ده چې دلته دا متل هم ووېل شي (زورغونډېی هواره وي).

يو بل کار چې اوس تازه کمپاين ورته پيل سوی دی هغه د امريکا د وينو خوړونکو يرغلگرو دايمي اډې دي ، څنگه چې دا اوسنی قدرت د بهرنيو کمپنيو او انجوگانو د پخوانيو کارمندانو او شمالي ټلوالي سره دي چې اکثريت بهرني تابعيتونه لري غواړي د دغه قدرت د ساتلو او بقا لپاره د امريکا د يرغلگرو د دايمي پاته کېدو لپاره کمپاين وکړي . مطبوعات چې تر ډېره د غربيانو په پنډ او پيسو چليږي هم دې خبري ته داسي کسان د تبصرو لپاره را غواړي چي همدغه نظريات تاييد کړي داسي هم امکان لري چي د لويي جرگې په نامه يو څو معلوم کسان د بډو او پيسو په زور راولي او د ملت د نماينده گانو نوم ورکړي او دغه ناروا پروژه ورباندي پاس کړي او بيا د امريکايانو دايمي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اډوته چي د دايمي ستونزي په معنا دي قانوني بڼه ورکړي. دا هم د ناسمو کړنو او ویلو ناکامه پروسې دي چي د خلکو په اوسنیو شرایطو کي موږ د خلکو هیڅ واقعي نماینده ګان نه لرو ، نه په پارلمان کي ، نه په جرګه کي ، نه په کابینه کي او نه هم جمهور رئیس د خلکو واقعي نماینده دی. ځکه چي هیواد عملاً اشغال دی . هر څه د یرغلګرو په خوښه اوړي او را اوړي. جمهور رئیس غریب د ناوسۍ له امله په عام محضر کي ژاړي . په هیواد کي سراسري جنګ روان دی د خلکو او حکومت تر منځ فاصله د مځکي او آسمان غوندي ده. نو څنګه ممکنه ده چي د هیواد په نماینده ګي د چا سره قرارداد وکړي . ښه به داوي چي همدا اوس یوازي په ورځنیو کارونو او اړتیاوو باندي اکتفا وکړي او د داسي طولاني او اوږدو قراردادونو څخه ځان وساتي کوم چي د افغانستان د مستقبل سره تړلي دي تر څو په افغانستان کي پوره امن او رشتیانی او حقیقي نماینده حکومت راځي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ سیاست

د افغانستان کورنۍ سیاست له ډېرو اوږدو زمانو څخه ترينګلتيا او پيچلتيا لري او په تحمل باندې نه ولاړه پاليسي د دغه ترينګلتيا کلکه جرړه ده. د انحصار او ميراث يا په قومي توپيرونو کې ځان ځاني لټول شوي، د ډېرو رکنونو په مجاز کې پايښت په ناسم او نارشتين شکل سره شوي دی دلته هم ډېر څېزونه علتونه او بيلګي ليدل کيږي چې د دغو پيچلتياوواسباب جوړوي، مګر زه هغه نکتي څېړل غواړم چې زما فکريې زما د لنډ عمر په لړ کې ادراك کړيدی. هغه اته علتونه دي چې مايې تر ډېره په څېړنه کې لاس ته راوړنه او بريا موندلې ده.

لومړی د قدرت انحصار، دويم د تحمل کمښت، دريم د ضوابطو پر ځاي روابطو ته ترجيح ورکول، څلورم تعصب ته وده ورکول، پنځم اداري نيمګړتيا، شپږم د اشخاصو په رجحان سره بهرنۍ سياست، اووم د قدرت د ټينګښت لپاره د اشخاصو ضايع کول،اتم د قضايې قوي نه ناپيلتوب.

په قدرت کې انحصار يا د قدرت انحصار په افغانستان کې يو عمده علت دی چې تل يې د خلکو احساسات راپاروليي يازخمي کړي دي. کله د يوې کورنۍ لخوا او کله د يوه تنظيم لخوا او کله د يوه سمت لخوا کله په يوه ايډيالوژي اوکله په بله ايډيالوژي سره، خو دا ټول انحصارونه که په انحصار کې انحصار وي او که په يوڅه پراخوالي کې انحصار وي،د دغه هيواد لپاره ښه پايلي نلري، د انحصار مرض تر ډېره وخته پوري او له ډېره وخت نه په افغانانو کې يو ساري او مهلك مرض دی چې په هيواد کې يې د قابليت او حقيقت رکن شنډ کړي او خنثی کوي يې چې په دې سره دخلکو مشروع حقوق له منځه وړي د عدل او انصاف تله کښته کيږي او يا له منځه ځي، که موږ د دې مثالونه وګورو او بيا پرې بې پرې قضاوت وکړو، نو له ۱۸۰۰زيږديز کال څخه راپديخوا بيا تر اوسه پوري په هر نظام کې دا مرض موجود وو اوس هم موجود دی بياهم کيدای سي وده وکړي او کيدای شي بيا هم جرړي وکړي.

کله چې يو شخص په دې مانا چې کافي تجربه او پوهه لري، د علم په نعمت سره منور دی له اسلامي او ملي کلتور سره يې پوره روږدوالی ثابت شي، نو له همدي کبله خلك ورته د اعتماد سپارنه کوي او په هغه سره بسنه کوي، خو کله چې هغه د مسوٴليت پيټي پر څټ واچوي بيا يې خپل حق وګڼي، د ګټلو لپاره يې خلك وژني، بنديانوي او بي عزته کوي يې. مشروع او نامشروع واړه ځانته مشروع ګڼي، منګولي په درانه پيټي او قدرت پسي لا مضبوطي او ښه ښخي کړي، آن ترديې چې ورپوري ښريښ غوندې شي، روا نا روا ښه او بد ټوله شاته وغورځوي يادا چې د حکومتونو سمتونو انډول په هغه چا باندې سمبالوی او ساتي چې په قومي شکل ريښې سره ولري او په دې ډول په غلووونکي شکل سره انحصار وساتي يا دا چې يو واکمن ټولي چاري او يا ډېري مهمي چاري خپله سرته رسوي بل چاته په کې د مداخلي حق هم نه ورکوي، يا دا چې ورسپارل سوي شخص ته په خپله دنده کې صلاحيت نه ورکوي، يا دا چې د اداري په چوکاټ کې د مسوٴل انتخاب د صلاحيت په نه درلودلو انحصار کيږي، د مثال په توګه يو شخص په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیرسره نومول کیږي خو د وزارت په چارو کې دومره واك نه لري چې ځومره دهغه مقام صلاحیت وي او په نامه وزیر صاحب بلل کیږي. همدارنګه معین، رئیس او امثال یې دي چې په لاندې او کښته توګه نومول کیږي، تري بده استفاده کیږي په همدې ناوړو کارونوسره د خلکو صبر او زغم تر کنترول وزي چې کله نا کله د انقلابونو زیږنده فکرونه تولیدوي.

د تحمل کمښت، تحمل، حلم زغم او صبر دا تر ټولو غوره صفتونه دي چې په چاکې دغه غوره صفت موجود وي بې له شکه چې بې ساري نعمت دی، دنیا د تحمل او زغم یو ښه ځانګړي درس تر شا پرې ایښي دی. زغم او صبر د الله له صفاتو څخه یو عظیم صفت دی چې په مبارکو اسماء الحسنی کې هغه د ځان لپاره یو اسم انتخاب کړیدی، په قرآنکریم کې دغه د حلیم مبارک نوم په ډیرو مواردو کې ذکر شوی دی، چې پروردګار د خپلو د ښمنانو په موردکې هم زیات استعمال کړیدی. همدارنګه زموږ د ستر لارښود محمدرسول الله صلی الله علیه وسلم په صفاتو کې د حلم او زغم صفات ډیر زیات دي، که د حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم په مناقبو کې فکر وکړو نو ډیر ځله به په ډیرو مواردوکې له زغم او صبرنه کار اخستل شویوي، داسې ډیري بیلګې شته چې رسول الله صلی الله علیه وسلم زغم او تحمل کړیدی. همدارنګه صحابه کرامو د دې لاري پیروې کړیده.

داسې ډیري بیلګې سته په ډیرو مواردو کې به د رسول الله په مخ کې صحابه کرام په یو کار کې د زغم یاد نه تحمل په وجه ولاړیدل او د رسول الله نه به یې اجازه غوښتله چې مداخله وکړي لکه د حدیبیې په سوله کې چې کوم د تړون او توافق لیك لیکل کیدی په هغه لیککښې د محمد رسول الله له نامه څخه (د رسول الله) الفاظ لري کړای شول چې پدې سره حضرت علي او نورو صحابه وو زغم نه شواي کولای، خو رسول الله هم خپله زغم کاوه او هم یې صحابه کرامو ته د زغم او صبر توصیه کوله. د عبدالله بن ابې منافق یوه واقعه وه، چې په ډیرو مواردو کې یې کفارو ته جاسوسي کوله، په مسلمانانو پسې به یې تبلیغ کاوه، حتی دغه مبارك ایت د ده له خولې، د ده پر منافقت شاهدي ورکوي، چې:

]المنافقون:۸[

ژباړه: که چیرته موږ سالم او جوړ له جنګه مدینې منورې ته ستانه سولو نووبه ګرځوو عزت مند د دغې مدینې منورې ذلیله اوخوار .

چې مطلب یې رسول الله وو. د ده په نفاق ټوله صحابه پوهیدل، حضرت عمر او ډیرو صحابهٔ کرامو د ده د زوی په شمول له رسول الله نه اجازه غوښتله چې هغه ووژني، خو رسول الله د دې لپاره چې کفار ونه وایې چې رسول الله ګواکېاوس خپل ملګري وژني، له زغمه کار اخیست او هغه ته یې څه نه ویل؛ حتی د هغه د ښخیدلو په وخت کې د هغه د زوی په غوښتنه د هغه جنازې ته ورغلي او لمونځ یې ورباندې وکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه بله واقعه : کله چې حَاطِبِ بْنِ دَبِي بَلْتَعَی د مکي معظمي مشرکینو ته خط واستاوه او هغو ته یې د رسول الله د پلان په اړه معلومات لیکلي وه، وروسته د وحي په ذریعه کشف او ونیول شول، ډیرو صحابهٔ کرامو غوښتل چې سریې څني ووهي، خو بیا هم رسول الله خپل زغم وښود او هم یې صحابهٔ کرام دهغه له وژلو کړل.

دلته داسي معلومیږي چې د زغم نه کول هغه څه له لاسه ورکوي چې د انسان او ټولني لپاره پکښي ډیري ګټې نغښتي وي، زموږ په ټولنه کې د تاوتریخوالي ډیر اړخونه د نه زغم له کبله راخوټیدلي او ستر شویدي چې ډیر نژدي او ساده مثال یې په افغانستان کې د کمونست نظام تر نسکوریدو وروسته د مجاهدینو تر منځ نه تحمل او نه زغم دی. مجاهدینو هغه ویاړ په ډیره قرباني او ښه میړانه وګاټه چې نړۍ ورته له حیرته ګوته په غاښ وه. مجاهدینو هغه ویاړ وګاټه چې د نړۍ مسلمانانو یې‌ګ له ډیره وخته انتظار کاوه. مجاهدینو هغه ویاړ وګاټه، چې دري میلیونو شهیدانو یې په قبرونو کې، زرګونو کونډو او یتیمانو یې په کورونوکې او د وطن په میلیونونو مهاجرینو یې په پردیو لیري او نږدي هیوادونو کې هیله درلوده، خو دا ګټه څه شوه،دا ویاړونه ولي په خړو اوبوباندې لاهوسوه، جواب دادی چې دا هر څه د نه تحمل او نه زغم په وجه درهم برهم شول. جهاد بدنام سو، هیواد خراب او خلك نور هم په کړاوونو او ستونزو اخته سول چې تر اوسه هم دویم نسل پکښي زیږي، لوییږي او بیا پنا کیږي. خونه په تدبیر، نه په زور او نه په پوهه ورته د حل لاره ومونډل شوه، دلته به یوازې د حکمتیار او مسعود، د خود خواهۍ، تکبر، تنګ نظرۍ او په اسلام کې دنه زغم هغه بدي پایلي وګورو چې هیواد ته یې څه ناورینونه راوړل، د هغو په نتیجه کې دوی ته څه پیښ شوه، د جهاد تر بریالیتوب وروسته د حکمتیار او مسعود په منځ کې څه موجود وو، دواړو په ظاهره د جهاد، اسلام او وطن د ګټو او ازادۍ دعوه کوله .

دا مشترکات ترټولومهم وه. د دې دعوی ورته ښه زمینه برابره سوه د هر څه امکانات لاس ته ورغله، که هغو زغم او تحمل کړي وای او خبره یې بیرته د لړو او وړو اختلافاتو په خاطر خدای او رسول ته سپارلي وای، نو بیا به افغانستان په نړۍ کې یو خپلواك، تاریخي او قهرمان هیواد وای. خلکو به یې په سوکالي کي له درناوي ډک ژوند کولای. همدا ډول دویم مثال د طالبانو او شمالي ټلوالي تر منځ د نه تحمل او نه زغم خبره وه. که په هغه وخت کې بیا هم په دې مبارك آیت سره په اخلاص عمل شوي وای چې:

]النساء : 59[

ژباړه: که په څه کي مو شخړه سوه ، نو الله او رسول ته یې ور وګرځوئ ، که (رشتیا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ایمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډېره ښه ده .

نو بیا به ولي هغه څه منځ ته راتلای چې راغله او د هغو نتیجه مو ولیده. که اوس هم پردغه لاره فکر وشي ګټه رسولای شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ضوابطو روابطو ته ترجیح ورکول : دا مسئله یوازي په اهلیت پوري نشي تړل کیدلای په دې مسئله کې د قوم پالني ، سیمي پالني او انډیوالۍ علایم ډیر لیدل کیږي. د دې مشکل ډیر تفصیل ته ضرورت نه لیدل کیږي ځکه چې دا بدیهیات دي. ټول خلك په پوهیدلي او وربانديې پوهیږي. دغه رنځ د پخوا څخه جرړي کړیدي، مګر اوس يې نوره هم وده کړي. که څه هم له ځینو بې عمله خولو څخه اوریدل کیږي چې د ملي جوړښت په نامه کار اهل کارو ته ورسپارل کیږي، مګر داټولي د حال خبري دي. په حقیقت کې بیا همهغه څه کیږي چې کیدل او یا نور ډیر رمزونه ورسره مله شوي دي.

تعصب ته وده ورکول: تعصب یوه ګرمه او پټه ماده ده چې په هر انسان کې وجود لري او هر سړی له دې مادې څخه څه ناڅه ځکه کوي خو په ځینو خلکو کې بیا دعادې شکل په مقایسه ډیر قوت لري، که څه هم دایو مهلك او نه جوړیدونکي مرض دی، خو بیا هم دعلاج لپاره ضرور دوا لري. خو اړینه خبره داده چې څوك په دې سره قناعت وکړي چې دی په دغه ناوړه رنځ مبتلا دی او د هغه درمل کولو ته زړه ښه کړي. په افغانستان کې د تعصب ماده له ډیره وخته پالل شوي، وده ورکول شوی او کار تري اخستل شویدی خو دعلاج لپاره يې کمه او ناکافي هڅه شویده. په افغاني ټولنه کې دا ماده پلني جرړي لري مګر بل تري ګټه اخستي، مذهبي، ژبني، منطقوي، قومي، کلتوري عوامل د تعصب اساسي جرړي دي. موږ د دې شاهدان یو چې دا ټولي مادي د دغه هیواد په لنډ تاریخ کې ازمویل شویدي چې دا هم ډیر تفصیل ته اړتیا نلري. یوازي بوی يې زموږ لپارهکفایت کوي. زه نه غواړم چې د دغو بیلګو مثالونه زیات روښانه کړم ځکه چې دا مثالونه ښه روښانه دی فقط دومره ورته ګوته نیسم چې تعصب په ډول ډول بڼو یو له هغو رنځونوڅخه دی چې په موږ کې خپور شوي خو علاج يې پکار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري نيمگړتيا

اداري نيمگړتيا تر ډېره د هيواد تر نظامونو پوري اړه لري. په هيواد کي يو نظام تربل نظامه پوري توپير لري خو څه ناڅه نيمگړتيا په هر نظام او هر چا کې وجود لري، اداره که څه هم ډېرو اړخونو ته په پام سره ډېره اړتيا لري دايو مثبت حقيقت دی خو نيمگړتيا د هري اداري اکثره تر ښه علم ، پوهي او کاری تجربي پوري اړه لري، لکه څنگه چې وړاندي وويل شوه د ملت او وگړو چاري تر ډېره تر اداري پوري موقوفي دي. که په اداره کې نيمگړتيا وجود ولري نو مانا يې داده چې دغه نيمگړتيا د هيوادوالو پر ټولو چارو باندې منفي تاثير غورځوي، مثلا په اداره کې تعصب کول، رشوت اخستل، ظلم کول اويا د ظالم او ظلم پلوي کول، څلور واړه هغه څه دي چې په خلکو کې ستونزي پيدا کوي، دغه ستونزي د وخت په تيريدو سره نفرت زيږوي په نتيجه کې د دغه نفرت په قوت سره يوه فاصله رامنځته کيږي. دلته ددغو څلورو ټکو او علتونو په پام کې نيول ډېر اړين دي چې په پوره پاملرنه ددغه پرمختگ لاره ډب کړای شي.

د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سياست:

بهرنی سياست د کورني سياست عمده جز دی چې په سياسي، اقتصادي او امنيتي چاروکې مثبت او عمده نقش لري. له همدي کبله چې د هيوادوالو برخليك په څو برخو کې د بهرني سياست او پاليسيو سره تړلی دی چې هغه د ژوند بوختيا ، ليوالتيا او بشپړتيا تشکيلوي له همدې کبله پکار ده چې په دغه عمده عنصرکې ډېر ژور تحقيق وشي ترڅو د هيواد جغرافيايې او کلتوري ارزښت په نظر کې ونيول شي، مذهبي مقدسات او سپڅلتيا د چوکاټ په توگه اساس وگڼل سي، ملي منافعو ته پوره پاملرنه وشي، امنيتي، اقتصادی مشترکات وڅيړل شي او بيا د هغه په رڼا کې بريالی تگلاره جوړه شي، مگر په خواشينی سره ويلای سو چې په افغانستان کې بهرني سياست د ملي منافعو پر ځای شخصي منافعو په واك کې اخستي او تري بيځايه استفاده سويده، که موږ د دې ډيري بيلگي وگورو ډېر ځله مونډلای شوچې منفي پايلي يې څومره ژوري ستونزي راټوکوي. پري پوهيدلي شو چي په راتلونکې کې تري ښه تجربه اخستلای شو خو مهمه داده چې په ځير او حقيقت سره ورته وگورو يا وکتلای شي، د دې ښه اولنۍ مثال دکمونستانو د واکمنۍ په وخت دافغانستان منفي سياست وو چې له پخواني شوروي اتحاد سره څومره نژدي شوي وو، د هغو ټول شرائط يې منلي وه. د هغوی راتگ ته يې په مينه او محبت سره ښه راغلاست ويلي وو. د هغو توجه يې ځانونو ته راجلب کړي وه، مگر دا ټوله د اشخاصو د سياست لاره ، تگلاره او کړنلاره وه، نه د ملت صلاح مشوره او نه د حکومت ټولواکي پکښي نغښتيوه.

له بده مرغه تر هغه وروسته رباني صاحب د خپلي واکمنۍ په وخت کې د هغه ترخه پړاو په ليدوسره يوځلي بيا د روسانو په غيږکې ملت وروغورځاوه. د ټوله هيواد د خرابيو ورانيو د خلکو پر پت او عزت د لوبوکولو، د دريو ميلونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهیدانو وینو، د یو نیم میلیون معیوبینو پري شوي لاسونه او پښې او د هغو وتلي سترګي د اووه میلیونوافغانانو د هجرت ناخوالي روسانو ته بخښل، هغوی بیګناه ګڼل، د دوستۍ لاس ورکول بیا هم دافغانانو ملي سیاست نه وو، بلکي د اشخاصو د سیاست تګلاره وه.

هم دارنګه د اسلامي امارت په دور کې د اسامه مغلق او سخت مشکل چې تر پایه ورته د حل لاره پیدا نشوه، افغانستان ورسره په حیرانوونکي، دردوونکي، ویرانوونکي برخلیك اخته شو د اشخاصو د سیاست تګلاره وه، همدارنګه د کرزي په دوران کې غربې دموکراسي راوستل، کفارو ته په افغانستان کې بې حده او بې سرحده واکمني او اختیار ورکول. دقوم معزز علما او معزز خلك توهینول او بندي کول، د هیواد کلي اوکورونو بمبارول په زرګونو معصوم افغانان وژل او بالاخره د دې زمینه برابرول چې په دې سپېڅلي هیواد کې د دوی ناولي قدمونه ثابت پاته سي او دایمي اډې ولري هم د یوڅو اشخاصو د سیاست تګلاره ده د افغانانو د سیاست تګلاره په تاریخي لحاظ د داسې تګلاري تصورهم نسي کولای، همداسې په روان بحران کې د ګاونډیو هیوادونو په دښمنۍ کې ګرمیدل، سختیدل، او بالاخره دهغو د دفاع نه کولو کمزوري یاناوسي هم د اشخاصو د سیاست تګلاره ده، داسې ډیرې نموني لیدل کیږي چې یو واکمن د څو اشخاصو د خوشحاله کولو او د هغوی د ضرر د دفع کولو لپاره په یوه بې طرفه، معقول، او معتدل سیاست باندي استقامت نه کوي، هغه لاره چې د ملي امنیت ملي ګټو د خوندیتوب دوامي تقاضا کوي له نظره غورځوي، که څه هم په لنډ مهالې تګلاره کې په تدریجي شکل سره نوري ناخوالي راوړي .

اووم: د اشخاصو تلفول وژل یا د لاسه ورکول:

د نړۍ په هرهیواد کې با تجربه، روښن فکره، مدققین علما ، په هره زمانه کې د هیواد لپاره یوه ښه او ګټوره هسته بلل کیږي، په ټوله نړۍ کې د داسې هستۍ لپاره په ډیره دقیقه توګه هڅې کیږي چې داسې هستي په ډیره ښه او محترمه توګه وساتل شي، پرته له دې چې هغه شخص د حکومت له کړو سره موافق دی او که مخالف دی. دایوه طبعي خبره ده چې د هر هیواد وګړي له خپل هیواد سره مینه او محبت لري. همدارنګه په ځینو هیوادنوکې په ځانګړي ډول په اسلامي هېوادونوکې مذهبې امور هم د پام وړدي خو په مجموع کې له مذهب، وطن او کلتور سره د خلکو مینه او محبت موجود وي، کېدای سي یوازي توپیر په دې کې وي چې څوك دین او مذهب، څوك ملي منافعو او څوك کلتوري عنعناتو ته یو پر بل ترجیح ورکوي، خو اصلي مینه تر ډیره پر ځای پاتي وي.که موږ دقیق وګورو دلته دا اساسونو څیړنه ډیر څه را برسیره کوي چې په هغه کې د خلکو احساسات توپیر لري، د چاسره یوازي د دین احساس وي او له چا سره یوازي د وطن احساس وي، له چا سره د شخصي ګټو احساس وي، دلته دوه احساسه وجود لري چې یوازي د دین او یوازي د شخصي ګټو،که دغه منفرد احساسات د وطن له احساساتو سره یوځای نه وي ډیرځله پریوه پیچلي لور پرمختګ کوي چې په نتیجه کې د احساساتودخل نه راځي همدغه یوپیرکیدای شي دستونزو بنیادجوړسي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرته به اشخاصو ته راشو، دلته تر ډیره د خلکو توپیر په احساساتو پوري اړه لري خو په ژوند کې هر چا د خپل ځان لپاره یوه ګوښه اختیار کړیده په هغه کې یو اجتماعي فکر لري،هرڅوک یا په مخالفت کې ګڼه لټوي او یا په موافقت کې دا چې څوك په ثواب او څوك په خطا کي دی له دې نه بیا تحلیل کوونکي، تجزیه کوونکي اوعوام خلک ګټه اخلي.

دلته به په یوه لنډ مثال سره اکتفا وکړو، مثلا که د یوه سړي سره یوازې د وطن احساس وي هغه یوازې د وطن جوړول، ودانول او پرمخ تلل په نظر کې نیولي وي، د دی لپاره هره لاره لټوي چې تري ګټه واخلي، پیسې پیدا کوي او ملاتړ ډیروي، خو د مذهب او کلتور ارزښت یې په نظر کې پوره نه وي نیولي او نه د هغه په اهمیت پوهیږي هغه پر هر چا باندې د ځان فکرکوي، څکه نو د ملي ګټو د پرمختګ لپاره له کفارو سره راشه درشه، معامله او ادغام ورته ښه کار ښکاري، مګر بالعکس یو بل شخص چې یوازې د دین احساس ورسره وي یا د دین او وطن دواړو احساس ورسره وي هغه بیا کفري معامله او ادغام د وطن او دین د ګټو په تاوان بولي، د ځان په وینو یې مقابله کوي او دا د ځان حق بولي ترڅو ټول امکانات په کار واچوي، خو که دلته یو احساس وڅیړو هغه له وطن سره د میني او محبت احساس دی چې په دواړو کې وجود لري، که دلته دواړه احساسه سره یو شي او یا تجزیه کوونکي تري کوچ وباسي، نو مثبته نتیجه تري اخیستلای شي، د دی پر ځای چې د داسي فکر څښتن بندي، تبعید یا ووژل شي. څکه دغه احساسات په مهارت یوکېدلای سي نه په زوراو وژنه سره، لکه څنګه چې د احساس د توپیر یادونه وشو دلته باید ومنو چې د هیواد او سیمي ټول شخصیتونه په یوه نظر نه شي راتلای او نه په یوه فکر سره موافق کیدلای شي، البته د یوه ښه تفاهم په رڼا کې یوې ملي او ګډې نکتي ته ورنږدې کیدلای شي، د هر چا ګټه او شخصیت تر ډیره په خپل ځان کې ډیراهمیت لري، خو د کاري تجربې ګټه یې په هر وخت کې یوې ملي خزانې ته ورته ده چې څه ناڅه هرڅوک ګټه تري اخیستلای شي، اما وهل، بندي کول، تبعیدول یې یوازې دانه چې هیواد له یوې ستري هستۍ نه محروم کړي، بلکي ډیري نوري ستونزې زیږوي، موږ د خپلي لنډې تیري زماني په مختلفو اړخونو کې ولیدل چې د ملي شخصیتونو، روحانیونو، علمای کرامو او سیاسي څیرو په لاسه ورکولو سره هیواد د یوه بې سرپرسته یتیم په څیر د جهالت او نه تجربې له کبله په ګړنګونو کې ولوېد، لوټ شو، تالا شو او هري بدرنګۍ ورته رامخه کړه، که څه هم د شخصیتونو ترمنځ د نظر سر سري یا ژور اختلاف وجود ولري مګر د دې ټولو پر کړنو قضاوت خلکو ته پاتیږي.

له بده مرغه په افغانستان کې چې هر نظام په واک منګولي ښخي کړي تر ډیره یې د ملي مطرحو اشخاصو د نابودولو هڅه کړې، په یوه او بل نامه سره یې ګ ورته د بدنامۍ لاره لټولي. د دې باوجود ډیرو واکمنو بیا د دغوڅیرو په مرګ صرفه نده کړې. د دې لپاره چې د هغه د نظام په وړاندی خنډ ونه ګرځي او د هغو د کړنو منفي اړخونه ورته په ګوته نه کړي یا ورباندې نور خلك ونه پوهوي، داڅکه چې د هر نظام واکمنان داسې فکر کوي چې د هغو نظام به تلپاته نظام وي او دوی به دلته تل تر تله واکمنان وي، نو د دې لپاره د علمي او ملي شخصیتونو شتون د خپلې بقا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندي خنډ په نظر ورځي که څه هم د ده دغه ناسم نظر د نورو خلکو د تایید وړنه وي، خو هغه په دې فکر کې کله هم نه وي چې دغه وګړي او شخصیتونه د خلکو لپاره د پیشوایانو مانا لري، خلك ورته احترام لري، له ښې تجربې او علم څخه يې هیوادوال ګټه اخلي، که څه هم له ده سره د نظر بېلوالی لري.

اتم: د قضایي نظام نیمګړتیااو نه ناپېیلتوب:

په هر هیوادکې قضائیه قوه د مستقل واک لرونکې وي. د دغي قوې ټولي فیصلې یوازي په عدل اوانصاف باندي ولاړې وي. همدغه ناپېیلتوب د دي لامل کیږي چې خلک دغه مرجع د ځان د برخلیک لپاره یوازنۍ مرجع بولي. خوکه دا مرجع خپل استقلال ونه ساتي اویا دسیاسي افکارو تر تاثیرلاندې راشي په دغه صورت کي هغه خپل طبعي اهمیت او ارزښت له لاسه ورکوي کوم چې د خلکو د اعتماد او تقاضا په نتیجه کې راغلی دی.

که موږ په ناپیلتوب سره په افغانستان کي د څولسیزو راپدیخوا د قضایې سیستم جریانات وګورو دا نتیجه ترلاسه کولای سو چې زموږ قضایې سیستم دسیاسې افکارو ترسیوري لاندي راغلی دی هغه ناپیلتوب چې دغې قوې ته پکاروو څه ناڅه له لاسه ورکړي. د دې زیږنده نتیجه به داسې چي د هغو خلکو لپاره چې د عدل تقاضا او هیله لري خو د قضا د ناپیلتوب څخه مطمئن نه وي پرځای د دي چې دغه مرجع ته مراجعه وکړي خپل حق په خپل زورسره غواړي.

کله چې دغه قوه د سیاسي افکارو لپاره قرباني کیږي په نتیجه کې يې دوې مهمي ستونزي راولاړیږي یو د هیوادوالو بي اعتمادي. دویم دبي عدالتی لمن پراخېدل چې بر عکس به د ظلم تغر پر ملت سیوری کوي. دا هغه بد حالت دی چې ناتوانه اوبي وسه خلک به د محرومیت احساس کوي هغوی به د خپل برخلیک په اړه داسې فکرکوې چې ګواکې د دوی د ږغونو د اورېدلو لپاره هیڅ مرجع نسته. له همدې کبله هغه چاته ښه فرصت پلاس ورځي چې د موقع څخه استفاده وکړي.

دابه کیدای شي هغه حالت وي چې د هیواد ډیری وګړي شایدپه دې عقیده وي چې دغه قوه د یوې متخاصمي اداري بڼه لري نه د یوه قضایې قوې حیثیت. په همداسي پالیسۍ به خامخا خلک د مایوسۍ احساس پیداکوې، که څه هم چي داداري فساد او بډي اخستني یوه بله لویه ستونزه ده چي هغه بیل اړخ لري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرغېړنه غربي د موکراسي

لومړی باید په دي سره پوه شو چې اساسي دموکراسي څه ته وايې؟ دويم دا د چا نظام دی؟ دريم څومره سابقه لري؟ څلورم دا د چاپديده ده او د څه مطلب لپاره ورته وده ورکول کيږي؟ پنځم د چا په مرسته پالل کيږي او مخ ته ځي؟ په اخير کې زموږ د هيواد لپاره څومره اغيزمنه تماميدلای شي؟ دلته هغه شپږ مطالب ډېر ضروري دي چې په ځير سره وڅيړل شي نه دا چې د بل چا له ډول او سرنا سره وناڅو او وايو چې (شك دی بچی شك دی) د بل نظام په پټو سترګو تقليد اوبدرګه شي. اوس تر هرڅه وړاندي دا مهمه ده چي سړی په دې باندي پوه شې چې افغانستان کوم هيواد دی، د کوم کلتور پالونکي او ملګری دی، څنګه فکراو نظام په ګرنديتوب سره وده پکښي کولای شي.

په همدې پوهه سره موږ د ډيرو هغو سوالونو جوابونو ته ځان نژدې کولای سو، چې د آخرنی اسلامي خلافت په مرکز ترکيه کښې وجود لری. کوم چې د اسلامي خلافت وروستی تاټوبی او د هغه د ختمولو مرکز دی. که څه هم په دې موضوع کې د غربې هيوادونو ډېر اشتباهات تر سترګو کيږي چې دغه زړه ته يې د مکروب لاره ورکړه، يا دا چې د عرب او عجم زهرجن الفاظ يې د تعصب په توګه پکې وشيندل شول بالاخره يې اسلام او مسلمانانو ته د نفاق، شقاق او پراګندګۍ لاره پرانستله چې ديکتاتور اتاتورك يېګ نوره هم فاصله زياته کړه، دا يوازنی علت نه دی چې کفايت ورباندې وشي که څه هم د تمرکز سترګي په ډير زور سره دغه لورته کړي شويدي ترڅو هم مړ او هم ړړ په يوه چوکاټ کې ځاي شي، خو بې طرفه تواريخ هغه څه په خپله ځولۍ کې رانغاړي چې علتونه يې په ګوته شي وڅيړل شي، وشربل شي او کوچ تري راوايستل شي، ګومان کوم چې په راتلونکي يا روان مضمون کې به ورته بربنډتيا ورکړو .

دموکراسي څه ته وايي موږ پخپله اصطلاح د دموکراسۍ د لفظ لپاره څنګه لغات کارولی شو؟

دموکراسي د عربې، پښتو او فارسي کلمه نه ده. دا يو انګريزی لفظ دی چې د ډموکراسۍ طلبو اذهانو په زياريې په نړۍ کې عام والی خپل کړی دی. خو زموږ په ژبه کې له خلکو نه جوړشوي حکومت ته وايې کوم چې بشپړه ازادي ولري، د خلکو د اکثريت رايه په کښي مطلقه مطرح ده، مانايې دا چې په لس کې نه تر شپږو پوري که د يوي يوي پريکړي پلوي وکړي نو هغه پريکړه به د يوه قانون په څير بنه خپلوی، په دې کې اصلاً د شريعت او مذهب دخل نشته بلکي دموکراسي د مذهب او حکومت په منځ کې بېلتون ته ښه پام کړي په دې پديده کې ډېرکار سوي چې د هغو د ربط تار هم پکښي له منځه وړل شوی يا شليدلی دی. دموکراسي د انسان د کرامت لپاره يوازي او يوازي ازادۍ ته لاره ورخپله کړي چې په نړۍ کې هر څوك کولای شي له خپلې ازادۍ نه د يوي وسيلي په توګه کار واخلي، يوازې يوازې دوه شيان پکښي مراعات او مطرح شوي چې يو ملي امنيت ته خطر نه وي او بل د ملي احساس پارول پکښي په ځغرده تبليغ نشي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دموکراسۍ یو بل تعریف دادی چې حکومت د خلکو د رایو په اکثریت سره انتخاب شي، اساسي قانون چې د ملك چاري په وړاندی بیایې هم د خلکو د ګډ نظر بیا د اکثریت او ډیر والی په صورت کې جوړیدلای شي. د یته مققنه قوه ویل کیږي چې په هغه سره به د تنفیذ په شکل قضائیه او اجرائیه قواوي د ملت او حکومت چاري پر مخ بیایې. اوس به دې مطلب ته راشو چې دموکراسي څه ته وایې؟ یو تعریف چې مخکې مو ورته اشاره وکړه د خلکو حکومت دی. دویم تعریف دا چې له مذهب نه بېل د خلکو د نظرونو حکومت دی چې زموږ په ټولنه کې په سیکولر یا لامذهبه نظام پیژندل کیږي چې دین، مذهب او حکومت سره بیل وساتي. د داسې قانون پلوی کول د هغو خلکو لپاره ګټه رسوي چې د مذهب فکر ورسره مطرح نه وي یوازي د مدني ژوند، ازادۍ، او خپلسری څرنګوالي په نظر کې نیسي. د نړۍ په دموکراتیکو حکومتونو کې پارلمان (اولسې جرګه) دمقننه قوې په نامه واك لري چې د پریکړي عملي کول یې په قضاییه او اجرائیه قواوو پوري اړه لري. پارلمان چې د دولتونو په تناسب توپیر لري د خلکو له غوره کړی شویو استازو له ترکیب څخه جوړیږي، د پارلمان پریکړې د خکو د رایو په اکثریت سره منل کیږي چې په ښکاره ډول د شریعت دین او مذهب ورسره هیڅ تړاو نشته، که څه هم په افغانستان کې د اساسي قانون د جوړولو لپاره د لویې جرګي جوړول یوه ځانګړتیا ده مګر داچې ځیني خلک دموکراسۍ ته د اسلامي دموکراسۍ نوم اورنګ ورکوي هیڅ بیخ او بنیاد نه لري.

دموکراسي د چا نظام دی؟ که څه هم دموکراسي په خپل ذات کې یو اوږد فکري تاریخ لري خو عمده څرنګوالی یې په اروپا کې د فیوډالي او مورثي حکومتونو پر ضد د ازادۍ بڼه واخستله، په تیر تاریخ کې چې له نولسمي پېړۍ څخه وړاندي تیرشوي په اروپا کې داسې حکومتونه موجود وه چې ملك (پاچا) او د هغه ښځه ملکه یې په مځکه کې د خدای نائبان نومول کیدل، ځکه چې د ډیرو یهودي او نصراني راهبانو انحرافاتو دوی ته دا لقب وربخښلی وو، چې ملك پر مځکه باندې د خدای ☐ نائب دی. هغه چې څه کول وغواړي نو هغه ګواکې د خدای غوښتنه ده. په اطاعت کولوسره یې وګړي هرومرو مکلف دی. د مثال په توګه که بالفرض د ملك رضا او خوښه وي

د انسان وژل، له وطنه تبعیدول، مریی ګرځول او بندي کول ټول یې له کوم دلیله ورته مباح دي. دهغه وخت پاچاهانو هم دغه د تکبر فکر منلی وو او داېې خپل مذهبې او دیني حق باله د وخت راهبانو یې هم دا حق د خدای ☐دورکړي په توګه تاییداوه.

یو بل علت داهم موجود وو چې په نصرانیت او یهودیت کې د حکومتي چارو نظام وجود نه درلود ځکه به نو همیشه د مذهب په نامه شخصي چاري پر مخ بیول کیدلي او مذهب به د وسیلي په ډول کارېدی.

یو بل عمده علت داهم وو چې په یهودي او نصراني ادیانو کې د هغه عصر د راهبانو انحرافات ترحد ډېر شوي وه چې پر ډېرو توکمیزو، سیمه ییزو، ژبنیو توپیرونو باندې ولاړ وه دا یوه بله ستونزه وه چې مذهب یې پکښې ورك کړی یاپاشلی وو. له همدې امله د ډېرو اختلافونو جنګونو وینو تویولو هنګامه یې په دغه سیمه کې ګرمه ساتلې وه. نژدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر راهب ځان د خلکو پلار باله او د پلار لقب ورته کارول کیده او هغه څه چې به پلار غوښتل هغه به د زامنو لپاره جدي فریضه وه چې ترسره کولای به یې. د بېلګې په توګه په غرناطه کې د زیمینس کړني او نارواوې چې په نتیجه کې یې د ډېرو مذهبونو د پیروانو او د لامذهبو او مختلفو مذاهبو ترمنځ تاوتریخوالي ته دغه لاره غوره شوه لکه دموکراسي چې هر سړی باید د خپل نفس واك ولري، د ځان لپاره وکیل انتخاب کړي او د هغه وکیل له لاري حکومت وټاکل شي مذهب د دولت د اداري او د ژوند له چارو بېل وساتل شي، د ژوند د چارو لپاره پارلمان تصمیم ونیسي اجرائیه او قضائیه قواوي یې د تطبیق چاري پر مخ بوځي، هم دا لاره کولای شي خلکو ته د محدودیت او مسرولیت حلقه بي ماناوښیې .

له نولسمي پیړۍ راپډې خوا دموکراسۍ په اروپا او امریکا کې پوره وده وکړه چې په تیره شلمه پیړی کې یې اسلامي هیوادونو ته هم لاره پیداکړه، که څه هم د عثماني خلافت تر ړنګیدو وروسته چې د عبدالحمید خلیفه د بي کفا یتی له امله پای ته ورسید. په ترکیه کې یوې دیکتاتوري سرټمبه ګۍ دغې دموکراسۍ ته د اسلامي نظام پر ضدلاره پرانیسته. دغه راز دموکراسي د یهودیت، نصرانیت او الحاد خلاصه شوي او طرحه شوي ژوند لاره ده چې نن یې په زور او مهارت سره په اسلامي هیوادونو کې جرړي ځغلولې دي.

دموکراسي څومره سابقه لري؟ د ځینو تاریخ پوهانو په نظر د دغه نظام بنسټ اېښودونکی یو یوناني مشهور عالم او فلیسوف افلاطون وو چې په منځنیو پیړیو کې یې نړۍ ته سترګي رڼي کړي او پټي کړي دي. د هغه ترمرګ وروسته د یوې غوره مفکورې په توګه ترخیړونو لاندې شربل کیدله ترخوبې د یوه نازك تخم په څیر د استالین د شاګردانو له لاري دهګۍ مثال واخست، همدارنګه په اتلسمه پیړۍ کې د اروپایي پوهانو لخوا نوره هم وشربل شوه چې د منځنیو پیړیو په پای کې یې له هګۍ نه سر راوایست. تردي وروسته په نولسمه پیړۍ کې د ځوانۍ مرحلي ته ورسیده. په شلمه او یوویشتمه پیړۍ کې معلومیږي چې د اوج پر لاره روانه ده چې د ډېرو پوهانو په اند په دوه ویشتمه او درویشتمه پیړۍ کې به خپل پاخه سن ته ځان ورسوي بیاکیدای سي تردې وروسته له منځه ولاړه شي چې ځاي به یې ان شاء الله د اسلام مضبوط او اسماني قانون ونیسي.

د دموکراسۍ د مفکوري دویم مشهور بنسټپال پریکلیس دی چې په یونان کې د یوه ښارچې اتن نومیدی پاچا وو او له ۴۲۲م څخه تر ٤٤٩م پوري د هغه ښار واکمن و. د ده په وخت کې یونان پر مختلفو ښارونو ویشل شوی وو، قومي، نژادي، فرقوي، منطقوي، فرهنګي او مذهبي توپیرونه پکښي ښه زیات وه، جنګونه او وژنو پکښي ډېر پاخه تاداونه درلودل. درنو کورنیو او شتمنو خلکو به د نورو خوارانو او بیوزلو خلکو پر حقوقو خیټي اچولي وي. هغوی به یې د غلامانو په توګه استعمالول. په همدې وخت کې پریکلیس د دې ابتکار ګټونکی شو چې خلکو ته پوره او مساوي حقوق ورکړي او په حکومت کې بیوزلو او غریبو خلکو ته د شمولیت لار هواره کړي. همدارنګه په اقتصادي او صنعتي کارونو کې هغو ته د خپلي خوښي د کار چانس برابر کړي. د دې سره سره د ده ځینو افکارو کمونستي بڼه درلوده لکه خوارو او بیوزلو خلکو ته د فیوډالانو یا شتمنو خلکو مځکې ورکول همدا ډول تر ډېره وخته د خلکو په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول ژوند کې مساوي ساتل چې دا بیا د شتمنو او زیارکښو خلکو پرسر یو ګوزارغوندي وو. مګر وروسته په پنځمه اوشپږمه پیړۍ کې په همدغه ښار کې د سولون، کلستین، انالیست او نورو واکمنانو لخوا په کې د پام وړ ترمیم وشو.

دا چې دموکراسي د څه هدف لپاره پر مخ بیول کیږي؟ د دې اهداف تر ډیره معلوم دی، موږ له وړاندي یادونه و کړه چې په یونان او نورو اروپایې هیوادونو کې ډیرو فکرونو او مذهبونو وجود درلود چې هغه ځیني اسماني او ځیني غیر اسماني مذاهب وه، له دې نه علاوه الحاد او لادینۍ پکښي ډیر رسوخ درلود، د تور، سپین، غنم رنګه، نژادې مسئله یوه بیله ستونزه وه چې ان تر اوسه هم په امریکا او اروپا کې دغه تبعیضونه وجود لري، د دغو ستونزو له منځه وړلو لپاره دموکراسي نظام ته ښه پام شوی او وده ورکول شوې وه چې د شلمي پیړۍ په وروستیو او د یویشتمي په پیل کې یې ډیري بېلګې په ګوتو کولای شو چې هغه د اروپایې مختلفو دولتونو، مختلفو ژبو او قومونو یو کول دي. هغوی د یوي ستراتیژۍ په جوړولو کې توافق ته رسیدلي دي چې هغه د حدودو له منځه وړل د مروجو اسعارو یووالی او یوځي اتحاد دی، چې واقعاً د هغو لپاره یو قوي او مثبت ګام دی داچې د دي اړینتوب ترشاڅه باعث سته دابیا بله خبره ده.

که څه هم په پنځمه پیړۍ کښي د یونان حکومت دموکراتیك پړاو ته سر ورننه ایستلی وو خو په هیواد کې یې چې داتن ښار یې مرکز وو د دموکراسۍ نوم نه وو خپل کړی دا د هغوی لپاره د یوه غوره فکر پدیده وه، د یونان په تاریخ کې د دموکراسۍ ابتکار د هغواختلافاتو له مینځه وړل وو چې د خلکو ورځنی ژوند یېګ ګواښاوه او د هغو کارونه یېله خنډ سره مخامخ کړي وه.

دویم په یونان کې هغو کسانو ته ازادي ورپه برخه کول وو چې دغلامۍ او یا هغه ته ورته ژوند یې دشتمنو او اشرافو د جاه طلبۍ، خوښي او خوشامندی لپاره تیراوه، مګر دغې دموکراسی بیاپه نورو پیړیو کې چې د امپراتوریو د واك پراخیدل یې غوښتل بله بڼه درلوده، په ځانګړي توګه د رومانیانو، اسکندریانو او پارسیانو په خونړیو واکمینو کې.
مګر د دې پدیدې سره سره په اوومه پیړۍ کې بیا د اسلام د سپیڅلي دین په وړاندی یو بل دریځ خپل شو.

اسلام یو هغه سپیڅلي قانون وو چې د هر چا لپاره یې خپل حق ورکړی وو. اسلام د بشر درناوی، د ظلم او استبداد مخنیوی، د نارینه وو او ښځو د حقوقو درناوی او د هغو لپاره حق ورکول، فرهنګي، اقتصادی او اجتماعي ژوند ته وده ورکول او بیا د اتفاق او اتحاد پر لار د خلکو سمول او برابرول، په نړۍ کې د نژادي، فرقوي، قومي، منطقوي توپیرونو مخه نیول وه چې ټولو ځپلو طبقو یې په ښه ورین توب سره هر کلي وکړ او په لږ وخت کې په افریقا، اسیا او ځینو اروپایې سیمو کې خلك د اسلام په مبارك دین مشرف شول؛ مګر داچې په اروپا کې د عیسویت او یهودیت لړۍ ډیرهګرمه روانه وه د دغو مذهبونو راهبانو او پادریانو د اسلام د خپریدو مخه ونیوله د دې لپاره چې د اسلامې نظام د راتلو مخه ونیسی د دموکراسۍ نظام ته یې یو بل رنګ ورکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کڅه هم په نړۍ کې اوس داېو معلومات یا علم دی چې سړی د دموکراسۍ په تاریخ پوه شي، خو مهمه خبره داده چې موږ ټول باید په دې باندې پوه شو چې د دموکراسۍ نظام زموږ د ټولنې او خلکو لپاره څه حیثیت لري او څومره ستونزې مو کمولای شي، څومره ورسره زموږ د ملت وګړي لیوالتیا لري او ولي غربې هیوادونه غواړي چې د دغه نظام د تطبیق لپاره دېګ زموږ هیواد قرباني کړي یادوی خپله قرباني ورکوي او ولي دغه نظام چې د خوښي او آزادۍ په نوم بدرګه کیږي اسلامي هیوادونو ته د B 52 الوتکو او کروزو توغندیو یاخونړیو انقلابونو په بدرګه راځي، داچې هر څه دي ګټه ده که تاوان دی، ښه دی که بد دی دابه شاته پریږدو. دابه وڅیړو چې زموږ برخلیك به ورسره څنګه وي؟ زموږ مشکلات به ډیر کړي که به یې کم کړي؟ زموږ خلك ورسره لیوالتیا لري او که نه؟ زموږ له ټولني سره سمون لري او که ټکر؟ دا هغه څه دي چې موږ باید ورباندې حتماً پوه شو.

اول: زما او بیا له ډیرو مسلمانانو سره به دا سوال وي چې په اسلامي نظام کې د بشر، نر او ښځې، لوی او کوچني، مسلم او نا مسلم، ګاونډي او عام، مسافر او مقیم همداسې .... نورو پوره حقوق قوانین او لارښوني پکښي معلومي شوي، د نړیوالو اړیکیو امنیت، اقتصاد، سیاست او همکارۍ ټول اړخونه پکې په بشپړه توګه ښودل شوي، د مډرن تکنالوجۍ، ښوونې اوزده کړي، او خود کفائي سره خلکو ته امر کوي، لنډه دا چې د انسان د ټولو احتیاجاتو لپاره پکښې هیڅ ډول نیمګړتیا نشته، سره له دیګ چې د هیواد ټول وګړي سل په سل کې مسلمانان دي څه ضرورت سته چې نظام یېګ د اسلامي نظام پر ځای یو غربې نظام خپل کړي او په اسلام کې د مسلمان لپاره کومه نیمګړتیا شته چې د غربې ډموکراسۍ نظام یې ځاي ونیسي او یایې بشپړه کړي؟

دویم په افغانستان کې څومره وګړي موجود دې چې د اسلامي نظام له شتون سره موافق نه دي او د دغه نظام د بدلون په لټه کې دي اوس مانا دا چې څو فیصده وګړي د دغي مفکوري او عقیدي درلودونکي دي ؟

دریم: په اوسنۍ عصري نړۍ کې چې اقتصادی، سیاسي، تکنالوجي او تعلیمي بهیر ګړندی روان دی په اسلام کې د دغه پرمختګ لپاره څه موانع شته چې د دغه ګړندیتوب په وړاندې لاره ډب کړېده کیدای شې دیته ورته ډېر سوالونه وجود ولري چې زما په عقیده هیڅ مسلمان یې د قناعت وړ ځواب نشي ویلای.

ځیني وګړي به دا استدلال کوي چې دغه غربي دموکراسي له اسلام سره ټکر نلري او یا دا چې د اسلامي دموکراسۍ نوم ورته کاروي. له هم دې کبله ورته مباح وايې او دا د ځان لپاره د خلاصون لاره بولي، ځیني نور دموکراسي پلوه خلك بیا دموکراسي له نړۍ سره د تړاو او ربط ذریعه او وسیله بولي خو پر هغه څه چې د اسلام له منل شوي مذهب سره ټکر لري سترګي پټې شوي دي یا په داسي دلایلوباندي ځان ته لاره پرانستي چې هیڅ مقنع نه وي، په هر صورت باید هغه څه ته ورشو چې زموږ ټولنه ورسره لاس او ګریوان شوي ده.

دغه غربي دموکراسي پر اسلامي ایډیالوجۍ څومره منفي اثر پري باسي او څومره د اسلام له نظام سره ټکر لري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دی به کیدای شي ډیر خلك پوهیدلي وي خو زه غواړم هغه ټکو ته ورشم چې د اختلاف او ټکر ټکي دي او په راتلونکو نسلونوکې او یا هم سمدستي ژوند کې د بدبختۍ سبب کیږي:

لومړی: لکه څنګه چې مو وړاندي یادونه وکړه چې دموکراسي یو لوېدیز نظام دی. لوېدیز هیوادونه یې د پلي کولو لپاره په ټوله اسلامي نړۍ کې په سیاسي، اقتصادي، فرهنګي، فکري اوعملي جنګ بوخت دي. د دغه نظام یافکر د ټینګولو لپاره په ملیاردونو ډالرمصرفوي. په نه ستړیدونکي ډول یې په رسنیو (میډیا) کې د تبلیغاتو لپاره پیسي او خلک په کار اچولي دي. په ټوله نړۍ کې یې یو ناپایه جنګ پر لار اچولي،څو په ټوله اسلامي نړۍ کې وده ورکړي او بري ته یې ورسوي چې دا خپله د سوال، شك او اندیښني خبره ده.

دویم چون په دموکراسي نظام کې بشپړې آزادی ته لاره ورکول شوي که هغه د مذهب آزادي وي که د بیان آزادي وي او که د اخلاقو او افعالو آزادي وي، خو اسلام بیا د انسان د ټولو آزادیو لپاره حدود او چوکاټ لري. د مثال په ډول زنا، شراب، سود او ارتداد ټوله په دغو آزادیوکي راځي او همدا د اسلام او دموکراسی تر منځ د ټکر خبره ده.

که د اسلامي قوانینو مراعات په نظرکې نیسو ځینو مطلقو آزادیو ته زیان رسیږي. که د دموکراسۍ په موډ او نظر ځان او نظام عیار شي نو اسلام ته زیان رسیږي. که د اسلام حدود په بشپړه توګه په نظر کې نیول کیږي په هغه صورت کې دموکراسي نیمګړي پاته کیږي د لوېدیځوالو داعتراض او ناراضۍ سبب ګرځي چې د هغه لپاره ښه دلیل د عبدالرحمن مرتد مسئله ده. په اسلام کې د مرتد حکم بیرته اسلام ته ګرځیدل او یا د انکار په صورت کې وژل دي. د عبدالرحمن په مسئله کې د غربي دموکراسۍ او اسلام کلکه مقابله راغله چې بالاخره اسلام شاته وغورځول شو دموکراسۍ د خپلو بادارانو لخوا بریالیتوب وموند. که څه هم اسلام پالو پر دې ټینګار کاوه چې دا د مسلمانانو ملك دی د اسلام په قانون سره به محاکمه کیږي او مرتد ته به د اسلام د قانون له مخې سزا ورکول کیږي، خو د لوېدیځوالو استدلال داوو چې په افغانستان کې دموکراسي نظام اعلان شوی، موږ له هغه نظام سره مالي او ځاني مرستي کوو. په دموکراسۍ کې انسان د بشپړي آزادۍ واك لري، نو له همدې کبله عبدالرحمن مرتد د دموکراسۍ په چوکاټ کې له آزادۍ څخه استفاده کړې. له همدې کبله ورته سزا نشي ورکول کیدلای ځکه چې داسې سزا ورکول د دموکراسۍ په وړاندی جنایت دی او جنایت بلل کیږي. همداسې وشوه چې د بوش په یوه ټلیفون اسلام، شریعت، کلتور او خپلواکې ټول تر پښو لاندی شول، دموکراسي پلي شوه، اوس به څوك د دی دفاع وکړای شي چې دموکراسي د لوېدیزیانو نظام نه دی او یا له اسلام سره ټکر نه لري.

څلورم: د آزادۍ په چوکاټ کې ځیني جنایتونه دي چې له غربې لیده ورته جنایت نه ویل کیږي. د مثال په ډول لکه زنا په داسې حال کې چې دواړه فاعلین راضي وي ، لکه شراب څښل، مذهب بدلول، د یوه نارینه له بل نارینه سره نکاح کول، د ښځو همجنس بازي او داسې نور. کله چې د داسې جنایتونو په وړاندی سزا په دموکراسي نظام

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې نا مشروع شي نو معلومه خبره ده چې د دموکراسۍ د ملاتړو قوت تر اسلام پالو په اوسنۍ نړۍ کې څو ځله قوي دی چې په نتیجه کي د اسلام حدود بیرته شاته پاته کیږي .

څلورم: یوه بله لانجمنه مسئله چې د بشري حقوقو موضوع ده چې په اصولو کې بیرته له غربې دموکراسۍ سره مشترکات لري او افغانستان هم په دغه لومه کې سر ورننه ایستلی دی. د هغو سره یې موافقه لاسلیک کړېده، د بشري قوانینو په اوسني منشور کې قصاص، رجم او لاس پرې کول ممنوع اعلان شوي. د بشري حقوقو موسسات دا د بشر پر ضد ناروا عمل بولي، خو اسلام دا حدود په ټولنه کې د اصلاح لپاره ټاکلي دی. اوس دا مشکله مسئله ده چې د دواړو قراردادونو مراعات وشي چې یو اسلام دی چې د فطرت څخه افغانانو پر ځان منلي او بل د بشري حقوقو په نامه غربې قانون دی. که چیرته دموکراسۍ ته ورسو نو ښکاره خبره ده چې باید د هغه څه مراعات په نظر کې ونیسو چې غربیان یې په لټه کې دي او هغه څه به شا ته غورځول کیږي چې الله او د هغه رسول یې پر موږ د تطبیق مطلق امر کوي.

هم داسې د بې سترۍ، نا مشروع یعني غیر شرعي طلاق، بې له محرمه د ښځو تګ او سفر، په جهاني المپیک کي د ښځو برخه اخیستل یا په عام محضرکي منډې، تجارت او د نورو خواهشاتو لاره خلاصول دا ټول هغه څه دي چې د اسلام د بیخ ایستلو لپاره په کار اچول شوي او په قانوني شکل اسلام ته ګوزار ورکوي او په تدریجي شکل یې له منځه وړي.

پنځم: تر ټولو مهمه داده چې په یوه هیواد کي دوه قانونه په یوه وخت کي نه سي چلېدلای او نه د ټولو قوانینو په ډول یو په بل کې تداخل کېدلای شي. له همدې کبله بایدیوه قانون ته ترجیح ورکول شي ځکه چې په دین کې هیچاته د تصرف اجازه نسته چې څه پکښې کم او یا زیات کړي.

سوال: که څوک په دی نظروي چې دموکراسي نظام د اوسني عصر ضرورت دی او په هغه سره هیواد او ملك په وړاندی ځي او رقابت کولای شي او خلکو ته روزګار پیدا کیږي، بشپړه آزادي پکښې ساتل کیږي، د نړۍ له توجه څخه برخمن کیږي او نور داسې څیزونه؟

ځواب: دلته خبره داده چې اسلام له دغو څیزونو سره چې مباحات دي هیڅ ټکر نه لري، هغه څه چې د اسلام سره مخالفت ونه لري اسلام ورته اجازه ورکوي چې وشي او خلک تري استفاده وکړي دا چې

د دموکراسۍ تر عنوان لاندي وړاندي بیول کیږي، ولي د اسلام او شریعت تر عنوان لاندې تر سره نه سي؟ داسي لیدل کیږي چې ځیني کسان چې په هغو کې ځیني علما هم راځي په دې عقیده دي چې اسلامي دموکراسي یا محلي دموکراسي یا دا چې انسان او خپل عمل، نو له همدي کبله دموکراسي د اسلام په وړاندې ډب کیدلای نه شي، مثلا که څوك لمونځ کوي، که څوك روژه نیسي، که څوك حج ته ځي، که څوك زکات ورکوي، که څوك تعلیم او تبلیغ کوي، نوهرڅوک داکارونه کولای شیاو داسې نور؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جواب: په اسلامي ټولنه کې اکثره علمای کرام په دې عقیده دي چې دموکراسي په اسلام کې نشته ځکه اسلام کامل دین اوکامل نظام دی. د دموکراسۍ لفظ په اسلام کې نه شي استعمالیدلای، اماکوم مشترکات چې لیدل کیږي هغه باید په اسلامي نامه سره تعریف کړای شي، نه په بل لفظ (یعني دموکراسي) باندي، د مثال په ډول بشري درناوی او د خلکو یا د بشر احترام د شریعت په چوکاټ کي،ګ آزادي، تعلیم او تکنالوجي او داسې نور... دې ته اسلام تر ټولو دروند حق ورکړی، هر انسان ته په دي سره امر کوي چې د ښو اخلاقو، ښه کمال او ښه علم خاوند وي او د خلکو په چوپړ کې همیشه اوسي، دا او دې ته ورته اعمال، افعال او کمالات دا مانا نه لري چې په دموکراسۍ سره تعبیر شي، ځکه اسلام دهغه له پاره قانون وضع کړی باید اسلامي قانون ورته وویل شي.

زه د غربیانو د دموکراسۍ نظام ته بد نه وایم او نه هغه ته ناکامه نظام وایم، خو د څیړني مطلب مي دادی چې څومره زموږ ستونزي په حلیدلای شي او څومره زموږ ټولنه ورته چمتو ده چې د دغه ډول دموکراسۍ په چاپیریال کې ژوند کولای شي؟ او بالعکس څومره موږ ته ستونزي پیدا کولای شي؟ مطلب مي هم هغه دی لکه څنګه چې مي مخ کې وړاندیینه وکړه چې دموکراسي د اسلامي حدودو د ماتولو او د اسلام د دین او نظام د کمزوري کولو لپاره د غربیانو تر ټولو ښه او بریالی وسیله ده، له بلي خوا په ټولنه کې د نورو بدبختیو زیږنده هم ده. په ځانګړي توګه زموږ د ټولني لپاره د افغانستان مثال یې پارلمان دی. که په پارلمان کې په سلو کې د یو پنځوس یا د ٤٩ په مقابل کې دوه فیصده په دې فیصله وکړي چې بهرني ځواکونه دې په افغانستان کې پاته شي او یا دې ورته اوږد مهالي یا همیشنۍ اډي ورکول شي په دموکراسي نظام کې داکار مشروع دی. نور شل فیصده ددې حق نه لري چې له فیصلي څخه سر وغړوي، خو په اسلام یاشریعت کې دا شنیع او ناروا عمل بلل کیږي. هیڅ وخت د تطبیق او تنفیذ وړ نه شي بلل کیدلای، نو دلته به ټولنه او هیواد د دوولورو قرباني کیږي چې تر اوسه پوري هم دا قرباني دوام لري، داسې او دې ته ورته ستونزي به ښایې ډیري پکښې راولاړې شي چې په لږ مهالي بهیر کې نه د ټولنې او نه د افرادو په ګټه وي، په هر صورت دموکراسي د افغانستان لپاره هغه نظام دی چې ښایي په سلو کې شل، دېرش موافقین ولري خو په یقین سره ویلای شو چې په سلو کي اویا او یا تر دې زیات افغانان یې مخالف دي او اسلام هغه نظام دی چې ښایي په سل کې لس فیصده مخالفین ونه لري. اوس دلته ویلای شو که د خلکو رایه معتبره وي نو هم باید اسلام او د هغه قانون حاکم اوسي او که چاپیریال او ټولنه معتبره وي نو هم باید اسلام وي، که د الله او د هغه د رسول مکلفیت معتبر وي نو هم باید اسلام حاکم شي او که خدای مه کړه څوك په دی عقیده وي چې په اسلام کې سختي او تشدد دی نو دا انتخاب یې خپله کړي دی، بل دا چې اسلام د اعتدال نظام دی. په دې نظام ګ کې نه تفریط او نه افراط وجود لري، بلکي یو معتدل نظام دی.

خلاصه دا چې زما په نظر افغانستان په غربي دموکراسي نظام سره نه شي جوړیدلای او نه هم دموکراسي پکښې آرامي راوستلای شي، ځکه چې د دموکراسۍ په وړاندې داسې مخالفتونه شته چې په داخل کې قوي او پخې جرړي لري. اسلام په خپلو ټولو حدودو کې چې په عملي طور دهر وخت واکمنو ته د یوي سالمې ټولنې جوړولو امر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي نر او ښځي ته د پاك لمنۍ تحفه ورکوي. له فحش او بې حیایۍ څخه نجات ورکوي چې انسانان په یوه داسې ټولنه یا چاپیریال کې ستر شي چې له اخلاقي پلوه یو با ادبه، با عمله، پاك او سالم انسان وي. که څه هم اسلام د آزادۍ له بریده د اوښتو مخنیوي کوي، هغه د لوی خدای د حکمت او د اسلام د معجز دین ښه نتیجه ده چې ورو ورو یې تجربه کار او با علمه شخصیتونه په حکمتونو پوهیږي او ساینس پوهان یې په عصري تجهیزاتو سره کشف کوي. غربې مقلدین باید په دې پوه شي چې د دوی تقلید موږ ته او زموږ ګران هیواد ته په ګټه نه، بلکي په ضرر تمامیږي، لکه وړاندې چې د هغه مثال وینو له غربې تقلید سره ښایي زموږ ټولنه او خلك دمادیاتو له پلوه پرمختګ وکړي، خو له بل پلوه یې معنویات هغه معنویات چې په مادیاتو او پیسو نه پلورل کیږي او نه پیدا کیږي له منځه ځي، هغه معنویات چې زموږ د دودیزې ټولنې لپاره د لویو نیکمرغیو سبب کیږي.

اوس تر ټولو مهمه داده که د غربې مقلدینو د تقلید مقصد تمدن او پرمختګ وي، تعلیم او تربیه، ساینس او تکنالوجي وي، نو اسلام خو له هغه سره په هیڅ شکل ټکر نه لري او نه ورسره کوم مشکل سته. که د هغو موخه د دوی د کلتور، غربي قانون ، د دموکراتیکو بې جلوه آزادیو، بشري حقوقو یا د نر او ښځې د بشپړې آزادۍ تقلید وي؟؟؟ نو دا خو دافغان مسلمان هیواد لپاره د بد مرغۍ ورونه پرانیزي، که لږ کوچنی مثال د غربې تمدن د واکمنو د یوه سالار امریکا را واخلو او بیا د هغه نتایج راوسپړو نو څه به ومومو لاندې جدول د هغه څه لږ تحفه راښیي:

١ .په امریکا کې د همدېګ دموکراسۍ په رڼاکې هره ورځ ٢٥٣ کسان په مخدره توکو روږدیږي. سره له دې چې شراب څښل له دې نشي څخه مستثنی دي.

٢ .هره ورځ د ١٨٠ ښځو پرېټ باندې په زوره تېری کیږي.

٣ .هره ورځ ٥٥ تنه د غلو او بد معاشانو لخوا وژل کیږي.

٤ .هره ورځ دغلا ٢٦٢٠ پیښې د پولیسو سره ثبتیږي.

٥ .هره ورځ ١٢٨٣ارموني یابې پلاره زامن له زنا څخه پیدا کیږي.

٦ .هره ورځ ٢٩٨٦ ښځې په خپله طلاق اخلي او یا د مړو لخوا طلاقیږي، چې له دې کبله اوس په سلو کې اویا خلك ودونو ته زړه نه ښه کوي او په زناباندې ژوند تیروي.

٧ .هره ورځ نوي میلیونه بوتله مختلف شراب څښل کیږي.

٨ .هره ورځ ٢٧٤٠ زنا کاري نجوني ځکه له زنا څخه حمل اخلي چې تر زنا وړاندې واده ته له دې امله غاړه نه ږدي چې نر د څو نجونو او ښځه د څو هلکانو خوندونه وګوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ .په سوونو ځوانان او ځوانانې د ایډز او سفلیس په ناعلاجه مرضونو اخته کیږي، چې تر ټولو لوی علت یې زنا او لواطت دی. سره له دې چې د دغو ناروغیو لپاره په ډیره لوړه کچه روغتونونه کار کوي. دا چې دغه ټول امراض له غربې کلتور او پرمختیا څخه سرچینه اخلي زنا او لواطت هم په تمدن کې راولي. د حیواناتو سره هم جنسي اړیکي دوی (Beastiality) یاله محرم سره نکاح کول هم د تمدن یوه برخه ده. زه فکر نه کوم چې مسلمان افغان بچی دې له داسې کلتور سره مینه ولري که څه همگ فقر او غربت او د واکمنو او چارواکو خیانت او لا ابالیتوب د لویې بې اعتمادۍ فضا رامنځ ته کړیده ترڅو زموږ خلك دیته اړ او مجبور شي چې د مرستي او کمك لپاره لاس غرب ته اوږد کړي. زموږ د مجبورۍ له امله د ایډز او سفلیس تحفه اوس زموږ هیواد ته د غربې زنا کاروسره یوځای راغلې او مخ پر ډېرېدوګړندۍ روانه ده.

اسلام او اسلامي نظام یې د مشکلاتو علاج کولای شي ځکه چې د هغه په وړاندې کورنی مخالفت یا تاوتریخوالی په نشت شمارل کیږي. د هر کور د جوړولو لپاره داخلي توافق تر بهرني امتیازاتو او تر ټولو اړین دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیورنډ کرښه

لکه څنګه چې مي وړاندي يادونه وکړه د ډيورنډ ناولې کرښه د افغانستان لپاره د ناسور د زخم حيثيت لري خو دا ناسور د مشکل په توګه هغه چا افغانستان ته ور ډالۍ کړی دی چې همدااوس اوس د مرستي او بشري خواخوږۍ په نامه زموږ ورونه، خويندي ښځي او ماشومان تر مردکو او ګوليو تيره وي، هره ورځ د مځکي غيږي ته د افغانانو په لسګونو مړي او جنازي وراستوي، کلي او کورونه په بمونو، لويو لويو توپونو او غټو توغنديو د خاورو سره خاوري کوي، د ديموکراسي نظام د پلي کولو لپاره يې د وژلو او تبليغ ټول اسباب په کار اچولي دي. دغه سره بلا يوځلي بيا غواړي چې د دغه ناسور زخم وسپړي او پر زړو زخمونو باندې تازه مالګي وشيندي، دا چې څه به کيږي، هغه به هغه وخت ته پريږدو، مګر موږ بايد د دغه ناسور د زخم اسباب په غورسره وڅيړو:

که د افغانانو پخوا ته ځغلند نظروکړو وبه وينوچې د نړۍ په تاريخ کې افغانانو له خپلواکۍ سره د مينې يو ښه تاريخ درلود، د آسيا په زړه کې دغه ملت د زړه مراندي او واکي سره نښولي دي، خو د افغانستان عزت او وقار يې او چت ساتلی دی، مګر له بده مرغه چې له تيرو څو پيړيو راپديخوا د نړۍ د يرغلونو ښکار ګرځيدلی دی، چې تر ډېره يې د نړۍ ژوندي تاريخونهـ دعکس او تصوير ښکارندوي او شاهدان دي دا چې ولي نړۍ خوړونکو او حريصو بلاګانو ورته خولي وازي نيوليدي مختلف علتونه لري چې يو عمده علت يې د افغانانو د زعماوو خودخواهي او جاه طلبي په ګوتو شوي ده، چې البته په تدريجي توګه د افغاني مختلفو قومونو د فرقوي، تفرقي او انشعاب سبب ګرځيدلي، چې په نتيجه کې يې د افغان او اسلام د ښمنو نړۍ خوړونکو ليوانو لپاره د يرغل زمينه برابره کړې ده .

د دې مثالونه ډير زيات دي او نتايج يې چې منفي اړخ لري ټولو خلکو ته بربنډ شوي دي. موږ کولای سوګ هغه ښلګي له بيخه راوسپړو چې د ډيورنډ منحوسه لانجه يې له دی يوولسو لسيزو راپديخوا لاينحله پرې ايښي ده، احمدشاه ابدالی له هغو تاريخي اتلانو څخه يو اتل دی چې په ياد او نامه سره يې تر اوسه پوري موږ افغانان وياړو او په نامه يې د غليمانو د ماتي يادونه کوو، احمدشاه بابا د زيړو، خړو او ساده پښتنو په ټاټوبې کندهارکې دنيا ته سترګي راسپړلي وې. هلته ستر شوي او هلته بيرته خاورو ته سپارل شوي دی. احمدشاه بابا د يوه لوی افغانستان د جوړيدلو ابتکار په اسلامي نظام سره کړي چې هغه وخت يې د هيواد حدود د مشهد، بخارا او بيا د هند تر نيمايې پوري رسيدلی دی. احمدشاه بابا په خپله واکمني کې اسلام او اتحاد ته په نه ستړي کېدونکي توګه خدمت کړی. د اتحاد او اتفاق په مټ يې د غليمانو ټولو دسيسو ته معقول ځواب ويلي دی.

کله چې لوی احمدشاه ابدالي په ۱۷۷۳ ميلادي کال له دنيا څخه سترګي پټي کړي دهغه پرتاريخي ميراث دهغه زوی او لمسي ټټر ولګاوه، چې تر يو څه وخته يې د پلار ميراث په نيمګړتيا سره وساته خو د هند ځيني برخي يې له لاسه ووتي. هند ته چې د انګريزانو د استعمار لاس په تجارتي، اقتصادی او بشري نومونو باندې را اوږد شو، په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدې وخت کې د افغانستان په وړاندی د شیطانت او دسیسو لاسونه دننه راوغځیدل، چې د افغانستان دننه یې د دراني قومونو په بې اتفاقۍ کې پوره نقش ولوباوه، د بارك کهول یې د سدو د کهول په وړاندې چې په حکومت کې یې ښه اعتبار درلود په قومي نامه راوپاراوه دهغه په نتیجه کې د افغاني قومونو ترمنځ خونړي جنګونه پیل شوه. په پنجاب، سند، کشمیر او د ډیلي په شا وخوا کې د سیکانو او مسلمانانو تر منځ خونړي جنګونه تاوده شول، برتانوي شیطانانو به ورته له ورایه د ګرمیدو لمن وهله، د تیمورشاه تر مرګ وروسته دده 33 زامن چې د بیلابیلو میندو څخه وه هریوه یې د سلطنت غوښتنه کوله؛ نوري هم دنفاق جرړي قوي کړي او د قدرت سیمه یې تر خپلو قیادتونو پوري محدوده کړه، بالاخره په ۱۸۱۹ میلادې کال کې د سدو کهول خپل واك له لاسه ورکړ. د پاینده خان تر بیرحمه وژني وروسته د هغه زامنو د زمانشاه په وړاندې بغاوت پیل کړ چې جمله۲۳ تنه وه د هغو د هڅو په نتیجه کې د پاینده خان مقاومت د هندپه وړاندې ډیر ضعیف سو. له ځانه څخه یې دفاع نه سوای کولای چې تر ډېر تدریجي مقاومت وروسته د سدو کهول د حکومت په کارکې پاته راغی.. د بارک کهول ته ښه زمینه برابره سوه چې له موقع څخه استفاده وکړي. د وخت په تیریدو سره د زمان شاه کورنۍ هدف ته ورسیدل. هغو د پاینده اوسدو د کورنۍ په وړاندې ډیر سخت عکس العمل وښود، حتی د سدو کهول یې د خپل پلرني ټاټوبي (کندهار) څخه هم وشاړه چې د هند په سیمو کې تیت وپرك شول. چې تر اوسه هم د هغو اولادونه د خان او پټان په نامه هلته خال خال لیدل کیږي . ژبي یې ګرځېدلي دي ، خو د قبیلې نوم لا یو څه ورته پاته دی. څه وخت وروسته د بارکزو کهول هم د بې اتفاقی په رنځ اخته شول، لوی افغانستان یې پر وړو وړو ټوټو سره وویشی. هر ورور یې ځان د یوي سیمي امیر او واکمن وټاکه، چې د دوی په دې احمقانه کار سره د برتانیې یرغل ته ښه زمینه برابره شوه. برتانوي واکمنانو د هند سکهان دې ته چمتو کړل چې د سیمي د آزادولو لپاره جنګ وکړي چې د هغه په نتیجه کې د بارکزو واکمنۍ د هند ډیري سیمي د کشمیر تر پولو پوري له لاسه ورکړې. که څه هم امیر دوست محمد خان د یوه امیر په حیث پیژندل کیدی؛ خو د هغه په مقابل کې ډیرو شخصي امارتونو وجود درلودی چې ټول په بارکزي قوم پوري تړلي وه .

د سکهانو له اختلاف سره سره شاه شجاع چې د سدوزو د پښې او د پوپل د قوم د مشرۍ دعوه یې کوله په هند کې د برتانیې د امپراتورۍ دمرستي په هیله شپې سباکولي، دلته دافغانستان د واك پر سر خونړي خپل منځي جنګونه ګرمیدله. ورځ په ورځ د واکمنو د واك واګي سستیدلي چې د هري ورځې په تیریدو سره یې د برتانیې حرص ورڅوندی کاوه، په ۱۸۳۸ کال کې برتانیه دې نتیجې ته ورسیده چې نور نو د افغانستان د خوړلو وخت دی. د شاه شجاع غوندي ګوډاګی یې د دې ورځې لپاره نور هم ساتلي وو. شاه شجاع چې د افغانستان په نیولو کې یې د برتانیېګ مرستې ته سترګې نیولي د هغو د مرستو په بدل کې یې‌ګ هرڅه پر ځان منلي وه. پر افغانستان باندې تر حملي وړاندی د شاه شجاع او برتانیې ترمنځ ځیني قراردادونه په هند کې لاسلیك شوه، چې د هغو له مخي کشمیر، پیښور، بنو، وزیرستان، ډیره اسماعیل خان او نوري سیمي د برتانیې واکمنو سکهانو ته ور بخښلې وې. قرارداد یې ورسره لاسلیك کړی وو څو شاه شجاع په محدود افغانستان کې محدود قدرت ته ورسیږي. په قرارداد کې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان بهرني او کورني سیاستونه هم محدود شوي وه. همداسې ډیر د غلامي ټکي پکښي لاسلیك شوي وه. که څه هم شاه شجاع د کرزي په شان د احمد شاه ابدالي

د وراثت دعوه کوله خو دې ته ښه متوجه نه وو، چې احمد شاه بابا ابدالي څه کول او څه یې ګټل او دوی څه کول او څه یې بايلل؟ په هر صورت شاه شجاع د انګریزانو بدغوني لښکري د افغانستان پر مقدس حریم باندې راورمولي په ۱۸۳۹میلادې کال کندهار ته د انګریزانو پر اسونو سپور راغی. د انګرېزانو په مرسته یې هلته د پاچاهۍ اعلان وکړ چې په لنډ وخت کې یې کابل هم د امیر دوست محمد خان له لاسه وایست .

د کابل د دنګوغرونو په منځ کې یې د قدرت پر تخت تکیه ووهله ، خپل ارمان ته د برتانوي عسکرو په مټو ورسید. که څه هم امیر شاه شجاع له ډیرو امیدونو سره هیواد ته راغی او هدف ته ورسید، مګر لږ وخت وروسته هغه د دې کار په هکله خپله مایوسي او پښیماني وښودله ځکه چې انګریزانو د اوسنيو متحدو انګریزانو په څیر خپلسري کوله. د افغانستان د خلکو د زغم کاسه یې تر څوکو پوري ورسوله چې له کبله یې د جهاد لپاره افغاني مجاهدینو پر انګریزي یرغلګرو حملي پیل کړي. لږ وخته وروسته انګریزي یرغلګر د شاه شجاع د غلام حکومت په شمول د سختي وارخطایی سره مخامخ شول، امنیتي ګډوډۍ زیاتي شوې هرځای پر هغو باندې حملي جاري او ورځ په ورځ زیاتیدلي چې په نتیجه کې یې بالاخره په ٤٢ـ ١٨٤٢ کال کې انګریزانو ماته وخوړه، د کابل او نورو سیمو پریښودلو ته اړ شول، همدا د انګریزانو لومړنۍ ماته وه چې له درنو تلفاتو سره مل وه، له کابل څخه تر جلال آباده پوري یې اوولس زره عسکر د مجاهدینو تر ګولیو تیر شول، یوازي یو عکسر چې (ډاکټر برایډن) نومیدی ژوندی پریښودل شو ، څو د نورو یرغلګرو له حالاتو څخه برتانویان خبر کړي، خو برتانویانو دا ماته یو تصادف باله او حقیقي ماته یې نه منله، همدا سبب وو چې د شاه شجاع د موافقي سره سم د دویم ځل لپاره یې بیا د افغانستان خوړلو ته زړه ښه کړ، په ۱۸۸۸میلادې کال انګریزان د دویم ځل لپاره بیا د کابل د هسکو غرونوڅوکو ته ورسیدل او د وخت واکمن امیر شیر علي خان یې له واکه ګوښه کړ.

امیر شیر علي خان تر خپلي ماتي او تیښتي وروسته په مزارکې د روسانو د وعدي د پوره کولو په تمه د هغو د کمك انتظار کاوه د هغه زوی محمد یعقوب خان یې په وراثت پاته وو، مګر روسانو پر خپلو وعدو هیڅ وفا ونکړه. شیر علي خان د روسانو له وعدو د نهیلۍ په وجه زړه چاودی په مزارکې مړ شو.

انګریزان یوځلي بیا د څه وخت لپاره پر افغانستان واکمن پاته شول. د شیرعلي خان ځای ناستی امیر محمد یعقوب خان یې د اسیر په توګه له ځان سره وساته. د امیر د اسارت په وخت یاموده کې بیا هم انګریزانو څو قراردادونه په زوره په هغه باندې لاسلیك کړل چې دهغه له مخي کورمه، مردان، پیښور، کوټه او ځیني نوري سیمي انګریزانو ته وبخښل شوي، خو د قرارداد متن د موقت وخت یالفظ یادیدو په ډول لیکل شوي وو، دا قرارداد د ګندمك عنوان درلود، مګر د دوی له داسې کړنوسره سره هم له انګریزانو سره مقاومت دوام پیدا کړ هغوی یې دې ته مجبور کړل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې افغانستان تر لرو تلفاتو وروسته پرېږدي؛ خو د امیر عبدالرحمن په مرېې ډوله توافق انگریزان له کابل نه پر شا شول، چې له درنو تلفاتو سره د هند او افغانستان د پولي پر منځ دځه وخت لپاره تم سول. د عبدالرحمن تر قرارداد وروسته په اصرار او دوام سره انگریزانو غوښتل چې د افغانستان ډېري سیمي له افغانستانه بیلي کړي چې لوی کندهار هم د دغه قرارداد یوه برخه وه، چې وروسته افغانانو له میوند او کندهارڅخه انگریزان د دیارلسو زرو عسکرو په له لاسه ورکولو تیښتې ته مجبور کړه، خو د ډیورنډ تر پولي اخوا سیمي چې اوسنی پاکستان یې د ځان لپاره سرحد بولي هم داسې په مقاومت کې پاته شول. همدارنگه د ډیورنډ کرښې پر هغه بله خوا به همیشه له انگریزانو سره پوره مقاومت کیدی. انگریزان به یې نه پریښودل چې پر آرامه واوسي. دا مشکلات به ډېر ځله افغانستان ته راتلل او د افغانستان د خلکو دود به یې پاراوه. انگریزانو به د خلکو پر کورونو بمباری کولي او مسلمانان به یې شهیدانول، همداسې د مسلمانانو جهاد او مقاومت د دوي په وړاندی دوام درلود، تر ۱۸۹۳ کال پوري همداسې مشکلات روان وه چې د افغانستان او هند تر مینځ کومه پوله او پانډل وجود نه درلود، که څه هم برتانویانو عبدالرحمن ته د بډو یا کمك په نامه دوولس لکه هندی کالداري ورکولي چې وروسته یې کچه اتلسو لکو ته لوړه شوه.

کله چې انگریزانو دا ومنله چې دوی په زور سره پر افغانانو حکومت نه شي کولای او نه د دوی یرغل پر افغانستان باندې مثبتې پایلي لرلاي شي، نو له همدی کبله یې د سیمي د ارامولو او د خپل اجتماعي شکست د مخنیوي لپاره بله د شیطانت لاره په کار واچول چې د یوه سرحد په شکل د افغانستان د نفوذ مخنیوی وکړي. په همدي خاطر یې سر هېنري مورټېمر ډیورنډ (Sir Henry Mortimer Durand) دیوه هیئت په مشري کابل ته واستاوه چې هغه طرحه یا پلان په عبدالرحمن باندې په پټه او بډو لاسلیك کړي چې دوی د خپلي خوښي سره سم په یو اړخیزه توگه جوړ کړي وو. همدې طرحي د یوه قرارداد بڼه درلوده چې باید د ملت په توافق سره امضا شوي وای، په قرارداد کې د ډیورند کرښه د افغانستان او هند تر منځ کرښه بلل شوي وه خو تردې زیاته نا ارامه سیمه چې د سرحد هغه بله خوا وه مستقله یا آزاده سیمه بلل شوي وه.

ویل کیږي چې عبدالرحمن په داسې وخت کې قرارداد لاسلیك کړ چې د دې لپاره یو ډېر مکرجن محفل جوړ شوی وو چې په هغه کې برتانوي ښکلي پیغلي جوړي شوي وي. د نشي یا مستۍ لپاره ډول ډول شراب تیار شوي وه، گومان کیږي چې عبدالرحمن دغه قرارداد د شهوت یا بیهوښۍ او نشي په حالت کې لاسلیك کړي وي خو ښکاره دلائل د انگریزانو زور او فشار گڼل سوی دی.

وړاندی مو وویل چې په دې محفل کې پنځه ماده ییزه قرارداد لاسلیك شوي وو. همدغه قرارداد په یوه پټ ځای او پټه خوله سره لاسلیك شوی وو، چې د ملت ټول وگړي ورباندې ناخبره او د ډیورنډ د کرښي دواړي غاړي له دې ترون څخه ناخبري ساتل شوي وې، کله چې د دغه مرموز قرارداد خبر خپور شو ټولو افغانانو په یوه خوله دغه د غداری قرارداد یو غلط او ناقانونه کار وباله چې دیوه قوم پر زړه د پولادو چاړه راکاږي او دوې ټوټې کوي یې. افغان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولس دا د انگریزانو مکر وباله د ټول هیواد لخوا یې یوه غیر رسمي کرښه اعلان کړه، خو بیا هم انگریزانو له زور، زبردستۍ او بډو څخه کار واخست. له بله پلوه د افغانستان د واکمنانو د غلامۍ او سستۍ علت هم وو چې سیمه د انگریزانو تر نیمه واك لاندې تر ډېره وخته پاته شوه. کله چې انگریزان دویم نړیوال جنگ وځپل تر هغه وروسته په ۱۹٤۷ م کې له هند څخه پر شا کیدل. د مسلمانانو په نامه یې پاکستان د هند او افغانستان د مشترکي خاوري په ترکیب کې رامنځته کړ. که څه هم د پاکستان جوړېدل او له هند څخه جلا کیدل چې اوسنی بنگله دیش یې هم جز وو یو قانوني حیثیت د اکثرو خلکو په رضایت خپل کړ مگر پښتنو او بلوڅو ته پکې د برخلیك حق ورنه کول شو. فقط د اسلام په نامه د پاکستان په څنگ کې معلق پاتي شوه چې تردی دمه هم دا مغلقه معضله د بې خاونده مړي یا جنازي غونډې بې سرنوشته پاته ده، دا چې د دې کرښې قانوني او حقوقي اعتبار څه دی؟ دا یوه بیله مسئله ده. دا چې د افغانستان د امنیت او جوړیدلو لپاره فوق العاده خنډ گرځیدلې دا بله مسئله ده چې هره مسله یې بېل تفصیل غواړي.

د حقوقي پلوه دغه قرارداد یو اړخیز شکل درلود. همدارنگه امرعبدالرحمن خان یو داسي امیر وو چې د برتانیي د غلامۍ او شرایطو د قبلولو په نتیجه کې قدرت ته رسیدلی وو. دغه مرموزه او له زهرو ډکه پریکړه یالایحه د افغانستان مېشتو قومونو او خلکو ته که د ډیورنډ پر هغه غاړه که پر دې غاړه پراته وه د قبول وړ نه وه. کله چې یو قرارداد یو اړخیز شکل ولري او بیا د زور او فشار په صورت کې منځ ته راغلی وي هیڅ قانوني حیثیت او اعتبار نه لري.

دویم: په نړیواله توگه د ملگرو ملتونو په قانون کې داسې ماده سته چې کله د قرارداد یا تړون یو اړخ له منځه ځي نو د تړون متن یا اهمیت هم ورسره ختمیږي. له همدې کبله چې برتانیي د مځکي د کرې پر نیمایي برخه خیټه اچولې وه هند او د افغانستان ځیني سیمي یې په خپل واك کې راوستلي وي، د انگریزانو دغه واکمني په ۱۹٤۷م کې پای ته ورسیده. په نتیجه کې یې هند آزادي واخستله همهغه وخت په کار وه چې د افغانستان مستعمره سیمو هم آزادي اخستي وای. هغو ته د آزادۍ فرصت ورکول شوی وای چې د خپل راتلونکي برخلیك یې روښانه کړي وای، لکه پنجاب، سند، بنگله دیش، سریلانکا او د هند نورو سیموته چې ته فرصت ورکول سوی وو، ځکه چې د قرارداد او استعمار اهمیت د دوی له واکمنۍ سره تړلی وو.

دریم: په ملگروملتونو کې په ۱۹٦۸ م کال کې یوه ماده تصویب شوه چې د قرار له مخي یې هغه ټول تړونونه بې اعتباره گڼل شوي چې د زور له لاري تصویب شوي وه، څنگه چې استعماري قوتونه هر څه په زور او فشار تر سره کوي همدا رنگه یې د افغانستان ډیري سیمي په زور سره جلا کړي وي ځکه نو دغه تړون د ملگرو ملتو د پورتني پرېکړي او منشور له مخې بې اعتباره بلل کیږي، په حقوقي ډول دغه دري مثبت دلائل وجود لري چې د ډیورنډ کرښه یو ظالمانه او بې انصافه کرښه ثابتوي چې په هیڅ ډول قانوني او حقوقي ارزښت نه لري افغانستان او افغانان یې ټولې په رسمیت نه پیژني که څه هم د پاکستان واکمنو د وخت څخه په استفاده په افغانستان کي گله هر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن څخه د هغي کرښي د مراعات او رسمیت غوښتنه کړیده پاکستان په تکرار سره غوښتي دي چي د افغانستان له ضعف او کمزوري حالت څخه لکه برتانویان استفاده وکړي خوله نیکه مرغه میړنیو افغانانو د شاه شجاع او عبدالرحمن غوندي هر څه ته زړه نه دی ښه کړی.

دا چي دا کرښه د افغانستان لپاره څومره ستونزه ده یا څومره ورته اهمیت لري رښتیادواړه سته اوځانته بیلابیل دلایل لري :

لومړی: دا چي د پاکستان او افغانستان تر منځ په رسمي ډول حدود وجود نه لري. دا خپله یوه ستونزه ده؛ ځکه هر هېواد د خپلو حدودو د ساتلو مسؤولیت لري دلته به امنیتي مشکلات ترټولو ډیر ستونزمن وي چي یواړخیز ډول مسؤولیت يې باید د یوي واکمنۍ یاحکومت تر غاړه شي.

دويم: هغه سیمه یاسیمي چي په قانوني توګه په یوه اړخ پوري ونه تړل شي نو له هره طرفه د پامه غورځیدلي وي، دهغو اقتصادي او تعلیمي چاري به کمزوري مخ ته ځي، کله به هم له پوره پاملرني څخه نه برخورداره کیږي ځکه د هغوی پرمختګ دسیمي تراهمیت پوری اړه لري.

دريم:ددغي سیمي یاسیمي ته د نه پام لرني له کبله به د دواړو هیوادونو تر منځ کله هم د اعتماد فضا نه رامنځ ته کیږي او نه به دیوه او بل هیواد دمداخلو مخه نیول کیږي. همیشه به د دښمنی او رقابت په موقف کې قرار لري چي دا پخپله د بې امنیتی او بې ثباتی لامل کیږي.

څلورم: د پولي د دواړو غاړو اوسیدونکي له یوه قوم او یوي کورنۍ سره ربط لري د دي سره سره دواړي غاړي دوستی او د پولي او پانډل شراکت لري، که هر وخت د پولي په یوه خوا کې ستونزي وي نو د یوه بدن په څیر به هغه بل لوری ورسره اوتومات ستونزمن کیږي او سیمه به هم له دی کبله ورسره ستونزمنه وي.

پنځم: لکه څنګه چي مو وړاندي یادونه وکړه د دغه نه بېلېدونکي قوم بېلتون په شخصي ژوند کې هم ستونزي راولاړي کړي؛ ځکه چي دغه وروڼه قومونه همیشه د یوه ګډ ژوند هیله لري او ګډ ژوند غواړي، د پولي په ویش دغه ګډ ژوند د ډیرو ستونزو سره مخامخ کیږي، بلکي مخه يې نیول کیږي.

شپږم: د پولي دواړو غاړو ته اوسیدونکي افغانان هر وخت

د داسي تومتونو قرباني کیږي چي اصلا بنیاد او اساس نه لري همدارنګه د زیږنده ستونزو قرباني به د تل لپاره ټول وګړي وي.

اووم: تر ټولو غټه ستونزه داده چي بهرنیو دښمنانو لکه څنګه چي دا کرښه ستونزمنه پرې ایښي تري ناروا او بده استفاده کړي اوکوي به يې ترڅو د خلکو له سپیڅلي عقیدي، بې علمی، کمزوري سیاسي دریځ نه ناوړه استفاده وکړي او هر وخت يې د دوو اسلامي هیوادونو تر مینځ د بې اعتمادۍ او نه باور سبب وګرځوي، هر وخت چي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغواړي چې د هغوی تر منځ نفاق او ستونزه راولاړه کړي هلته د نفاق کاڼي اونوکان جنګوي چې هم ګټه او هم خوند تري واخلي او هم د کوربه او غله ترمنځ منځګړ يتوب وکړي.

دا يوازنۍ ستونزه نه ده چې برتانوي شيطانانو د خپلي امپراتورۍ پر وخت افغانانو ته ډالۍ کړي، بلکي ورته ستونزي يې په چين، هند، کشمير، پاکستان، سريلانکا، تايوان، کوريا او نورو ځايونو کې هم تخليق کړي ترڅو سل يا دوه سوه کلونه وروسته هم تري استفاده وکړي. د ډيورنډ اوسنی لانجه چې يو ځلي بيا د بهرنيو يرغلګرو په موجوديت کې د هغوی په پارونه راپورته شوي د افغانستان لپاره يوه نوي ستونزه ده داچې موجوده ستونزي ته به ګټه وکړي هيڅ فکرنه کوم دا چې خپله به يوه نوي ستونزه توليد کړي د دې به انتظار وکړو. په هر صورت! داسې او دې ته ورته موضوعات بايد حتماً حل شي او دغه جنازه چې له ډېره وخته را په دې خوا د خلکو پر اوږو بار ده خلك تري ستومانه شوي بايد نوره دغه جنازه خاورو ته وسپارل شي او هيره کړای شي، خو دا چې څوك بايد دا ابتکار وکړي دا يو ډير مهم سوال دی چې يوه مثبت او قانع کوونکي جواب ته اړتيا لري او يو مناسب وخت غواړي. که دا کار د جرګو او مرکو له لاري کيږي او د سيمي د ميشتو افغانانو د عنعناتو په توګه کيږي دا وروستۍ خبري دې، دالوی مشکل په موجوده بحراني حالت کي نه د افغانستان حکومت حلولای شي نه پاکستان او نه په بهرنيو يرغلګرو پوري اړه لري، دا د هغو قومونو مسئله ده کوم چې پر زړونو يې همدغو يرغلګرو يوه پېړۍ وړاندي په بل نامه چاړه راکښلي وه، هم هغه په وينو سره چاړه او هم هغه قاتل چې نن په بل رنګ ورته لمن وهي اوغواړي چې په خپلو لاسپوڅو څيرو خپل هدف ته ځان ورسوي مشروع او مقبول نه دی.

زما مقصد دلته د ډيورنډ د فيصلي موضوع نده زما مطلب يوازي يوازي دادی چې ډيورنډ د افغانستان په بنسټيزو ستونزو کې يو جز دی چې دغه جز د ستونزي يو اړخيز حل نه مومي نو ډير يا نور مشکلات به وجود لري، خو دا چې د دی څه په کار دی؟ د افغانانو په وروستي تصميم پوري اړه لري چې څه بايد وکړي؟ په دې وخت کې د افغانانو هوښياري داده چې داسې موضوعاتو ته چې د بهرنيانو په پارونه ورته لمن وهل کيږي ګوتي ورنه وړي او د هغه پر ځای کورنيو ستونزو ته پام واړوي، په لوی لاس هغو غليمانو ته موقع په لاس ورنه کړي چې له ډيره وخته يې دغه تودي ښوروا ته خوله اوبه کوي چې دا اوس هم د بهرنيانو، پاکستان، هند او نورو هيوادونو لنګي غواوي لوشي پيسي او بډې په خيټو منډې چې په دی ترتيب هم ځانونه د سولي او ثبات پلويان وبولي، هم په پټه سودا خيټي ډکي کړي او هم پر دواړو غاړو پرتو محکومو ، مظلومو قومونو ته د پرديو په زور ټينګه لغته ورکړي .

که خدای مکړه امريکايي يرغلګرو ته دايمي اډې ورکول سي ، نو دا به هم د ډيورند په توګه د بلې ناپايې ستونزي په څېر افغانستان ته پاته سي . زما مشوره د يوه افغان په توګه داده چي اوسنۍ اداره په ورځنيو اړينو چارو اکتفا وکړي اړ نوري لانجې راتلونکو نسلونو ته جوړي نه کړي . دغه قدرت چي دوی پکښي د بل په مټ ناست دي خامخا تلونکی دی او بيا پښېماني په درد نه خوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخدر مواد

په دې کې شك نشته چې مخدره توکي زموږ په ټولنه کې دډېرو ستونزو لامل ګرځېدلي او ګرځي، په عمومي توګه دا کښت د افغانستان لپاره لويه ګټه نه لري، مګر بالعکس د سياسي او اقتصادی پلوه ټول ملت له بيلابيلوستونزو سره لاس او ګريوان کوي، دا چې زموږ د هيواد د ځو تنو يا اشخاصو پکښې ځومره وړی ولاړه ده ځومره ګټه يې ده، د نورو خلکو لپاره عام کيدلای نه شي. دا چې د ټولنې لپاره يو جدی ګواښ او د هر حکومت لپاره لويه ننګونه بلل کيږي د ټولوهيوادوالو لپاره عام شکل لري، نو له دې کبله دا يوه عامه ستونزه بلل کيږي. که څه هم د ځينو خلکو به ځېونه ښه پکښې پلن شوي وي.

دا چې ځوك دغه کار وبار کوي او ځوك تري ګټه اخلي او ځوك تري نشه اخلي دا ټول بهرنيان دی. هغوی په دي لړکې پوره زيار باسي او دغه تجارت ته ښه پراختيا اووده ورکوي.

دا چې ځوك پکښې ستړي ستومانه کيږي، متهميږي، وژل کيږي، بنديانيږي هغوی خوار افغانان دی، پردي سربيره يې وطن په همدغه نامه اشغاليږي، اقتصاد يې شاته پاته کيږي، پر کور او مال باندې يې د سروخوګانو، بېرحمو يرغلګرو لخوا چاپې وهل کيږي، ګټه يې دومره محدوده ده چې په متې د يوه کال څخه تر بله کاله فقط ځانونه له مرګه وژغوري او بس.

اوس به وځيرو چې زموږ د ښکلي هيواد لپاره دغه بدرنګه تخم ځومره ګټه لري، ځومره تاوان يا ستونزه لرې.

لومړی : د هر هېواد د اقتصاد لپاره يوه تر ټولو مهمه سرچينه زراعت دی چې د يوه هيواد لومړني مواد او د خلکو اړتياوې لکه غنم، وريجې، جوار، وربشې، ميوې، سابه او نور پوره کوي، او دويم لاس مواد لکه غوړي، کالي، بوره او دې ته ورته نور مواد. که خدای مه کړه د هيواد اکثريت د مخدره موادو لکه ترياکو او بنګو له کښت سره بلد شي طبعي خبره ده چې د هيواد مهمه سرچينه (زراعت) به له منځه وړي چې په همدغه صورت کې به ټول هيواد دلومړنيو توکو په لاس ته راوړنه کې اړ او محتاج وي.

دويم: د دغه کښت په عامېدو کې اسانه ده چې خلکو ته نشيي مواد اسانه او په وړيا توګه پيدا شي، چې په نتيجه کې به يې دهيواد ډېر وګړي په ځانګړې توګه ځوان نسل له دغه مهلك عمل سره روږدېږي. همدارنګه به دا کچه د هري ورځې په تيريدو سره لوړيږي.

دريم: هغه مواد اوميوه چې افغانان غواړي بهرنيو هيوادونو ته يې صادر کړي، له همدې امله چې له افغانستان نه پکښې مخدره مواد ليږل کيږي يا ونه ليږل شي، د تازه او وچو ميوو لکه انارو، انګورو، منو، انځرو، وچې ميوې او داسې نورو صادراتو مخه نيسي او هم يې بزګر او کروندګر د نرخ د ټيټ والي له کبله زيانمن کيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم: که لږ نور دقیق وګورو نو وبه وینو چې په ترکمنستان، ایران، ازبکستان، پاکستان، سعودی عربستان اونورو هیوادونو کې هره ورځ تر پنځه ویشت ډیر افغانان د دغه توکي د قاچاق له امله وژل کیږي یا اعدامیږي، همدا رنګه په سوونو نورافغانان په زندانونو کې لویږي، څوك ورکیږي چې د مرګ او ژوند برخلیك یې ټولې کورنۍ ته یو اوږد او دروند مشکل دی.

پنځم: په عمومي ډول د هر افغان تبعه لپاره چې کوم هیواد ته سفر کوي ستونزه راولاړوي. همدارنګه د افغانستان هویت او پیژند ته زیان رسوي چې دا هم دافغانانو د ځور سبب کیږي.

شپږم: په عمومي توګه د افغانستان ټول تجارت ته په هر جنس او نوع کې صدمه رسوي، په لوړه او که په کښته کچه وي، حتی هوایې الوتنې مځکنیو او هوایې ترانسپورت او ډیپلوماټیکي حقوقوته.

اوم: د ملت او حکومت تر منځ همیشه اختلافات بدګماني او ترینګلتیا زیږوي چې هم د اقتصادی پرمختیا مخه نیسي او هم په همآهنګۍ کې بڼلتون ته نوره لاره پراخه وي چې همدغه اختلاف له یوه پلوه مسافه ډیروي. دویم د امنیتي ستونزو سبب کیږي او له بله پلوه د حکومت سیاسي موقف ته سخت تاوان رسوي، دا بېله خبره ده چې حکومت څنګه حکومت دی، اسلامي شرعي مستقل حکومت دی او که یې عکس؟

اتم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې د بهرنیو هیوادونو د لویو اعتراضونو سبب ګرځیدلي چې بالاخره د وخت په تیریدو سره یې د هغو یرغل ته زمینه برابره کړه. لکه برتانیه چې په هلمند کې د تریاکو د بندولو په نامه د خلکو د سرونو او اندامونو پریکولو بیرحمه قصابې شروع کړیده، چې په نتیجه کې یې ټوله سیمه په هغه بدرنګۍ اخته کړې چې وینو یې، دا لا خدای ته معلومه ده چې دوی د خپل انتقام، د اسلام د بیخ ایستلو، د افغانانو د وژلو، د همدې توکي د تجارت لپاره داسې ناتارجوړکړي او که د بل کوم هدف لپاره؟؟؟

خو اوس یې همدغه نوم د ځان لپاره د یرغل مجوز اعلان کړی دی، همداسې نوري ستونزي چې دي ته ورته ستونزي دی ټولي د افغانانو او افغانستان لپاره جوړیږي سره د دې چې په شریعت کې د دغه کښت د جواز یانه جواز یوه بله مغلقه مسئله ده چې دلته یې څیړلو ته اړتیا نسته.

اما فایده اوګټه یې څومره ده ؟ په عموم کې افغانستان، افغانانو او سیمي ته پرته له څو لویو قاچاقبرانو د نورو کروندګرو لپاره د تریاکو او چرسو کښت په لویه پیمانه ګټه نه لري چې د هغوی خپله او د افغانستان د عمومي ستونزو لس فیصده دې ورسره مقایسه کړای شي چې سړی پرې ځان او ملت ته قناعت او ډاډینه ورکړي، که په دی باندې پوره تحقیق او څیړنه وسي چې د مخدرو توکو ګټه او تاوان سره مقایسه شي په سل کې اتیا فیصده تاوان او شل فیصده احتمالي ګټه لري چې هغه هم د افغانانو د کم مهارت، ستونزو او مجبوریت اړخ دی او بس. زما په نظر افغانان ټول په دې ښه پوهیږي چې دغه کښت زموږ او زموږ د هیواد لپاره یوه مهمه ستونزه ده او ستونزه به هغه وخت حل کیږي چې دغه کښت په افغانستان کې په یوه بل کښت سره بدل شي، ترڅو خلکو ته د هغه د اړتیا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو بسنه وکړي، د نړۍ هیوادونو هم دې ته ګوته نیولې چې تر بندېدو پورې په هڅو کې دي، نو دلته یو توافق وجود لري چې هغه پر ستونزو د نظر یو والي دی، مګر اوس یو توپیر وجود لري چې هغه دوې ستونزې دي: کرل، او نه کرل. کیدای شي همدا یوه مشترکه ستونزه وي چې ظاهراً یو اړخیزه معلومیږي، ځکه کرل یې لکه ماچې ورته وړاندې اشاره وکړه ډیر اړخونه لري او نه کرل یې هم یوه ستونزه ده چې هغه د افغانستان د بزګرو مجبوریت او په عموم کې د نړۍ والي مافیا او قاچاقبرانو تجارت دی.کیدای شي د هیواد د ننه او له هیواده بهر ډېر ځواکمن لاسونه پکې د خیل وي، دا حقیقت دی چې دا دواړه ستونزې دې خو اوس دا خبره مهمه ده چې سړی یې معلومه کړي چې دنه بندیدو عوامل یېګ څه دي او رښتیا هم بهرنیان غواړي چې د دغه کښت د بندیدلو په اړه اخلاص وکړي او که هسې سندرې دې چې په لوړ آواز سره یې بدرګه کوي، دوی په دغه مورد کې چې بند یې کړي او بزګرو ته بدیل معیشت برابر کړي عاجز دی او که څنګه؟ دا یوې عمیقې څیړنې ته اړتیا لري ترڅو مثبته نتیجه لاس ته راوړي.

لکه څنګه چې مې وړاندیګ ذکر کړل چې یوه ستونزه بین المللي تجارت دی چې امکان لري د مخدره توکو په بندیدو کې دې خنډ وي، دا چې د دغه بین المللي تجارت لوبغاړي او اصلي تجاران څوك دی دا هم یو مهم ټکي دي، دا چې د کوکنارو همدارنګه د چرسو کرونده ګر د ملګرو ملتونو د راپور له مخې په سل کې پنځوس بیا شپیته یا اتیا آن تر نوي فیصده پورې افغانی بزګران دي همدارنګه وړوکې تجاران او قاچاقبران هم افغانان دي چې مثال یې د لښتیو او ورو ویالو د کبانو دی نسبت د بحر او سمندر لویو کبانو ته همداسې مثال دی د افغاني ورو قاچاقبرانو نسبت و بهرنې مافیا او قاچاق برانو ته، دلته دوه ټکي د پام وړ ټکي دی چې یو د رسمي منابعو دخالت او بل د غیر رسمي تجارانو غیر قانوني تجارت دی، ډېر خلك په دې نظر دي چې رسمي حلقې د دغو قاچاقو او تجارت یوه لویه برخه تشکیلوی چې امریکا بریتانیا او نور غربې هیوادونه پکښې مثبت رول لري هم دیته ورته هیوادونه په آسیا او اروپا کې شته اما کوچنې هیوادونه په هغو کې لوړ مقامات د وزیرانو او جنرالانو په کچه دخیل بلل کیږي. کیدای شي دا کچه تر نومړیو وزیرانو پورې همداسې ترخار ګرو ادارو پورې غځیدلای شي، که دا اټکل سم وخیژي نو د تریاکو او بنګو بندول تر کرلو ډیر ستونزمن او سخت کار دی که څه هم ځینې هیوادونه ظاهراً د هغو د بندیدو لپاره چنده ورکوي او یا تبلیغاتي او نظامي امکانات کاروي، دلته بیا دوه اړخونه لري. ګمان ګیږي ځیني هیوادونه هم د بندیدو لپاره هم د کرلو لپاره په تجارت بوخت دي.

دویم اړخ یې د بندیدو په نامه تجارت شروع او روان دی. د دې تجارت په لومړۍ کټګورۍ کښې هغه هیوادونه بلل کیږي چې قوي او مضبوطي ریښي لري، دویم یې د نورو هیوادونو په مرسته متې مظبوطوي لکه ملګري ملتونه او له هغو سره تړلیادارات او نوري انجوګاني او موسسات چې هیڅکله نه غواړي د تریاکو یا نورو نشیي توکوو تجارت دی په ټپه ودریږي، دا چې ملګري ملتونه او ترڅنګ یېګ انجوګاني نه غواړي دا خطرناکه کار ختم شي دوه دلیله دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: د مخدره توکو په نامه ملګري ملتونه د پیسو د پیدا کولو ښه مرجع پیدا کړي چې میلیونونه ډالر له نورو هیوادونوڅخه راټول او خپله تري استفاده وکړي.

دویم : د ملګرو ملتونو په چوکاټ کې کیدای شي په لسګونو زره کسان او په سلګونو اداربکار کوي چې د مخدره توکو د مخنیوي له فنډ څخه مصارف کوي او تري معاشونه اخلي همداسې ګمان کیږي چې څارګري اداري په همدغه سوري یاغار سرونه ننیستي دي.

همدارنګه د انجوګانو لپاره دغه دوه علته وجود لري چې دکوکنارو د بندیدو لپاره مهمه ستونزه ده، ځکه که د تریاکو پلمه ودریږي نو کیدای شي هم فنډ او هم دفاتر بندشي او هم د ملګرو ملتونو انجوګانې، موسسات او کار کوونکي وزګاره شي، چې یو مثال یې د مخدره توکو پر ضد د افغانستان وزارت دی چې څومره بهرني مشاورین کار پکښې کوي او څومري ډېرې او پلنې تنخواګاني لري. کیدای سي په اروپا او امریکا کې به تر ټولو لوړ معاشونه وي اوعزت به یې د پرغلګرو له برکته تر هغو څو چنده اوچت وي. سره ددې چې ګومان کیږي دغه مشاورین هغه ترټولوبې استعداده خلک دي چې په غربي نړۍ کې دکاوړتیانه لري.

د دې علت یو ښکاره ثبوت د اسلامي امارت وخت په ګوتوکولای سوګ چې کله په قطعي صورت تاریاك بند شول یو جریب هم په سیمه کې نه وه کرل شوي، نو د دی لپاره چې ملګري ملتونه په دېګ کار مطمئن او باوري شي او بیا نورو هیوادونو ته په دې اړهـ قناعت ورکړي چې تاریاك او چرس په کلي توګه بند شویدي د هغو هیئت ته اجازه ورکول شوه چې هغو سیمو ته ورشي چې وړاندی پکښې دغه کښت کرل کېدی ترڅو هغه سیمه په خپلوسترګووګوري. مګر د دې پر ځای چې نورو هیوادونو ته قناعت ورکړي او یا له بزګرو اوکروندګروسره بدیل کمك وکړي، ملګرو ملتونو او د هغو انجوګانو د امارت پر ضد منفي تبلیغات پیل کړل، بهرنیو هیوادونو ته به یې ویل چې د افغانستان اسلامي امارت د دی لپاره چې تاریاك ارزانه شوي دي دا کښت بند کړ. یاداچې د طالبانو چاروا‌کو خپله ډیرتاریاک رانیولي او داسې نورخارجي منفي تبلیغات. همدا رنګه به یې د دې په ځای چې کروند ګرو ته د حوصلي، کمك او بدیل تخم معیشت خبري وکړي بالعکس یې د هغو په پارونه ګ لاس پوري کړ ترڅو د حکومت او خلکو تر مینځ اختلافات او ستونزي راولاړي شي. بزګرو ته به یې ویل چې تاسو به څه خورئ! دا ځمکي خو ستاسو د ژوند لپاره کفایت نه کوي، حکومت ستاسو مشکلات په نظر کې نه دې نیولي، په شریعت کې هم دا کښت جواز لري قطعي حرام نه دی. په ځانګړي توګه ستاسو لپاره چې بله دعوایدو لاره نسته او داسې نور...

زه خپله په دې باندې پوره باور لرم چې ملګري ملتونه اوغربي انجوګاني چې په دغه اړه کار کوي مطلق سوداګر دي چې خپل تجارت په وړاندې بیایې د خپلو ګټو لپاره کارکوي ، ملګري ملتونه موسسي حتی وزیر، معین، مشاورین، رئیسان ټول د دیګ ښې او په زړه پوري سوداګرۍ له ګټې څخه برخمن دی، ښه پلن څټونه یې پکښې وکړل د ښو ماڼیو اوشتمنیو خاوندان شول چې کله یې مور او پلار په خوب هم نه وه لیدلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم اړخ يې سوداګريز ميکانيزم دی، په افغانستان کې د مخدره توکو تجارت په اوله کټه ګوري کې تر ډيره ترافغانانو پوري اړه لري چې ګټه يې ډيره کمه ده نسبت دويمي کټه ګوری ته، په دويمه کټګوري کې افغاني قاچاقبر او بهرني قاچاقبر ترخپل منځ مساوي شکل لري چې ګټه يې نسبت دريمي کټګوری ته ډيره کمه ده، دريمه کټګوري يواځې په بهرنی مافياوو قاچاقبرو پوري تړليده چې د افغاني قاچاقبرانو پکښي هيڅ دخل نشته چې ګټه يې نسبت تر ټولو لوړه ده همداسې څلورمه، پنځمه کټګوري ده. د مثال په ډول يو کيلو هيروئين د افغاني قاچاقبر په واك کې زر ډالره قيمت لري چې هغه لومړۍ کټګوري ده. داکټګوري ترډيره په افغانستان پوري محدوده ده، دويم لاس په ايران، پاکستان، ترکمنستان او نورو ګاونډيو هيوادونو کېده تخمين څلور زره، پنځه زره ډالره قيمت ولري چې افغانان او بهرنيان ددغي سيمي پکښي برخه لري، دريمه کټګوري چې اروپا امريکا اونورو لري هيوادونو ته ځي شايد له پنځه ويشت زره څخه تر پنځو سو زروپوري قيمت ولري چې دا کار ټول د بهرنيو قاچاقبرو، مافيا او حکومتونو له لاري کيږي. افغانان پکښي هيڅ برخه نه لري، دا چې حکومتونه څنګه پديګ قاچاقو کې ونډه لري، دا ګرانه خبره ده چې کچه يې معلومه شي، خو ويل کيږي چې ډېر د لوړو منصبونو خاوندان په ډيره لوړه کچه پکښي ونډه لري. همدارنګه تر ډيره شك کيږي چې دا کار امريکا او برتانيه د مخکښانوپه توګه پر مخ بيايې.

د دې کارګ يو عمده دليل د کولمبيا د کوکاينوکيدای سي، په کولمبيا کې افغانستان ته ورته وضعيت دی چې په لوړه کچه

د چارواکو مافيا پکښي دخيله ده. هلته د امريکا په مرسته دکولبيا نظامي مصارف د کوکينو له عايداتو څخه بشپړه کيدل او دا د امريکايې نظامي مشاورينو په مرسته کيدل. همدا رنګه د امريکا د حکومتي چارواکو په مرسته جنوبې امريکا ته د کوکاينو صادرات لېږديدل ترڅو د ځينو لويو ښارونو وګړي ورباندي معتاد وساتي چې دسياست له ډګره بې برخې پاته شي.

يو بل دليل د افغانستان د اسلامي امارت پر مهال هغه تهمتونه دي چې ملګرو ملتونو، امريکا او برتانيې طالبان په دې تورمتهمول چې ګواکېد طالبانو حکومت په مخدره توکو او قاچاقو کې لاس لري او د قاچاقو کاروبار کوي په پيسويې وسلي او مهمات رانيسي جنګ پري کوي. د هغو دليل داوو چې د اسلامي امارت تر راتګ دمخه د تارياکو د کښت کچه په سل کې پنځوس وه. د طالبانو په واکمنۍ کې داکچه له پنځوسو نه شپته تر پنځه شپيته پوري پورته شوه. د دي دا ثبوت دی چې طالبانو دا کار کاوه په همدی خاطر دغه کچه لوړه وختله. که طالبانو دا کار نه کولای نو دا کچه به حتمي کښته تللای. سره د دې چې طالبانو په تدريجي شکل د درو کلونو په موده کې د تارياکو او بنګو کښت په کلي توګه بند کړ، تر پنځوسو ډيري يې د نشيې توکو د جوړولو فابريکي او په ټنونو چرس وسوځول، اوس چې د ناټو، ايساف، امريکا او برتانيې تر يوسل او پنځوس زره يرغلګر په افغانستان کې دې تريو سل او پنځوس زره زيات د افغانستان اردو او پوليس هم د دوی په چوپړ کې دې، د مخدره توکو د مخنيوي په نامه مستقل وزارت هم جوړ شوی دی، خو بيا هم د تارياکو او چرسو د توليد او کښت کچه تر نوي او پنځه نوي پوري لوړه ختلي ده.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دا څه مانا لري؟ د دوي د دې ادعا پر اساس موږ په کلکه ویلای سو امریکا او برتانیه چې په بهرنیو یرغلګرو کې پوره واك او رول لري د دې کچې د لوړیدو مستقیم مسوول ، ټیکداران اوکار کوونکي دي.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت په وخت کې د امارت د زعیم په فرمان په ټولو هغو سیمو کې چې د اسلامي امارت تر واکمنی او کنټرول لاندې وې د تریاکو او بنګو کښت په بشپړه توګه بند او په عملي توګه دا کار په ټوله هیوادکې پلی شو، خو برتانیې، امریکا او نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو په شمول هیڅ عکس العمل ونه ښود او نه یې د هغه د بریالیتوب لپاره د کرونده ګرو او بزګرو سره څه مرسته اوکمك وکړ، آن تردې چې تش په وینا یې د دې کارهر کلی هم ونه کړ. سره له دې چې د افغانستان په تاریخ کې د مخدره توکي پر ضد دا تر ټولو لومړی ګړندی عملي ګام وو، چې نه یې له دوي څخه فوجونه، چمتووالي او الوتکي غوښتی او نه یې عسکر، یرغل اوجنګ اونه یې د ځان او مسلمانانو مرګ ژوبله غوښته، یواځینی هیواد ګاوندی ایران وو چې په هلمند کې یې یوه کمکي پروژه جوړه کړه کیمیایې سره او د ځمکو د یوې کولو لپاره تراکتورونه به یې‌ګ خلکو ته ورکول تر څو پروژه د تریاکو د کرونده ګرو سره مرسته وکړي چې بیرته د دغه توکي کرنې ته پام وانه ړوي، دا چې اوس په سوونو زره عسکر په زرګونو ټانګونه په سونو الوتکي اونور تجهیزات افغانستان ته په خاصه توګه هلمند ته راولي په زرګونه میلیونه پونډه اوډالر خاوري کوي. په لسګونو زره افغانان په شهادت رسوي کورونه کلي په الوتکو اوچولکو او ټانګونو له خاورو سره خاوري کوي دهري ورځې په تیریدو سره خپل یرغلګر عسکر د تریاکو دله منځه وړلو په پلمه له لاسه ورکوي، اخر څه مانا لري، زما په نظر دا اټکل به روغ وي چې په همدې سوداګری کېستره ونډه لري مګرداسې مهارت او تجارت زیات عمیق بیخ لرې والله تعالی اعلم .

یو بل دلیل دادی چې موږ وینو چې د مخدره توکي پر ضد څومره تبلیغات کیږي، وزارتونه، ریاستونه، مدیریتونه په ټولو ولایتونو آن په ولسوالیو کې جوړ شوي، د خلکو لپاره چې په دغه کار و بارکې بوخت دې د افغانستان په دننه کې د سزا لپاره خاصه محکمه جوړه شوي، چې په ځانګړې توګه د امریکایانو لخوا روزل شوي قاضیان لري. د هغو لخو معاش خوري،د افغانستان بې خاونده غریبوخلکو ته د بند حتی د مرګ سزاګاني اوروي، خو له بله طرفه هغه لوی لوی کارو بار کوونکي چې ګومان کیږي په ټنونو کارو بار به کوي او په دیګ تور تورن دي چې له بهرنیو قواوو سره ښې نژدی اړیکي لري او یا په حکومت کې ښه غټ اعتبار او مقامونه لري. هم ددې هنداري یو بل مخ دی چې دځټ لخوا ځان ښکار کوي.

یو بل دلیل دادی چې مخکې مو ذکر کړ. هغه دا چې اقلاً دا سوداګر یا کارو بار کوونکي په دري ډوله ویشل شوي دي چې په لومړی قطار کې افغانان راځي. هغه افغانان چې کروندګردي او د مجبوریت له کبله یې ورته زړه ښه کړی دی. دوهم ډول د افغاني قاچاقبرو او بهرنیو قاچاقبرو واړه ګروپونه دي. دریمه ډله د بهرنیانو نړیواله مافیا ده چې افغانان پکښې هیڅ ډول رول نه لري، تر ټولو غټ کاروبار چې لویو لاسونو، ډیرو پیسو او ټینګ امنیت ته اړتیا لري همداډله ده. دلته د سوال اوسرخلاصی خبره داده چې د دغه تولید لویه برخه په اروپا، استرالیا، امریکا او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينو آسيايي او افريقاييهيوادونو کې لګيږي، د هغو بازارونه په دغه توکي ګرم، ډك او په ميليونونو خلك يې پري معتاد دي. دا چې دلته اختصاصي محکمه جوړيږي افغانان چې ديوې، دوو تر لسو کيلو ګرامه په هيواد کې دننه او يا لږ تر لږه په نږدې کاونډيو هيوادونو کې د اختناق او مخمصې سره په مشابه وخت کې معامله کوي نيول کيږي، بنديان کيږي، وژل کيږي، په اعدام باندې محکوميږي، ولي هغه کسان چې دغه لوی کاروبار کوي په ټنونو مواد په کښتيو، الوتکو کې انتقالوي نه نيول کيږي او نه ورته ځانګړې محکمه جوړيږي؟؟؟

برتانيه، امريکا او نور غربي هيوادونه چې په ميليونونه خلك ويني چې معتاد دي په لارو، کوڅو او واټونو کې دغه مواداستعمالوي په دې باندې نه شي توانيدلای چې دغه مافيايي قوه درك کړي،هم دې ته متوجه شي چې دغه خلك دغه مواد له کومه او په څه طريقه پيداکوي او څوك يې ورته راوړي. آيا افغانان دي که د همدغو هيوادونو کارکونکي دي. د چا په مرسته د چا په الوتکو او کښتيو کې راوړل کيږي. دوی کولای شي چې په ډېر کښته مصرف او نه تلفاتو په دی کار سره موفق شي او هم يې مخ نيوی کولای شي، خو دا چې افغانستان ته راځي او بيا دلته د وينو په تويولو دا کار ترسره کوي څه مانا لري؟ والله تعالی اعلم .

دلته دا مهمه نده چې دا کار څوك کوي، څوك يې ګټه وړي، څوک وربانديې ځوريږي او څوک وربانديې مړيږي او پرسيږی. مهمه داده چې که دا اټکل سم وخيږي چې ملګري ملتونه نه غواړي چې دا کښت دی ختم شي، دننه او بهر لوی لاسونه او حکومتونه په دی کې دخيل وي، د بلي خوا ځيني هيوادونه او واکمنان غواړي چې دا مضر کښت له منځه ولاړ شي، نو دا يقيني او معلومه خبره ده چې داد افغانستان او افغانانو لپاره يوه غټه مغلقه ستونزه ده، کرل يې هم ګران کاردی بنديدل يې هم ورته ګران او مشکل کاردی، دا ځکه چې په دواړه صورته کې افغانستان له امنيتي،اقتصادې او سياسي کړاونو سره لاس او ګريوان کيږي چې په نتيجه کې افغانستان او افغانان له سخت اقتصادی کړاو سره مخ کيږي چې هغه خپله د زرګونو بد مرغيو سبب ګرځي. ګټه او خوند به بل او يا کم افغانان تري اخلي او قرباني به يې ټوله ولس او ملت پر غاړه اخلي، دا چې اوس افغانانو ته څه په کار دي خلک هيڅ نه پوهيږي. د مثال په ډول که محکمي ته ورسو چې پر ځينو غريبو خلکو يې د بند او اعدام حکم کړی دی له بلي خوا په ټول هيواد کې دغه کښت کرل کيږي. حکومت د بهرنيو يرغلګرو په شمول په دې کارکي پاته راغلي چې په زور يا د خلکوپه قناعت سره داکښت په بشپړه توګه بندکړي. په نورو خلکو باندې چې واسطه اوقوت نه لري فيصله کول هيڅ حقوقي او قانوني اړخ نه لري، يوازې دا چې پر خلکو به د ظلم مانا ولري ځکه چې داسې پردی قضاوت نور هم د خلکو د ځور سبب کيږي دا چې حل يې څه دی موږ به يې ان شاءالله څه ناڅه روښانه کړو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نتیجه

هره څېړنه په تکرار سره د خلګولپاره مثبت انځور لري چې بالاخره ښه نتیجه ترې لاس ته راوستلای شي، یا دا چې په څېړنو سره د ډیرو مثبتو او منفي برخونو ارزښتناکې تجربې په وجود راولي په دغه شربلوسره کیدلای شي په نوره څېړنه او بشپړتیا سره ترې کوچ وایستل شي، خو دقت او حوصله او بې تبعیضه او تعصبه مطالعه او څېړنه به نوره ښه نتیجه ولري، په لوړه سرسري څېړنه کې ما په پنځو علتونو او یا پنځو اصولو کې ډیر علتونه څېړلي که په ښه ځیرتیا ورته د بل ښه مجرب عالم په هڅو کې نیمګرتیا په ګوته شي، یا ورسره نور علتونه او یا د نورو علتونو اصلونه په فهم کې راولي، ورسره ضمیمه کړای شي او نیمګړتیاېې په دقت سره بشپړه کړای شي زه باور لرم چې د یو اصل پر بنا به ترې ګټه واخستل شي.

زموږ ګران، ښکلي او لرغوني هیواد په پرله پسي ناورین کې راګیر شویدی لاتر اوسه هم د نورو ویرونو او کړاوونو بلاګانو خولي وازي نیولیدي. تر ډیره پوري ګټه ترې بل اخلي او په اورکې موږ او زموږ هیواد سوځي. په نړیواله کچه مو اعتبار کمیږي، اقتصاد مو کمزوری کیږي او یاله منځه ځې، بې علمي او بې کسبي راپکښې جرړې ټینګوي ، د نړۍ په تیره د ګاوندیو هیوادونو له سیالۍ نه شاته پاتیږو، په غربت، هجرت او فقر کې به نورهم تر ډیره پاتې یو، په دغه وړه ډالۍ کې زه زما د تجربې په زیږنده فکر او د تیرو تیارو او د ژوندیو د قبرونو په دوران کې هغو ډیرو نیمګړتیاوو ته ځیر شوي یم، د فکر آس مي وربانديي ځغلولی دی، دماغ مي ښه وربانديي ستومانه کړیدی، خو هغه څه ته مي تلوسه کوله چې د اسلامي عنعناتو او ملي کلتور په رڼا کې رامنځ ته شي د هغه څه په وړانديي استقامت او مبارزه وسي چې زموږ هیواد، د هیوادوالو له لاسه د ډیري بیځایه خوشباورۍ له کبله د پردیو په مستقیمه مداخله د هغو د شومو او ناولو اهدافو قرباني شوي؛ لاتراوسه ورپسي قرباني کیږي، دا چې څوک بريالي شوي یا څوک شاته تللي او یاهغوی خپله په هغه اور کې سوي دا د هغو د تدبیر سرچپه نتیجه او د الله د تقدیر فیصله وه، خو په شروع کې هر څه په یوه تدبیر سره پلان شوي او بیا مخته تللي.

لومړی:زما په ټوله څېړنه کې د اسلام او کلتور ټکي هرځای کارول شوي، په ډیرو علتونو کې له هغو سره ربط ورکول شویدی دا ځکه چې هره اسلامي ټولنه په ځانګړي توګه په افغاني ټولنه کي دا تر ټولو یو مهم او ښکاره اهمیت دی، نوځکه چې په هغه سره ټینګار تر هرڅه ډیر په کار دی زما اوس هم فکر او نظر دادی: کومو افغانانو چې د رهبرۍ دعوه کړي یاورته د چارو واګي ور سپارل شویدي یایي ترشا د ملاتړي په توګه همکاري کوي د افغانستان د حل یا مشکل له اصل نه پر بل لور روان دی. هغه څه چې افغانان یې غواړي او افغانان پري اعتماد کوي افغانستان په جوړیږي اویا د افغانستان د ستونزو لپاره د حل لاره اواره وي شاته غورځولي. په هغه څه کې خپله ګټه لټوي چې له هغه علته څو ځله خراب شویدي، هغه چا ته دوست وایې چې د سرماغزه یې تري کښلي، هغه چاته یې د خپل زړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوخچه پرانیستي چې وړاندي دهغه د زړه رګونه ګ ور پریکړي، هغه چاته یې زړه ورنژدې کړي چې د قتل خنجر یې د هغه زړه د راکښلو لپاره له پولادوڅخه جوړ کړي، له هغه چا څخه یې د وطن د جوړیدلو هیله اوغوښته کړي چې په توپونو یې ورته وران کړي دی، خو بیا هم دغه کسان لاتراوسه په خپلو سرچپه کړو نه پوهیږي او نه ورباندې پوهیدلای شي، په دې تمه چې له هغو څخه مثبته نتیجه لاس ته راوړي. بالعکس په رواني او روحي امراضو اخته شول، بیا هم د یوه احساس په رهبري کې د زړه بداوي بیلګې ډیري لیدل کیږي.

بیرته به د څیړني پایلي ته ورشو، زما نظر دادی چې افغانستان یوازي د افغانانو په زیار او پوره اخلاص جوړیدلای شي. د حل لپاره به یې له هغو موثرو اصولو کار اخستل کیږي چې اسلامي او افغاني صبغه ولري. د تعصب مخه به په ډیره زیرکتیاسره نیول کیږي، له زغم او تحمل څخه به کار اخستل کیږي، د افغانستان پر اصل او د افغان پر وجود به اعتماد کیږي، بهرنۍ فکر او د هغو مداخلي ته به نه ځای او نه اهمیت ورکول کیږي، که څه هم تر ډیره دلته د بهرنۍ مداخلي قوت موثر ښکاري او ځیني افغانان په دې عقیده لري چې بیله بهرني تاثیره به د افغانانو شتون پیاوړی بنسټ ونه لري او یا به تري ګټه وانه خستل شي، خو زه په دې عقیده یم چې د افغانستان په مستقله پریکړه او جرګه کې د بهرنیو شتون د هغو د منافعو نماینده ګي کوي، افغاني ستونزو ته د افغاني وقار کلتور او مذهب په رڼا کې د حل د لاري د موندلو لپاره خنډ ګرځي. د افغانستان هغو ستونزو ته چې د داخلي مسئلې په توګه د افغانانو تر منځ وجود لري او بهرنیان تري د ځانونو لپاره استفاده کوي، د سپین ږیرو، علمای کرامو،روحانیونو او منورینو په ملګرتیا د حل لاره پیدا کیدلای شي چې د خیر او مصلحت لپاره پر ټولو ابعادو څیړنه وکړي، ټولو خواوو ته په افغاني دود قناعت ورکړي او یوه معقوله او مقبوله فیصله وکړي.

موږ دا منوچې دلته همدااوس د بهرنیو هیوادونو او بهرنیو قوتونو مفکوري له نظره نشي غورځیدلای، ځکه چې هغوی اوس په صحنه کې په اوتوماتیک ډول مطرح دي. که څه هم دوی زموږ د هیواد لپاره د زهرو او د ساري امراضو مثال لري، خو بیا هم یو ډول قناعت ورکول پکار دي ترڅو د هغوی شر دفع سي خو داسې نه چې هر څه چې هغوی غواړي باید ومنل شي او هر څه یې پلي کړای شي، بلکي باید تر اسلامي او ملي منافعو ورته په هیڅ شکل ترجیح ورنه کول شي، ځکه د دین او وطن پر سرمعامله د هیچا حق نه دی، زما نظر او ادراك دادی چې د بهرنیو قوتونو استمرار یا ډیر پاته کیدل که څه هم د څو محدود اشخاصو د کنټرول ساتلو په نامه وي د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتیا لپاره یوه لویه او خطرناکه پایله لري. د دې استمرار په نتیجه کې به داسې ستونزي راوخوټوي چې بیابه یې جبران ناشونی وي.

دلته یوه توصیه لیکم او دا چاته د عار او عیب او پیغور ورکولو خبره نده. که د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې چې هم افغانان او هم مسلمانان وه دومره تحمل شوی وای لکه اوس چې له امریکایانو، برتانویانو او نوري کفري کړیو سره چې نه مو په دین مذهب، کلتور او ملت راسره شریکان دي، نه مو د ژبي او سیمي مشترکات سته، نه خدای او د هغه رسول د دوی دغه تقرب ته اجازه ورکوي، نو ولي به د داسې ستونزو سره مل کیدلای، ولي به مو د ورور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مقابل کې د پردیو د ناولو مفکورو تګلاره تعقیبولای، ولي به مو پر افغاني او اسلامي وقار ګوزارونه کیدلای، که تر طالبانو وړاندي د رباني صاحب د حکومت په وړاندی بیا هم د تحمل لاره تعقیب شوې وای زیات نه دومره تحمل چې دا اوس له یوه سرټمبه مغرور امریکایې سره کیږي، زه په دې باوریم چې هیڅ به پیښه شوي نه وای، زه بیاهم پر دې خبره ټینګار کوم چې د بهرنیو قوتونو قرباني که د پیسو ده که د سرونو ده د افغانستان او افغانانو لپاره نه ده، هر څوک چې وي او د هر دین سره چې تړاو ولري د افغانانو د یو کولو او اتحاد لپاره هڅه نه کوې بلکي پر عکس خپلې منافع د مسلمانانو او افغانانو په بې اتفاقی اوتوپیرونو کې لټوي. په ټوله نړۍ کې د مسلمانو له همدی بې اتفاقۍ نه خوند اخلي، یوله بله یې سره جنګوي، یو په بل یې سره وژني او نور پکښي د دښمنۍ او تعصب ریښي او جرړې غځوي.

دلته د غربیانو د سیسي جالونه اوهغه مخفي اوپټ رازونه په ګوته کوم چې دافغانانو د کمزورۍ او ناوسۍ لپاره وربانديې کار شوی او کار کیږي. هغه د غربیانو پوخ پلان په اسلامي نړۍ کي په مختلفو نومونو د ډیرو ټولیو او ګوندونو جوړول دي، د ډیرو ګوندونو او شوراګانو جوړېدل څه فایده لري؟ هغه دا چې په هر لور او هره سیمه کې مختلف احزاب او ګوندونه له مختلفو افکارو سره کار وکړي کوچنۍ ډلې او ګوندونه په خپلو کې سره اړم او مختلف اوسي، د خپلو منافعو یا بریالیتوب په لټه کې شي، یو بل ته د ماتې ورکولو تکل وکړي له همدې کبله د بهرنیو مدارکو څخه د پیسو او کمك غوښتنه کوي، د فقر لاس د مادیاتو د لاسته راوړلو په خاطرد خپل ورور سره په مقابله کي پردیو ته اوږد ساتي ، څو په داخل کې د خپلو ورونو په وړاندي رقابت ته دوام ورکړي، مګر په داسې احتیاج سره مجبورا هغه څه ومني او د هغه چا ومني چې ورته پیسي ورکوي. د همدې مرستي په بدل کې د دوی فکر ته وده ورکړي، دلته د سوال او جواب ډیر مشکل نشته خو موږ باید له داسې حالت نه تجربه واخلو او تیري نیمګړتیاوي جبران کړو. دانه چې د خپلو خطاګانو تسلسل وساتو، موږ د دې تسلسل ژوندي شاهدان یو د مقدس جهاد وخت موتراوسه ښه په یاد دي داچي د جهاد په وخت کې په پاکستان او ایران کې څه له پاسه ۱٤ ګوندونو او افغاني تنظیمونو فعالیت کاوه، ښه وده یې وکړه او سیاسي مشرانو یې له یوه او بل سره نژدی اړیکي درلودې، له بده مرغه کوم چا چې د جهاد د پیروزي نه وړاندې د قدرت د نیولو لپاره د جهاد واګي ټینګې کړي هغوی د راتلونکي په فکر کې شوه، د سیاسي وړتیا لپاره یې بهرنیو مرستندویو ته نور هم د سوال لاسونه ور وړاندې کړه، د جهاد له بري او کابل ته د ننوتو سره سم په خپلو کې اړم شول او هغه څه یې وکړه چې باید نه یې وای کړي. هغوی د دې لپاره چې خپلو ورونوافغانانو ته چې همسنګري، هم مذهبې، هېوادوال او هم هدفه ملګري یې وه ماته ورکړي، هغه چاته د مرستي او کمک لاس وغځاوه چې تردې مهاله یې دښمن، په دین او ملت یې پردی وو، ان تردېګ چې د خپل مقام او قدرت د ساتلو لپاره یې د امیر عبدالرحمن په څیر د وطن ټوټه کیدل هم پر ځان منلي وه.

دلته به له چا سره سوال پیداشي چې هغه ګوندونه او اوسني یا راتلونکي سیاسي ګوندونه به ډیر توپیر ولري څکه چې پخوانیو ګوندونو مسلح کسان او نظامي قوتونه درلودل اوسنی ګوندونه بیا یوازي پر سیاست او رقابت ولاړ دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو په ځواب کې زه ابعاد نه څېړم خو دومره ویلای شم چې ماته د اختلاف تر ټکو د اتفاق ټکي ډېر مهم دي، اتفاق موږ جوړولای شي خو نفاق مو له وطنه ورکوي.

دویم په بهرنیو هیوادونو کې چې کومې پارټۍ پر پرمختلفو ایډیالوجیو اتکا لري هغوی د خپل استقلال، بهبود او پرمختك لپاره کار کوونکي دي. هغوی د مادیاتوله کبله کافي امکانات لري. هغوی د خپلو خلکو په مالي مرسته خپلو پارټیو ته وده ورکوي. خارجي مادیاتو ته سترګي نه کږوي، مګر په اوسني حالت کې چې په افغانستان کې ځومره سیاسي قوتونه ډیروالي پیدا کوي هم دومره بهرنۍ لاسونه هیواد ته ننباسي، هم دومره بهرنۍ ایډیالوژۍ په هیواد راننوځي، هم دومره د نفاق جرړي پیاوړي کیږي، ځکه چې د سیاسي پارټیو مالي لګښت له داخلي منابعو څخه نه تمویلیږي، بهرنۍ پانګه یامرسته کله هم وړیا اوبي مقصده نه وي. دا طبعي خبره ده چې کومه پارټۍ د چاله خواتمویلیږي د هغو له اغیزي څخه به برخمنه وي.

یوه بله مهمه خبره چې سیاسي احزاب وربانديې تقویه کیږي داده چې په نورو هیوادونو کې اکثره وګړي د زړه له کومې دا غواړي چې خپلو سیاسي ګوندونو ته پانګه ورکړي. د دې امکانات لري چې خپله ډله غښتلي کړي، مګرله بده مرغه په افغانستان کې تر ورکړه د راکړه اصطلاح ډیره دود ده، نو ځکه چې سیاسي قوتونه یا پارټۍ خامخا بهرنیو پانګو ته سترګي کږه وي که په رشتیاقیاس وکړو نو نتیجه به یېګ پانګي ته وفاداره شي دا به یو مهلک مرض شي چې واکمن واک ته په رسیدوسره پرخپلووعدووفانسي کولای.

دریم: که موږ هغو هیوادونو ته ځیر شو چې اوس په افغانستان کې د احزابو پر ډیر والي ټینګار کوي او یا دغي رواني پروسي ته په جدي توګه وده ورکوي، د هغو په خپلو هېوادو کې دومره احزاب ولي نشته، د مثال په توګه په امریکا کې یوازي مطرحي پارټۍ دوی دي چې سم فعالیت کوي، جمهوري غوښتونکي،(ریپبلیك ګوند)او لیبرال پارټۍ (دموکرات ګوند) دی. د دغو دوو پارټیو په منځ کې همیشه رقابت روان دی. د امریکا واکمني اداري ډیر زیات کوشش کوي چې نوري مطرحي پارټۍ جوړي نشي دا ځکه چې په ملت کې د انشعاب او ډیرو اختلافاتو سبب ګرځي. همدارنګه کاناډا، استرالیا، برتانیه، جرمني، فرانسه او نور هیوادونه چې ډیري کمي او محدودي مطرحي پارټۍ او احزاب لري، دا چې د هغو ځمکني مساحتونه او نفوس تر افغانستان څو چنده ډیرهم دي په لږو احزابو کفایت کوي، مګر زموږ په کوچني کور کې چې د امکاناتو کچه یې صفرده سل تر دوه سوه پارټۍ غواړي او لا پسي ډیریدل د څه مطلب لپاره دي؟ که دا کار ګټه او ښه پایلي ولري سوال دادی چې ولي یېګ دوی پخپلو هیوادونو کې نه غواړي او که ښې اومثبتي پایلي و نه لري نو بیایې دلته په ډیریدلو کې څه مطلب دی؟

څلورم: د رقابت خبره ده. دا مهمه ده چې د ځینو پارټیو په منځ کي که رقابت نوي بیا به مطلقه دیکتاتوري خپریږي. د پرمختګ مخه به نیول کیږي، دواکمنانو عیبونه به پټ پاته کیږي مګر د رقابت مانا باید دانه سي چې باید سل یوسل او شل ګوندونه جوړسي دا ګوندونه چې نه د ځانونو واک ولري او نه د دفترونوکرایه د ګوند مشر په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پوري حيران او خلګ په ده پوري حيران وي. په هغه صورت کې چې د خارجيانو ماغزه نورمال نه وي.بيا خو نور هم کار خرابيږي پاته درقابت خبره سوه رقابت په دوو او درو تر پنځو ګوندونو پوري په وجود راتللای شي تر دي زيات هسې د ګډوډيو لامل ګرځي او بس .

دلته بايد په ډير غوراو فکر سره وګورو چې په اوسنيو شرايطو کې چې خلک د لوږي فقر او بې امنيتی سره لاس او ګريوان دی د احزابو ډير والی د دغه ځپلي هيواد لپاره د ژور نفاق زنګ دی. د دې ډيروالي په نتيجه کې به ملت پر ځو توکميزو برخو ويشل کيږي او دښمن چې اساسي، بنيادی او تاريخي دښمن دی، د ټولو جرياناتو په صحنه کې واکمن او حاضر دی او عميق فعاليت لري تري خوند او ګټه اخلي. زه په دې باوريم چې افغانستان په اوسنيو شرائطو او په نژدی راتلونکي کې هيڅ د دېګ جوګه نه دی او نه کيدلای شي چې په داسې يوه چوکاټ کېعمل وکړي او ځانونه دي يو په بل کي مدغم کړي چې ټولواك دي قانوني کړل شي، دلته د خنډ په توګه دوه عمده علتونه پروسه ډب کولای شي، لومړي دا چې د افغانستان تاريخ د زور واکۍ په حاکميت کې ځوان شوي او د هغه فکر سره يې وګړو وده کړي ده، که څه هم د خلکو د پوره خوښي واکمني د خلکو لخوا نه ده حاکمه شوي او له دغه فکر سره د خلکو اشنايې نه ده پيدا شوي، په دې صورت کې بيا دوه علتونه په ګوتوکولای سو اول دا چې د حاکمانو فکر د انحصار، جاه طلبۍ او حرص پر محور چورلي او په دې اعتماد ډير غټ کارونه صورت نيسي. دويم: ډېری افغانان په يوه مذهبي غونډې حاکميت سره لاري ته له سيخېدو پرته ګرانه ده چې په سراسر يو غربي قانوني چوکاټ کې روان شي ځکه چې عمده علت د مذهبي او کلتوري عنعناتو سره ليوالتيا او په غربي قانون نه پوهيدل دي.

دويم علت: خپله پر هغه قانون د خلکو اعتراضات دي چې محتوا يېګ ډيرو وګړوته د قناعت ورکولو جوګه نه وي داځکه چې دلته د الله او د هغه د دښمن خپلول پکې را نغښتي دې. ديته اجتماع د نقيضينو وايې دا په خپل ذات کې محاله ده چې دواړه طرفه په يوه وخت کې خوښ او خوشحاله وساتل شي، نو مانا به يېګ داسې چې دوي هندوانې په يوه لاس کې نيول ياپه پام کې نيولي دواړي ګټې به له لاسه ورکړي، نه به الله راضي کړې، نه به لويديځ باهدفه او مغرور ځواکونه راضي شي او نه به هم هيواد د بل په موټو جوړ شي، د خلکو لپاره به امنيت هم برقراره نه شي او همدا وژل، ترل او ايله کول به روان وي، ځکه چې دلته د خلکو د افکارو عقيدوي توپير وجود لري چې حل ته يې ډېر دخيل اړخونه زړه نه شي ښه کولای.

دوهم: لکه څنګه چې ټول ملت اوهيوادوال په دې کې شك نهويني چې په هيواد کې ډيري ستونزي او مخالفتونه زاړه او نوي وجود لري او زموږ ګران هيواد او وګړي د دې ستونزو او مخالفتونو قرباني دي، له همدې کبله څوك خپل خوږ ژوند له لاسه ورکوې او څوك خوږ اولاد ورور پلار او بل قريب له لاسه ورکوي. د چا پښې او لاسونه غوڅيږي څوك د پلرني ټاټوبې پريښيدلو ته مجبوريږي، رشتيادا هغه وژونکې اودردونکې ناروغي ده چې يا خپله زموږ له لاسه زيږيدلي او يا ورته بهرنيو دښمنانو فعاليت کړی ترڅوزموږ له وينوخوندواخلي، زما په نظر ښه به داوي چې د ټولو ناخوالو پيټي په خپلو اوږو بار کړو او بهرنيان که لري دي او که نژدې دي پرېه ونه ګرځوو دا ځکه چې دا ټول موږ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چې بهرنۍ لاس وهني او يرغل ته مو يا دعوت ورکړي او يا مو ورته زمينه مساعده کړيده. موږ د دي مسؤليت د همدې درانه مسؤليت د پورته کولو لپاره به داښه فيصله نه وي چې ځان ته پخپله برائت ورکړو.

ما تر خپله وس ، توان او ستعداده او تر خپل لنډ، تنګ ادراکه کوشش او هڅه کړې چې د دی ستونزو عوامل وڅيړم او پايلې يېګ په ګوته کړم.

لکه څنګه چې مي په څيړنه کې پنځه اساسي او دوه عارضي مشکلات وڅيړل هغه راته په څيرلو دا نتيجه پلاس راکوي چې رشتيا د افغانستان لپاره په لنډ مهاله او اوږد مهاله توګه د ستونزو بررسي او د هغو وحل ته اړتيا لرو چې په سوله ييزه او امنيتي فضا کې د ورورولۍ ژوند وکړو، دلته بايد ووايم چې د مشکلاتو حل اسانه او ساده کار نه دی چې په سادګۍ اواسانه ډول پري اقدام وشي، دا يوي اوږديګ پروژې ته اړتيا لري چې تر امينو لاسونو لاندې پري کار وکړای شې، لکه څنګه چې دا مشکلات او ستونزې په تدريجي توګه زيږيدلي او پيدا کړل شوي او بيا د پيچلتيا حد ته رسيدليدي همداسې په تدريجي توګه حل کيدلي شي. په ځانګړي توګه ښوونه او روزنه، قومي جوړښت، او ځيني نوري ستونزي هم تدريجي فکر، تحقيق او څيړني ته اړتيا لري داچې نوري ستونزي هم لويې ستونزي دي خو بيا هم د ښووني او روزني په نسبت لږ وخت ته اړتيا لري.

په هر صورت په افغانستان کې د اخوت او وحدت فضا رامنځ ته کيدل يوازي او يوازي په خالصه اسلامي مفکوره او افغاني طريقه باندې منځ ته راتللای شي، خو دا پکښي تر ټولو ضروري خبره ده چې صداقت علميت پوره پوهه او قوي تحمل موجود وي، دا ځکه چې اسلام يواځنی ماده ده چې د ټولو افغانانو تر منځ بې له توپيره، بې له شك او ترديده د يقين ماده ده چې په ټول هيوادکې څوك پري اعتراض نه لري، بغاوت تري نه کوي، که بالفرض د بهرنی لاسوهني په لمسون په زروافغانانوکې يوهم پيدا کيږي نو هغه ته شاذ اونادر ويلای شو چې په نه څه باندې شميرل کيږي، مانا دا چې د افغانستان د بنستيز مشکل بيخ اېستل د توافق په ماده سره کيږي خو اسلام به د دی اجنډا په سرکې وي.

کله چې موږ د اسلام خبره کوو ماناداچې د الله او د رسول الله ټولو اوامرو ته ځان تسليمول دی که هر مسلمان د اسلام په دعوه کې صادق او ريښتونی وي نو له اسلام څخه بغاوت نه شي کولای او نه يې کوي.

قومي سپين ږيري، د قوم علمای کرام، سادات او مخور خلك، علمي کدرونه په دې اړه ښه او مثبت رول ادا کولای شي، ترڅو د اسلام تر مبارك عنوان لاندې صادقانه مذاکري، ټولني او جرګي ته لاره ولټوي ترڅو د بېګ اتفاقۍ او وېش مخه ونيول شي او يوه اسلامي ټولنه رامنځته کړای شي.

لکه څنګه چې مو په څيړنه کې دکلتور يادونه کړي دا ضروري ده چې د ټول افغان ملت کلتور چې له اسلامي قوانينو سره ټکر ونه لري پوره په نظر کې ونيول شي ترڅو د يوه پلوه د خلکو احساسات زخمي نه شي، او له بل پلوه هره افغاني ټولنه اسلامي کلتوري صبغه ولري، له شك او ترديد پرته له بهرني سازش او نفوذ څخه ځانګړي سالمه پاتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. په همدې توګه کيدلای شي د مخالفت ټول اړخونه قناعت حاصل کړي، له دې سره سره د پوره اعتماد فضا جوړه شي، مانا دا چې د ستونزي لپاره په اسلامي چوکاټ کې د علمای کرامو قومي مشرانو او ساداتو رول په درانه احترام په بشپړ ناپيلتوب ډير مهم دی. همدغه نسخه کيدلای شي د افغانانو د زخمونو او کړاونو دوا او دسيمي لپاره شفا وګرځي، کله چې موږ د جرګي خبره کوو له هغه سره جوخت د ناپيلتوب خبره کوو مطلب يې دادی چې افغاني کلتور او افغاني عنعناتو ته خامخاباید د پرديو لاسونه ننه نه وځي، همدارنګه داسې مهمو نسخو ته د هغو نفوذ او رول لاره و نه مومي چې دهغه په نتيجه کې به د دغي نسخي مثبت اثر له منځه ولاړ شي له دې کبله به د افغانانو د ګنو ناروغيو لپاره دغه مجربه نسخه دهيوادوالود بې اعتمادی په خاطر شنډه شي، کيدای شي د ډيرو بهرنيو دښمنانو هدف همدغه وي چې هر وخت جرګه جرګه يادوي او بيا ترې خپله ګټه اخلي والله تعالی اعلم.

د افغانستان بهرني او کورني سياستونه بايد د اسلام په چوکاټ کې د اسلامي اساساتو او ملي غوښتنو په پوره نظر کې نيولو سره جوړ شي. د هغو اشخاصو چې مطلق د خپل مال، عزت، منصب، منطقي ګټې ورته تر ټوله هيواد او هيوادوالو اولويت لري او ترجيح ورکوي د هغو نظرونه بايد مردود وبلل شي او د هغو موقت نفوذ د دې سبب ونه ګرځي چې د ټولو هيوادوالو يا د اکثريت احساسات مجروح کړي، بهرني سياستونه چې تر ډيره يو قطبې اړخ لري پر دوستي او دښمني تعبيريږي، ليدل کيږي چې تر ډيره پټ او په محدودو خلکو پوري تړلي دې چې د هغو روابط او پلانونه غلاته ورته مثال لري که څه هم په اصطلاح ملي منافع په نظر کې نيول شوي وي خو بيا هم ډېر منفي اړخونو ته پام نه وي شوي اړينه ده چې د اسلامي چوکاټ په غلبېل کې چاڼ او صاف شي او د اسلام تاييد ترلاسه کړي، همدارنګه د اتفاق او اختلاف اړخونه يې ښه وڅيړل شي. د پرديو هيوادونو له يرغل او يرغمل کيدو، همداسې د هغو له تاثير څخه محفوظ او وژغورل شي ترڅو د خلکو د رضامندی سبب وګرځي. د هغو د اعتماد پوره حفاظت وشي، ديني او عصري ښوونه او روزنه په متوازنه توګه او پوره پاملرنه پرمخ ولاړه شي. د هر وخت حکومتي واکدار بايد د دواړو سيکټورونو اهميت له نظره ونه غورځوي. د مدرسي او مکتب په پياوړتيا کې جدي پام لرنه وکړي ترڅو ټول هيواد له دې لوی نعمت څخه پوره برخمن شي.

که څه هم دا ښکاره خبره ده چې د نړۍ ډيرغيراسلامي هيوادونه له ښوونځيو سره خپله بې حده او ډيره لوالتيا ښيې، په ځانګړي توګه د ښځو په تعليم او تربيه او د هغو په روزنه کې ډيرجديت لري، مګردا خبره هم ډېره اړينه ده چې زموږ جامعه تر ټولو وړاندي مذهبي اسلامي پوهي تعليم او تربيې ته اړتيا لري، ټولي کورنۍ ټول قومونه له دې زده کړي سره خپله ليوالتياښيې او هم ورته اړتيا لري، دا غلطه خبره او احمقانه مفکوره ده چې يو افغان دې د خپلو هيوادوالو اړتيا او ليوالتيا په يو اړخيزه توګه له نظره وغورځوي او بهرنۍ ايډيالوژۍ او ليوالتيا ته ديګ ښه راغلاست ووا يې. د هر حکومت لپاره په اسلامي جامعه کې اړينه او ضروري ده چې دواړو اداروته په نه تبعيض سره پاملرنه وکړي. يوه هم له نظره ونه غورځوي په بهبود کې يې مرسته او کومک وکړي. د فارغينو لپاره يې په احترام سره د هغو د برخليك په اړه اقدام وکړي، هغه بېلتون ته ډيره پاملرنه وشي چې د ډير وخت په تيريدو سره د کر کې،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفرت، نفاق او بالاخره د نورو بدمرغیو او بدبختیو سبب گرځیدلي یا گرځي، چې په ښوونځیو او مدرسو کې پر دیني او مذهبي روحیه سمبال د لایقو استاذانو شتون، هر طالب ته په مساوي توگه د لیاقت او استعداد په پام کې نیولو سره امتیاز، درجه او داسې نور، په نصاب کې دمذهبي کتابونو داخلیدل او هغو ته پوره پاملرنه کول، د مکاتبو او مدرسو د استاذانو او شاگردانو په منځ کې انجمنونه اوګډ مجلسونه جوړول، هغو ته مساوي امتیازات، ډالۍ او جایزي ورکول ترڅو د زړو په نژدی کولو سره د هغو د ذهنونو د شکونو او تهمتونو لریوالي راشی له یو او بل سره یې مینه او محبت پیدا شي. په هېواد کې دننه دلایقو او ښو استاذانو چې دعالي تحصیلاتو درلودونکي ماهر او ځیرك اشخاص وي، همدا سې د هغو د تجربو لپاره تجهیزات چې په عملي ډول دساینس او تکنالوجۍ په اړه کمك کوي تمرکز وشي، ترڅو د نوو شاگردانو لپاره په خپل هیواد کې د زده کړې زمینه برابره شي او کوشش وشي چې له بهرنیو مفکورو او دسیسو څخه د زده کوونکو دماغونه وژغورل شي، په مکاتبو او مدارسوکې د زده کړې په ټولو درسونو کې اړینو مضامینو ته وخت ځانگړی شي، همدارنگه په مکاتبو او مدرسو کې په اسلامي عنعناتو افغاني فرهنگ باندې زده کوونکي مکلف شي خو لږ تر لږه استاذان باید دا عمل پلی کړي. د هغه په اهمیت باندې باید شاگردان ښه پوه کړي، په اوونۍ، میاشت او کال کې باید حداقل یو ځلي د مدرسو او مکاتبو د زده کوونکو په منځ کې د ازمویني مسابقات تر سره شي، همدارنگه د دېگ پر ځای چې زده کونکي بهر ته د روزني لپاره ولیږدول شي دننه استاذان راوستل شي ترڅو زده کوونکي د خپل مذهب او کلتور په غیږ کې ستر او وروزل شي، چې په دې کار سره کیدای شي فاصله نوره هم لیري شي، په دې سره به هماهنگي او اتفاق هم راشي ټول زده کوونکي باید د نورو مختلفو مضامینو لکه مذهب، ساینس، سیاست، اقتصاد تاریخ، جغرافیه او نورو علمونو په اهمیت پوره پوی شي، ترڅو په خپلوکې د مختلفو نظرنو درناوي وکړي، جغرافیایې ستونزي چې د ډیورند د کرښي سره یې هم اړین توب لیدل کیږي په ستراتیژیکي ډول دګاونډیو هیوادونو او لیري پتو د زبر ځواك هیوادونه چې د خپلو گټو یا ارزښتونو په پام کې نیولو سره زموږ هیواد ته لاسونه راغځوي تر ډیره زموږ د هیواد په مثبته پالیسي او ټینگ وحدت پورې اړه لري، که موږ ددوستۍ او دښمنۍ یو اړخیزه پالیسي ولرو ځپاندوهلي ټولنه او جامعه مو په خپل کور او دباندې منطقه کې پراگنده اوسي نو دې ته به ښه زمینه مساعده شي چې هر بهرنی دښمن له همدغه حالته بده استفاده وکړي، چې څه یې زړه غواړي هغه راباندې وکړي، وینه به مو وړیا وې، قدر به مو کم او قوت به مو پر نه څه شمار وي، غم به مو د بل لپاره خوشحالي وي. په شکایت او ژړا پوري به مو خلك خاندې، دژوند په برخلیک اوسرنوشت به مو دښمنان د دوستۍ او دښمنۍ په نامه په ډېره اسانۍ سره لوبې کوي، وروڼه او خویندی به مو د خیر لاس دوست او دښمن ته ورغځوي، څوك به مو وژني، څوك به مو پلورې، څوك به مو د خپل ناروا هدف لپاره په تورو جیلونوکې بې تحقیقه او محکمې غورځوي په یوه او بل نامه سره به چې څه یې زړه غواړي هغه راسره کوي. د ډیره وهمه او ویري به څوک د بېگناه خلکو شفاعت هم نه سي کولای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافيا يې ستونزه زما په اند تر هغه وخته نه شي حل کيدلای ترڅو زموږ پاشلی ږغ يو نه شي او خپل مينځي اختلافات او ځان ځاني مو په يوه مخلصه او يوه ښه ټولنه بدله نه شې ځکه چې دادومره ستونزه ده چې يوه قوم او ټبرته يې نسبت نه سې کيدلای اونه دخاصي منطقي سره تړاو لري. دا تر ټولني او ټبرونوپوري تړاونيسي.

د تارياکو او چرسو کښت جغرا فيايې ارزښت ته ورته ستونزه ده چې زموږ د ځانځانی، بې اعتمادی اونفاق نه ريښه اخلي ځانګړي باندونه تشکيلوي، د افغانستان دښمنان تري ناوړه ګټه اخلي. مخدره مواد بندول يوه داسې قوت ته اړتيا لري چې ملت ورسره په صادقانه توګه همغږی وي او په غم کې يې ځان شريك وبولي. بدنامي يې د ځان بدنامي او ګټه يې د ځان ګټه او تاوان يې د ځان تاوان او بری يې د ځان بری وبولي، نه په زور او قوت، نه په مرګ او بند سره ددې کار مخه نيول کيږي، لنډه دا چې دافغانستان د وحدت لپاره د افغانانو جرګه په کار ده. د جرګې لپاره اسلامي چوکاټ او په نهايې ډول ناپيلتوب په کار دی. د ناپيپلتوب او اسلامي چوکاټ د پوهولو لپاره، علمای کرام، سادات، محترم شخصيتونه، قومي مشران او رښتونی صداقت اوزړه سوی په کار دی، خو يو شی چې تر هر څه مهم دی هغه دادی چې د جرګو مرکو ابتکار بايد د افغانانو په خپل لاس وي او پخپل کورکې يې له خپل مذهب او عنعناتو سره سمه جوړه کړي چې د داسې حرکت تر شا ټولنه په ټينګه ودريږي چې په مستقله توګه د دين، وطن او ملت سره مخلص وي. دغه لرغونی اسلامي هيواد نه په بهرنيو قوتونو، نه په بهرنيو زهرجنو افکارو، نه په غربي فاحشه ډموکراسي او کمونستي نظامونو او نه په خونړيو جنګونو، وژلو، نيولو سره جوړيږي ترڅو د هر ملت په ځانګړنه حل و نه موندل شي، زموږ د هيواد ځانګړتيا د جرګو اسلامي او قومي عنعناتو، د استقلال او خپلواکۍ غرور، پر علمای کرامو ساداتو مشرانو باندې نيك ګومان او غوږ ورته نيول، د مشرانو احترام، د هغو په وينا عمل کول، خو دا ټول په اسلامي چوکاټ کې، په افغاني ابتکار پوري اړه لري ترڅوهيوادوال وربانديې اعتماد او باوروکړي.

الله پاک دې وکړي چې زما دغه نيمګړې ليکنه ستاسي درنو لوستونکو ورونو او خويندو د توجه وړ وګرځي ستاسو د دعاپه هيله والسلام.

لوی څښتن فرمايي:

]النساء:٥٩[

ژباړه: ای مومنانو! د الله حکم او د رسول حکم او د خپلو چارواکو حکم ومنئ، که مو په څه کي شخړه سره راغله ، نو الله او رسول ته يې وروګرځوئ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډيره ښه ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

دښمن وخوړل بانډونه د نفاق

وران ویجاړ وې تل کورونه د نفاق

د غلیم په وړاندې سم دریدای نه سی

ډلی سولی مات فوجونه د نفاق

د لیوانو ومنګولو ته به لویږي

جدا سوي شاذ پرکونه د نفاق

د حرم مال اوعفت ساتلای نه سي

سوري سوري دیوالونه د نفاق

سیال به نوي د سیالانو په ټولۍ کي

چي پرانیستي وي ډیر ورونه د نفاق

د پنا دښتونه خوري هډوکي واړه

لار چي واخلي کاروانونه د نفاق

درنده د ښکارپه نخښه هغه ګوري

لټوي چي پټ رغونه د نفاق

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنان به يي په هرتصميم خبريږي

ساتل کيږي نه رازونه د نفاق

په حاصل به يي ودان کورونه نه سي

په سيلۍ چې سي باغونه د نفاق

ملتونه به يي ورک سې په نړۍ کې

وروسته پاته هيوادونه د نفاق

بې ذلته به نورهيڅ ګټلای نه سي

څوک چي پورته کې سوالونه د نفاق

وچ لانده به يي د اورپه مخ لوګی سي

چي تعقيب کي څوک جنګونه د نفاق

مزه نه کوې که هر څومره رنګين سي

مجلسونه ، محفلونه د نفاق

نتيجه د اثبات نه لري هيڅکله

که مظبوط هم وي فکرونه د نفاق

ضعيف هرکله د هغه چا خادم دی

ماتوې چې زنځيرونه د نفاق

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library